

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu a práva

Diplomová práce

Obchodní dohody EU

Vypracovala: Bc. Michaela Petrová

Vedoucí práce: Ing. Martina Krásnická, Ph.D., LL.M.

České Budějovice 2021

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Michaela PETROVÁ
Osobní číslo: E18402
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Řízení a ekonomika podniku
Téma práce: Obchodní dohody EU
Zadávací katedra: Katedra regionálního managementu a práva

Zásady pro vypracování

Cíl:

Diplomová práce bude popisovat obchodní dohody, které uzavírá Evropské unie se třetími zeměmi za účelem vytvoření společných pravidel a odstranění překážek mezinárodního obchodu s příslušnou zemí. Cílem této práce bude zhodnotit ekonomické dopady vybraných obchodních dohod na světovou hospodářskou velmoc Evropskou unii v porovnání s dopady na Českou republiku, tj. členský stát Evropské unie.

Metodický postup:

V rámci teoretické části bude práce vycházet ze studia odborné literatury a příslušných právních předpisů. Praktická část bude analyzovat ekonomické dopady vybraných obchodních dohod s využitím statistických dat a jejich zobrazení v grafické podobě. Důraz bude kladen na ukazatele obchodní bilance a zaměstnanosti.

Rámcová osnova:

- 1) Úvod
 - 2) Teoretická část
 - 3) Metodický postup a cíle práce
 - 4) Praktická část
 - 5) Závěr
- Summary and keywords
Seznam literatury
Seznam obrázků, tabulek a grafů
Seznam příloh
Přílohy

Rozsah pracovní zprávy: 50 – 60 stran

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

European Commission. (2018). A new EU trade agreement with Japan. Načteno z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155684.pdf

European Commission. (2019). Negotiations and Agreements. Načteno z European Commission: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements>.

Euroskop.cz. (2019). Vnější obchodní vztahy. Načteno z <https://www.euroskop.cz/8894/sekce/vnejsi-obchodni-vztahy>

Evropské právo: základní smlouvy; Smlouva o fungování Evropské unie; Smlouva o Evropské unii; Listina základních práv Evropské unie; další smlouvy a dokumenty; Přistoupení ČR k Evropské unii; Volby do Evropského parlamentu: redakční uzávěrka 6. 11. 2017. (2017). Ostrava: Sagit.

Government of Canada. (2017). Agreement overview. Načteno z <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ceta-aecg/overview-apercu.aspx?lang=eng>

Griller, S., Obwexer, W., & Wranes, E. (2017). Mega-Regional Trade Agreements CETA, TTIP and TiSA: New Orientations for EU External Economic Relations: International Economic Law. Oxford: Oxford University Press.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2019). Dohody o volném obchodu. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/>

Svoboda, P. (2010). Právo vnějších vztahů EU. Praha: C. H. Beck.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krásnická, Ph.D., LL.M.**
Katedra regionálního managementu a práva

Datum zadání diplomové práce: **25. ledna 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **16. dubna 2021**

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 10 (13)
370 01 České Budějovice

doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

13.4.2021

.....

Michaela Petrová

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Martině Krásnické, Ph.D., LL.M. za její cenné rady a připomínky, které mi poskytovala během jejího zpracování. Dále bych ráda poděkovala mé rodině za podporu během celého studia.

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Literární přehled	6
2.1	Obchodní politika EU	6
2.1.1	Zásady pro obchodování dle WTO	7
2.2	Společná pravidla EU pro dovoz.....	10
2.2.1	Obecné zásady	11
2.2.2	Informační a konzultační postup Unie.....	11
2.2.3	Šetření Unie	11
2.2.4	Kontrolní opatření.....	13
2.2.5	Ochranná opatření.....	14
2.2.6	Závěrečná ustanovení	15
2.3	Společná pravidla EU pro vývoz.....	16
2.3.1	Základní zásada.....	16
2.3.2	Postup pro konzultace a poskytování informací v Unii.....	16
2.3.3	Ochranná opatření.....	17
2.3.4	Přechodná a závěrečná ustanovení	17
2.4	Smlouva o fungování Evropské unie	18
2.4.1	Společná ustanovení o vnější činnosti unie	19
2.4.2	Společná obchodní politika.....	19
2.4.3	Mezinárodní smlouvy	20
2.5	Obchodní dohody Evropské unie	23
3	Metodika práce	24
4	Praktická část	26
4.1	Zahraniční obchod EU	26

4.2	Obchodní dohody EU a obchodní bilance	31
4.3	Obchodní dohody EU a zaměstnanost	34
4.3.1	Vliv exportu na zaměstnanost v EU	36
4.3.2	Vliv exportu na zaměstnanost v České republice	37
4.4	EU – Kanada (CETA)	38
4.4.1	Clo.....	38
4.4.2	Obchodní bilance	39
4.4.3	Export do Kanady	41
4.4.4	Import z Kanady	42
4.5	EU – USA (TTIP)	44
4.5.1	Clo.....	45
4.5.2	Obchodní bilance	46
4.5.3	Export do USA.....	47
4.5.4	Import z USA.....	48
4.6	EU – Japonsko (EUJEPA)	50
4.6.1	Clo.....	50
4.6.2	Obchodní bilance	51
4.6.3	Export do Japonska	53
4.6.4	Import z Japonska	54
4.7	EU – Čína (CAI)	56
4.7.1	Investice	57
4.7.2	Obchodní bilance	57
4.7.3	Export do Číny.....	58
4.7.4	Import z Číny	59
4.8	EU – Mexiko	61
4.8.1	Clo.....	62
4.8.2	Obchodní bilance	62

4.8.3	Export do Mexika	63
4.8.4	Import z Mexika.....	64
4.9	EU – Jižní Korea	66
4.9.1	Clo.....	66
4.9.2	Obchodní bilance	67
4.9.3	Export do Jižní Korey	68
4.9.4	Import z Jižní Korey	69
4.10	Závěrečné zhodnocení	71
4.10.1	Vyhodnocení výzkumných tvrzení	73
5	Závěr	75
I.	Summary and keywords.....	77
II.	Seznam použitých zdrojů.....	79
III.	Seznam obrázků, grafů a tabulek	85
IV.	Seznam příloh	87
V.	Přílohy.....	88

1 Úvod

Obchodní vztahy Evropské unie s třetími zeměmi jsou upraveny obchodními smlouvami, jejichž cílem je vytváření lepších příležitostí pro obchodování a překonávání překážek, které zabraňují rozvoji obchodu mezi zeměmi. Z hlediska obsahu obchodních dohod lze rozlišovat: dohody o hospodářském partnerství, dohody o volném obchodu a dohody o přidružení. V rámci širších úmluv EU také uzavírá nepreferenční dohody o partnerství a spolupráci (Rada Evropské unie, 2019).

Evropská unie je ojedinělým hospodářským a politickým celkem svého druhu ve světě, patří k nejotevřenějším ekonomikám světa, k němuž náleží většinová část evropského kontinentu. Cílem tohoto seskupení je zachování míru, stability a prosperity a zvyšování životní úrovně obyvatel. Mezi členskými státy platí volný obchod a Evropská unie usiluje o jeho liberalizaci celosvětově. Za tímto účelem vyjednává se třetími zeměmi obchodní dohody, jejichž obsah se týká odstranění překážek volného obchodu mezi stranami dohody, především odstranění cla. Členské státy jsou při jednáních o obchodních dohodách zastupovány Evropskou unií a vystupují jako celek, díky čemuž mají větší vyjednávací schopnost. Vyjednávací výhoda je významná hlavně pro menší členské státy Evropské unie, které tvoří pouze nízký tržní podíl ve světovém měřítku, proto by jejich trhy nebyly samostatně tolik atraktivní pro světové velmoci. Zahraniční obchod Evropské unie stále nabývá na významu, jelikož již činí více než 30 % hrubého domácího produktu Evropské unie (Bydžovská, 2020; Fiala, Krutílek, & Pitrová, 2018).

Evropská unie upřednostňuje liberalizaci trhu, a proto vyjednává s obchodními partnery obchodní dohody, jejichž primárním cílem je odstranění překážek vzájemného obchodu (odstranění cel, kvót, administrativních a technických překážek, sjednocení certifikace apod.).

Avšak i přes výhody, které liberalizace přináší, v poslední době se objevují názory, které prosazují omezování přístupu na vlastní trh za účelem ochrany domácích výrobců. Oficiální zdroje argumentují zpřístupněním trhu pro menší podnikatele a firmy, avšak často bývá diskutován názor o prosazování vlastních zájmů nadnárodních korporací. Z tohoto důvodu zatím nebyla uzavřena dohoda mezi EU a USA o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství, která byla v posledních letech vyjednáвана a často diskutována, jelikož USA je jednou se světových hospodářských velmocí a při spojení s EU by mohly

získat jako obchodní partneři významnou vyjednávací pozici na světovém trhu (European Commission, 2020).

V současné době probíhá mnoho jednání o obchodních dohodách s obchodními partnery:

- Japonsko – dohoda o volném obchodu, která vstoupila v platnost 1.2.2019,
- Singapur – dohoda o volném obchodu a ochraně investic, která vstoupila v platnost 21.11.2019,
- Vietnam – dohoda o volném obchodu a dohoda o ochraně investic, uzavřeny v březnu roku 2020,
- Mexiko – dohoda sjednána v dubnu roku 2018, a bude nahrazovat stávající globální dohodu z roku 2000,
- MERCOSUR (sdružení volného obchodu států: Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay) – obchodní dohoda a dohoda o přidružení byla sjednána 28.6.2019,
- Chile, Austrálie, Nový Zéland – vyjednávání o dohodě o volném obchodu.

Důležité je dále zmínění TiSA (Trade in Services Agreement), dohody o obchodu se službami, jejíž cílem je liberalizace obchodu se službami mezi 23 členy WTO, mezi které je zařazena i EU. Cílem je otevření trhů, zlepšení pravidel a tím vytvoření nových pracovních míst (Fiala, Krutílek, & Pitrová, 2018).

2 Literární přehled

2.1 Obchodní politika EU

Součástí zahraniční politiky každé země je také zahraničně-obchodní politika, jejímž obsahem jsou ekonomické cíle, strategické cíle, strategická teritoriální orientace a konkrétní nástroje podpory vývozu. I přesto, že existuje společná obchodní politika Evropské unie, členské státy mají stále právo rozhodovat o záležitostech, které nejsou společnou obchodní politikou přímo upraveny. Společnou obchodní politiku mohou státy ovlivňovat při účasti na Výboru pro obchodní politiku, kde mohou prosazovat své zájmy (Kalínská, 2010).

Obchodní vztahy Evropské unie s třetími zeměmi jsou upraveny obchodními smlouvami, jejichž cílem je vytváření lepších příležitostí pro obchodování a překonávání překážek, které zabraňují rozvoji obchodu mezi zeměmi. Základními principy společné obchodní politiky je vytvoření jednotného celního sazebníku pro dovoz zboží ze třetích zemí, uzavírání mezinárodních obchodních dohod mezi EU a třetími zeměmi, jednotný postoj v liberalizaci světového obchodu, jednotná aplikace vývozní politiky a uplatňování obchodních ochranných opatření vůči dumpingovým a subvencovaným dovozům ze třetích zemí, jednotná pravidla v oblasti preferenčního systému (Fojtíková & Lebieczik, 2008).

Společnou obchodní politiku EU lze členit z hlediska použitých nástrojů na:

- autonomní – zahrnuje všechna opatření týkající se dovozu a vývozu zboží, která jsou uplatňována Evropskou unií nad rámec smluvních závazků vůči třetím státům (např. dovozní a vývozní předpisy, ochranná opatření, kvantitativní opatření),
- smluvní – zahrnuje smluvní ujednání Evropské unie se třetími zeměmi, regiony nebo globální ujednání týkající se dovozu a vývozu zboží (MPO, 2005).

Obchodní dohody jsou rozlišeny dle obsahu na:

- dohody o hospodářském partnerství – cílem je rozvoj partnerství mezi obchodními partnery,
- dohody o volném obchodu – otevřenost trhu s rozvinutými a rozvíjejícími se ekonomikami, kdy je cílem udělení preferenčního přístupu na trhy,
- dohody o přidružení – rozvíjejí širší politické dohody,

- dohody o partnerství a spolupráci – nepreferenční obchodní dohody v rámci širších úmluv.

Mezi základní výhody uzavírání obchodních dohod patří:

- vznik nových trhů pro prodej zboží a služeb z Evropské unie,
- nové investiční příležitosti a ochrana investic,
- odstraněním cel a omezením byrokracie dochází ke zlevňování obchodu,
- zjednodušení celních kontrol a stanovení společných pravidel způsobuje celkové urychlení obchodu (Rada Evropské unie, 2019).

Aktuální stav obchodu Evropské unie s třetími zeměmi je zobrazen na mapě světa, kde jsou oblasti rozděleny dle následujících kategorií (obchodní mapa viz. Příloha 1):

- Evropská unie a celní unie (Andorra, Monako, San Marino, Turecko),
- Evropský hospodářský prostor (Norsko, Island, Lichtenštejnsko),
- preferenční obchodní dohoda (dohoda o volném obchodu, dohoda o hospodářském partnerství, komplexní zóna volného obchodu),
- preferenční dohoda k přijetí, ratifikaci,
- samostatná investiční dohoda v jednání,
- preferenční obchodní dohoda v jednání,
- potenciální země pro partnerství v oblasti volného obchodu,
- uzavřená preferenční dohoda v jednání o modernizaci (Rada Evropské unie, 2019).

2.1.1 Zásady pro obchodování dle WTO

Evropská unie se při rozhodování řídí zásadami pro obchodování Světové obchodní organizace – WTO, která považuje otevřený obchod za podmínku hospodářského růstu. Z ekonomického hlediska je v mezinárodním obchodě uplatňována komparativní výhoda, která dává každé zemi možnost soustředit se na výrobu zboží, které dokáže nejlépe vyprodukovat a poté jej směňuje s dalšími zeměmi. (WTO, 2020)

„Liberalismem (z latinského liberalis, týkající se svobody) v mezinárodních ekonomických či obchodních vztazích rozumíme odstraňování překážek obchodu, tj. klasických obchodních bariér tarifního i netarifního charakteru, otevření všech sektorů vnitřního trhu zahraniční konkurenci a úplné odstranění přímých i nepřímých podpor státu ve všech oblastech ekonomiky (Kalínská, 2010).“

Politika liberálního obchodu umožňuje volný tok zboží a služeb, tím se zvyšuje konkurenční boj a výrobci jsou motivováni k inovacím, tím jsou vyráběny nejlepší inovované výrobky za nejlepší cenu, dochází k eliminaci inflace a stabilitě cen, roste specializace ekonomiky, naopak negativním dopadem může být růst nezaměstnanosti a zranitelnosti ekonomiky, kdy může dojít s rostoucím dovozem určitého výrobku až k monopolnímu ovládnutí trhu zahraničním dovozcem (Kalínská, 2010; WTO, 2020).

„Liberalizace obchodu má dle tradičního pohledu na modely obchodní politiky u malých otevřených ekonomik poměrně fádňi výsledky: ať se jedná o snižování překážek vstupu na cizí trhy nebo o zvyšování otevřenosti domácího trhu. Výsledkem jsou vyšší vývozy i dovozy a zvýšení blahobytu spotřebitelů (Rezková Alice, Kruliš, & Antal, 2016).“

Otevřenost ekonomiky je dána podílem exportu zboží a služeb ve vztahu k HDP. Ukazatel vyjadřuje závislost domácí ekonomiky na zahraničí, jelikož síla zahraniční poptávky ovlivňuje tuzemskou zaměstnanost a ekonomickou výkonnost (Rybáček, 2019).

Mezi základní cíl WTO patří boj proti diskriminaci ve dvou oblastech, a to doložka nejvyšších dohod, která státům zakazuje činit rozdíly mezi obchodními partnery. Výjimkou může být například uzavření dohody o volném obchodu uvnitř skupiny obchodních partnerů, která se může dohodnout na diskriminaci zboží zvnějšku, nebo mohou rozvojovým zemím umožnit zvláštní přístup na jejich trh. Výjimky jsou umožněny pouze za dodržování přísně stanovených pravidel. Druhou oblastí je národní zacházení s importovaným zbožím, kdy by se mělo s domácím i dováženým zbožím zacházet stejně, zahrnuty jsou také služby, ochranné známky, autorská práva a patenty.

WTO se také zabývá pravidlem spravedlivé a otevřené hospodářské soutěže, je považována za instituci volného obchodu, ale za určitých podmínek překážky volného obchodu povoluje. Nejčastějšími překážkami pro omezení obchodu jsou cla, zákazy dovozu či množství kvóty. Lze k této problematice zařadit také politiku směnných kurzů nebo byrokracii související s obchodováním. Překážkou volného obchodu může být:

- clo – může být aplikováno na dovoz zboží, kdy zvýhodňuje domácí produkci,
- technické předpisy,
- ostatní necelní překážky – stanovení zákazů, podmínek či požadavků pro určité trhy (WTO, 2020; Fiala, Krutílek, & Pitrová, 2018).

Podle klasifikace Světové banky se netarifní překážky dělí do následujících skupin:

- „*A – sanitární a fytosanitární opatření,*
- *B – technické překážky obchodu,*
- *C – kontroly před odesláním a další formality,*
- *D – opatření na kontrolu cen,*
- *E – licence, kvóty, zákazy a další opatření pro kontrolu množství,*
- *F – poplatky, daně a další para-tarifní opatření,*
- *G – finanční opatření,*
- *H – opatření proti hospodářské soutěži,*
- *I – investiční opatření související s obchodem,*
- *J – distribuční omezení,*
- *K – omezení post-prodejních služeb,*
- *L – dotace, s výjimkou vývozních dotací,*
- *M – omezení veřejných zakázek,*
- *N – duševní vlastnictví,*
- *O – pravidla původu,*
- *P – opatření týkající se vývozu (WITS, 2018).“*

Zásada předvídatelnosti znamená pro podniky jistotu očekávání v budoucnosti, proto je v některých případech pro podniky důležitější příslib, že obchodní partneři nebudou zvyšovat obchodní překážky důležitější než snížení takové překážky. V případě stability a jistoty v očekáváních, jsou podporovány investice, vytvářena pracovní místa a spotřebitelé mají možnost většího výběru za nižší ceny. Stabilita a předvídatelnost je také zlepšována pomocí kvót a stanovení limitů na množství dovozu, jelikož správa kvót vede k vyšší byrokracii, a může dojít k obvinění z nekalé hry.

Podpora spravedlivé hospodářské soutěže bývá označována jako instituce „volného obchodu“, je vytvářen systém na jehož základě se má docílit otevřené, spravedlivé a narušené hospodářské soutěže. Pravidla nediskriminace mají zajistit spravedlivé obchodní podmínky (WTO, 2020).

2.2 Společná pravidla EU pro dovoz

Dne 11.3.2015 bylo přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2015/478 o společných pravidlech dovozu do států Evropské unie ze třetích zemí. Obsah nařízení je založen na společné obchodní politice EU, která by měla být založena na jednotných zásadách.

Obsah tohoto nařízení:

- KAPITOLA I – obecné zásady,
- KAPITOLA II – informační a konzultační postup Unie,
- KAPITOLA III – šetření Unie,
- KAPITOLA IV – kontrolní opatření,
- KAPITOLA V – ochranná opatření,
- KAPITOLA VI – závěrečná ustanovení.

Evropské společenství uzavřelo Dohodu o zřízení Světové obchodní organizace (dále jen „WTO“) a Dohodu GATT 1994 o clech a obchodu a Dohodu o ochranných opatřeních. Hlavním cílem je snaha o odstranění ochranných opatření při vývozu nebo dovozu. Dohoda o ochranných opatřeních se vztahuje i na výrobky z uhlí a oceli, i přesto, že jsou upraveny také zvláštní dohodou, naopak se nařízení nevztahuje na textilní výrobky, upravené Nařízením Rady o společných pravidlech dovozu textilních výrobků pocházejících z některých třetích zemí, na které se nevztahují dvoustranné dohody, protokoly, nebo jiná ujednání ani jiná zvláštní pravidla dovozu Společenství.

Jestliže dojde k nebezpečí, které plyne z aktuální situace týkající se dovozu, které by mohlo vést k zavedení kontrol Evropskou unií, nebo zavedení ochranných opatření, je povinností členského státu, informovat o této skutečnosti Evropskou Komisi, která provede šetření a zhodnotí možné dopady zavedení opatření a poté informuje ostatní členské státy. Přijatá opatření musejí korespondovat se zájmy výrobců, uživatelů a spotřebitelů členských států Evropské unie. Jestliže jsou ohroženy zájmy výrobců členských států EU při dovozu ze států členů WTO, může být zavedeno ochranné opatření, jestliže je to ve vybraném případě výslovně povoleno.

V případě uplatňování kvót na vybrané zboží, by neměla být jejich výše nižší než průměr dovozu za předcházející tříleté období. Kvóta může být rozdělena mezi několik dodavatelů zemí, jejíž podíl je stanoven buďto dohodou, nebo dle dovozu v předcházejícím

reprezentativním období. Tato pravidla mohou být měněna na základě hrozící újmy nebo nadměrně rostoucí výši dovozu po konzultaci ve Výboru pro ochranná opatření WTO.

U přijatých opatření se určí jejich maximální doba platnosti, podmínky pro možné prodloužení platnosti a podmínky, za kterých je možno provádět přezkoumání účinnosti opatření.

Mohou být stanovena pravidla pro upuštění od přijatých opatření, v případě, že se jedná o obchod s rozvojovou zemí, která je členem WTO.

Přestože je prosazována zásada jednotných pravidel na vnitřním trhu Evropské unie, v odůvodněných případech lze dočasně přijmout opatření, které se vztahuje pouze na určitou oblast nebo státy. V zájmu jednotných pravidel při dovozu a zjednodušení zahraničního obchodu by měly být použity jednotné tiskopisy, které jsou dány přílohou tohoto nařízení. Vystavené kontrolní doklady jsou platné v celé Evropské unii bez ohledu na stát, kterým byly vystaveny.

2.2.1 Obecné zásady

Nařízení o společných pravidlech Evropské unie pro dovoz ze třetích zemí se vztahuje na dovoz produktů ze třetích zemí, s výjimkou textilních výrobků, které jsou upraveny zvláštním nařízením a produktů, které pocházejí z některých třetích zemí dle Nařízení Rady o společných pravidlech dovozu z některých třetích zemí. Dovoz těchto produktů je volný, nepodléhá tedy žádnému množstevnímu opatření.

2.2.2 Informační a konzultační postup Unie

V případě, že členský stát má za to, že je s ohledem na současný vývoj dovozu zapotřebí přijmout ochranné opatření, informuje o této skutečnosti Evropskou Komisi a doloží dostupné důkazy.

Tímto nařízením je zřízen Výbor pro ochranná opatření, se kterým Evropská Komise konzultuje otázky týkající se této problematiky.

2.2.3 Šetření Unie

Před zavedením ochranných opatření se provádí šetření Unie, které má předcházet případné vážné újmě, která hrozí výrobcům členských států Unie v případě dovozu určitého produktu.

Dle článku 4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech dovozu:

„Vážnou újmu se rozumí významné obecné poškození postavení výrobců Unie (EUR-Lex, 2015).“

„Hrozbou vážné újmy se rozumí vážná újma, která jednoznačně a bezprostředně hrozí (EUR-Lex, 2015).“

„Výrobci Unie se rozumějí výrobci obdobných nebo přímo soutěžících produktů jako celků, kteří působí na území Unie, nebo ti výrobci, jejichž společná výroba obdobných nebo přímo soutěžících produktů tvoří významný podíl na celkové výrobě Unie těchto produktů (EUR-Lex, 2015).“

Evropská unie zahajuje šetření do 1 měsíce od data, kdy byla informována členským státem s dostatečným odůvodněním a důkazy. Oznámení o zahájení šetření je zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie, uvedeny jsou všechny získané dostupné informace, stanoveny lhůty pro vyjádření od zúčastněných osob a lhůty, kdy mohou požádat o slyšení před Evropskou Komisí. Šetření je zahájeno Evropskou Komisí ve spolupráci s členskými státy, do 21 dnů od získání informací informuje ostatní státy, v případě nutnosti si tyto informace ověří u dovozců, obchodníků, výrobců apod. Zúčastněné osoby mohou nahlížet do dokumentů v rámci šetření a mohou vyjádřit své stanovisko s dostatečnými důkazy, Evropská Komise může tyto osoby vyslechnout.

Evropská Komise předkládá výboru zprávu o výsledcích po ukončení šetření. Šetření je ukončeno do jednoho měsíce v případě, že během devíti měsíců od zahájení šetření není zapotřebí přijmout kontrolní ani ochranná opatření, v opačném případě přijímá vhodná opatření. V odůvodněných případech je devítiměsíční lhůta prodloužena až o další dva měsíce. Oznámení o prodloužení lhůty včetně uvedených důvodů je zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie.

Těmito ustanovení není vyloučeno použití kontrolních nebo prozatímních opatření v kterémkoli okamžiku.

Prozatímní opatření mohou být uplatněna v následujících případech:

- nastane kritická situace, při níž by mohlo dojít k závažné škodě, a je tedy nutné okamžité přijetí opatření,
- je-li prokázáno, že v případě růstu dovozu, by hrozila vážná újma.

Prozatímní ochranné opatření spočívá ve zvýšení nebo zavedení cla, je-li jeho výše nulová, s cílem předejít vážné újmě, nebo ji napravit. Dojde-li ke zrušení takového cla, jelikož nebyla prokázána vážná újma ani hrozba vážné újmy, musí být cla vybraná za těchto podmínek bezodkladně vrácena. Prozatímní opatření jsou přijata maximálně na 200 dnů.

Získané informace nesmějí být použity k jinému účelu, než k jakému byly získány. Informace mohou být poskytnuty pouze s výslovným souhlasem toho, kdo tyto informace poskytl. Za důvěrnou informaci by byla považována tehdy, kdyby její šíření mohlo mít negativní účinek na toho, kdo tuto informaci poskytl a požadoval, aby bylo s touto informací důvěrně zacházeno a měl pro takovou žádost dostatečně závažné důvody. Toto ustanovení neplatí na obecné informace a důvody, které vedly Unii k přijetí opatření s ohledem na zachování obchodního tajemství zúčastněných stran.

Evropská unie v rámci šetření vývoje dovozu a jeho podmínek a hrozící vážné újmy na výrobce EU zkoumá následující ukazatele:

- objem dovozu – absolutní číslo, poměr k výrobě, poměr ke spotřebě EU,
- cena dovážených produktů – porovnání s obdobným produktem v EU,
- vliv na výrobce EU z hlediska různých ukazatelů – výroba, využití kapacity, zásoby, prodej, podíl na trhu, cena, zisk, výnos, peněžní toky, zaměstnanost,
- ostatní činitelé (jiné než vývoj dovozu), kterými může výrobcům v EU vznikat újma.

V případě, že je posuzována existence hrozby vážné újmy, EU využívá ukazatele:

- míra růstu vývozu do EU,
- existující nebo nově vznikající vývozní kapacity v zemi původu nebo vývozu,
- pravděpodobnost, že tyto kapacity budou využity k vývozu do EU.

2.2.4 Kontrolní opatření

Jestliže vývoj dovozu produktu ze třetí země, může způsobit újmu výrobcům EU, může být provedena:

- zpětná kontrola,
- předchozí kontrola – produkty mohou být puštěny na volný trh EU pouze po předložení kontrolního dokladu, jehož vzor je přílohou Nařízení Evropského Parlamentu a Rady o společných pravidlech dovozu.

Kontrolní doklady jsou platné v celé EU bez ohledu na zemi, kterou byly vystaveny, doklad může být akceptovatelný i v případě, je-li ochranné opatření vyžadováno pouze některou členskou zemí. V případě kontrolovaných produktů, musí být prokázán jejich původ předložením osvědčení.

Členské státy mají povinnost sdělit Evropské komisi každý měsíc informace o provedených kontrolách (cena a množství zboží, na které byly vydány kontrolní doklady, dovoz za minulé období), informace jsou rozděleny dle produktů a zemí.

2.2.5 Ochranná opatření

V případě, že může dojít k vážné újmě z důvodu dovozu vysokého množství určitého produktu, může být zkrácena doba platnosti kontrolních dokladů, nebo může být zavedena povinnost předložení dovozního povolení.

Je-li zavedena kvóta, je snahou zachování obvyklých obchodních toků s ohledem na objem dováženého zboží na základě smluv, které byly uzavřeny před začátkem platnosti ochranného opatření a na dosažení cíle zavedením kvóty. Výše kvóty nesmí být nižší než průměrná výše dovozu za poslední tři roky, odlišná může být pouze v případě hrozící závažné újmy, nebo k její nápravě.

Výše kvóty může být rozdělena mezi dodavatelské země:

- dohodou, jestliže některá země má podstatný zájem na dodávání produktu do EU,
- v ostatních případech je rozdělena podílem na základě výše dovozu během předchozího reprezentativního období,
- v případě vážné újmy a došlo-li k významnému růstu dovozu určitého produktu neúměrně k růstu celkového dovozu, může být od takového rozdělení upuštěno, avšak za předpokladu konzultace a schválení Výborem pro ochranná opatření WTO.

O zavedení ochranného opatření může požádat členský stát Evropskou Komisi, která přezkumným postupem rozhodne do pěti pracovních dnů a přijme vhodná opatření. V zájmech EU může být zabránění dovozu určitého produktu, jestliže může dojít za daných podmínek nebo při dováženém množství k vážné újmě výrobců EU, nebo konkurujících produktů.

Ve výjimečných případech může Evropská Komise povolit uplatňování kontrolních a ochranných opatření pouze na vymezený region, jestliže tato opatření významně nenařuí fungování vnitřního trhu a jsou pouze dočasná.

Dle WTO je zakázáno použít ochranná opatření na zboží dovážené z rozvojových zemí, které jsou jejím členem. Opatření lze aplikovat pouze v případě, že podíl na dovozu daného produktu do EU překračuje 3 %. Dovoz z rozvojových zemí, které jsou členy WTO a jejichž podíl na dovozu je menší než 3 % a netvoří společně více než 9 % celkového dovozu daného produktu do EU.

Přijetí ochranných opatření je omezeno na dobu nezbytně nutnou k zabránění vážné újme nebo k její nápravě a spolu s dobou platnosti případného prozatímního opatření nesmí překročit čtyři roky. Prodloužení je možné pouze v případě, že je nezbytné k zabránění vážné újme, nebo je zjištěno, že výrobci EU prokazatelně provádějí přizpůsobení tomuto opatření. Prodloužující opatření nesmí být více omezující, než původní opatření. Celková doba prodlouženého opatření nesmí překračovat osm let.

Evropská Komise může ze své vlastní vůle nebo na žádost členského státu v průběhu uplatňování kontrolních nebo ochranných opatření na více než tři roky, avšak nejpozději v polovině doby platnosti takového opatření provést kontrolu účinnosti opatření, rozhodnout o potřebě, míře a procesu liberalizace, prověřit nutnost opatření. O zjištěných skutečnostech Evropská Komise informuje členské státy. Jestliže je zapotřebí kontrolní nebo ochranná opatření zrušit nebo změnit, postupuje Evropská Komise přezkumným postupem. Jestliže se rozhodnutí týká regionálních kontrolních opatření, jeho platnost začíná šestým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

2.2.6 Závěrečná ustanovení

Evropská Komise může přezkumným postupem přijmout vhodná opatření v zájmech EU, aby mohla být uplatňována práva a povinnosti EU a členských států na mezinárodní úrovni. Informace o uplatňování tohoto nařízení jsou součástí výroční zprávy Evropské Komise o uplatňování a provádění opatření na ochranu obchodu, která je předložena Evropskému parlamentu a Evropské radě.

Toto nařízení nevyklučuje plnění povinností, které vyplývají ze zvláštních pravidel určených dohodami mezi EU a třetími zeměmi.

Členským státům není zakázáno přijímat a uplatňovat: zákazy, množstevní a kontrolní opatření, která jsou odůvodněna veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, národního kulturního podkladu s uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotou, průmyslového a obchodního vlastnictví; zvláštní devizové náležitosti; náležitosti zavedené na základě mezinárodních dohod v souladu se smlouvou. Členské státy mají povinnost sdělit Evropské Komisi chystaná opatření nebo změny přijatých opatření, v případě naléhavosti, mohou sdělit tyto změny bezodkladně po jejich přijetí.

(EUR-Lex, 2015)

2.3 Společná pravidla EU pro vývoz

Jednotná pravidla pro vývoz z Evropské unie do třetích zemí jsou dána Nařízením Evropského Parlamentu a Rady 2015/479 o společných pravidlech vývozu, jehož obsah je následující:

- KAPITOLA I – základní zásada,
- KAPITOLA II – postup pro konzultace a poskytování informací v Unii,
- KAPITOLA III – ochranná opatření,
- KAPITOLA IV – přechodná a závěrečná ustanovení.

Na základě tohoto nařízení by měla být společná obchodní politika založena na jednotných zásadách, stanovena jednotná pravidla pro vývoz z Evropské unie, vývoz z EU do třetích zemí by neměl podléhat množstevním omezením. V případě potřebné změny ustanovení dle aktuálního vývoje, by měla jednání probíhat na úrovni Unie. Nařízení se vztahují na všechny průmyslové i zemědělské produkty.

2.3.1 Základní zásada

Vývoz produktů z Evropské unie do třetích zemí nepodléhá žádným množstevním omezením.

2.3.2 Postup pro konzultace a poskytování informací v Unii

V případě, že dojde k potřebné změně ustanovení v důsledku neočekávaného vývoje na trhu, členský stát oznámí tuto skutečnost Evropské Komisi. Evropský parlament a Rada zřizuje Výbor pro ochranná opatření, který je poradním orgánem Evropské Komise.

Evropská komise je oprávněna požadovat po členských státech statistické údaje týkající se vývoje na trhu určitého produktu, poté může nad tímto produktem vykovávat dohled.

2.3.3 Ochranná opatření

V případě možného nedostatku určité základní suroviny, je v pravomoci Evropské Komise omezit vývoz takového produktu, může tak učinit povinností vývozce předložit vývozní povolení. Vydaná opatření jsou oznámena Evropskému parlamentu, radě a členským státům a jsou okamžitě platná, výjimkou jsou produkty, které jsou již na cestě. Vývozní opatření mohou být platná pouze pro vývoz do určených zemí nebo na vývoz z určených oblastí Evropské unie.

Evropská Komise přijímá přezkumným jednáním vhodná opatření, aby zabránila nedostatku základních surovin, nebo aby dodržela plnění uzavřených závazků v oblasti obchodu se základními surovinami. Opatření mohou omezovat vývoz pouze do určitých zemí nebo vývoz z určitých zemí.

Evropská unie může z vlastní iniciativy nebo na podnět členského státu posoudit účinnost opatření, nebo posoudit, zda je takové opatření stále nutné, o výsledku šetření informuje Evropská Komise členské státy.

2.3.4 Přejídná a závěrečná ustanovení

U jmenovaných produktů (např. minerální oleje, lehké, střední a těžké oleje, ropné plyny v kapalném a plynném stavu – propany a butany) mohou členské státy přijmout alokační pravidla vůči třetím zemím pro případ krize, jestliže pravidla Evropské unie ještě nevstoupila v platnost. Tato pravidla oznamují Evropské Komisi, která informuje Evropskou Radu a ostatní členské státy.

Evropská Komise předkládá Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu, ve které mimo jiné uvádí informace o přijatých opatřeních na ochranu obchodu.

Toto nařízení nevyklučuje přijetí množstevního omezení vývozu, jedná-li se v zájmu veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví a života lidí, zvířat a rostlin, národního kulturního pokladu s uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotou nebo průmyslového a obchodního vlastnictví.

(EUR-Lex, 2015)

2.4 Smlouva o fungování Evropské unie

Spolupráce evropských zemí započala již v roce 1958 založením Evropského hospodářského společenství – EHS, za účelem spolupráce šesti zemí. Vzájemná spolupráce se postupně rozrůstala i o další oblasti, např. ochrana životního prostředí, boj proti změně klimatu, ochrana veřejného zdraví, vnější vztahy, bezpečnost, spravedlnost (EUR-Lex, 2017).

Od roku 1993 vstoupila v platnost Smlouva o Evropské unii neboli Maastrichtská smlouva. Touto smlouvou byla vytvořena Evropská unie, byla posílena rozhodovací pravomoc Evropského parlamentu a vznikly nové formy spolupráce mezi členskými státy, byla zavedena přípravná opatření k vytvoření měnové unie a zavedení nových prvků politické unie (např. vymezení pojmu občanství, definování společné zahraniční politiky, politiky v oblasti vnitřních záležitostí). V roce 2007 byla podepsána Lisabonská smlouva, jejíž ustanovení začala platit od roku 2009. Jsou zde stanoveny cíle a hodnoty Evropské unie, posílena a vymezena rozhodovací pravomoc Evropského parlamentu a členských států, pozornost je věnována řešení globálních problémů (EUR-Lex, 2017).

Dle článku 21 Smlouvy o Evropské unii, jejím hlavním cílem je vytvoření a rozvíjení vztahů a partnerství se třetími zeměmi a mezinárodními, regionálními a světovými organizacemi, které sdílejí zásady, na jejichž základě je Evropská unie založena: demokracie, právní stát, univerzálnost, nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity, dodržování Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva. Evropská unie vytváří společnou obchodní politiku usilující o spolupráci ve všech oblastech mezinárodních vztahů, snaží se zapojovat členské země do světové ekonomiky, odstraňovat překážky mezinárodního obchodu s ohledem na ochranu životního prostředí a udržitelné hospodaření se světovými zdroji (EUR-Lex, 2016).

Část pátá Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) se zabývá vnější činností unie, jejíž obsah je následující:

- **HLAVA I – společná ustanovení o vnější činnosti unie,**
- **HLAVA II – společná obchodní politika,**
- HLAVA III – spolupráce se třetími zeměmi a humanitární pomoc,
- HLAVA IV – omezující opatření,

- **HLAVA V – mezinárodní smlouvy,**
- HLAVA VI – vztahy unie s mezinárodními organizacemi a třetími zeměmi a delegace unie,
- HLAVA VII – doložka solidarity.

2.4.1 Společná ustanovení o vnější činnosti unie

Dle článku 205 SFEU vnější činnost Evropské unie musí korespondovat se zásadami, cíli a obecnými ustanoveními Smlouvy o Evropské unii.

2.4.2 Společná obchodní politika

Snahou Evropské unie je harmonický rozvoj světového obchodu, čehož se snaží dosahovat postupným odstraňováním překážek mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic, snižovat celní a jiné překážky.

Vytvoření celní unie je upraveno v článcích 28-32 SFEU o volném pohybu zboží. V rámci celní unie jsou zakázána dovozní i vývozní cla a další poplatky omezují mezinárodní obchod mezi členskými státy. Součástí je také jednotný celní sazebník uplatňovaný vůči třetím zemím. Cílem těchto ustanovení je podpora obchodu mezi členskými státy a třetími zeměmi, udržení konkurenceschopnosti podniků, zásobování Evropské unie potřebnými surovinami s ohledem na dodržování podmínek hospodářské soutěže.

Dle článku 207 SFEU je společná obchodní politika založena na jednotných zásadách pro úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu se zbožím a službami, duševního vlastnictví, přímých zahraničních investic, vývozní politiky, opatření na ochranu obchodu, a to v souladu se zásadami a cíli vnější činnosti unie.

V případě potřeby sjednání obchodní dohody se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, jsou použity zásady článku 218 SFEU, tyto dohody jsou sjednávány kvalifikovanou většinou. Evropská Rada zahajuje jednání směřující k uzavření dohody na doporučení Evropské Komise, přičemž obsah dohody musí být v souladu s vnitřní politikou a předpisy Evropské unie. Radou je určen zvláštní výbor, se kterým Komise konzultuje postup jednání o uzavření dohody. Povinností Komise je pravidelně informovat zvláštní výbor a Evropský parlament o průběhu jednání.

Evropská Rada během probíhajících jednání o uzavření dohody rozhoduje kvalifikovanou většinou. V případě, že se jedná o dohodu týkající se obchodu se službami, duševního

vlastnictví a přímých zahraničních investic a jedná-li se o ustanovení, které jednomyslnost vyžaduje, rozhoduje Rada jednomyslně. Jednomyslně je také rozhodováno při sjednávání a uzavírání dohod týkajících se obchodu s kulturními a audiovizuálními službami, pokud by mohla být ohrožena kulturní a jazyková rozmanitost Evropské unie, a také dohod týkajících se obchodu se sociálními, vzdělávacími a zdravotnickými službami, může-li dojít k narušení organizace těchto služeb nebo ohrožení odpovědnosti států za jejich poskytování.

Uzavírání mezinárodních dohod v oblasti dopravy je upraveno postupem pro sjednávání dohod dle článku 218 SFEU.

2.4.3 Mezinárodní smlouvy

Článek 216 SFEU opravňuje Evropskou unii k uzavírání smluv se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, které se přijetím stávají závazné pro orgány Unie a pro členské státy.

Dle článku 217 SFEU může Evropská unie uzavřít dohody o přidružení s jednou nebo více třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, kdy jsou stanovena vzájemná práva, povinnosti či společné postupy.

Postup uzavírání dohod mezi EU a třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi je dle článku 218 SFEU následující:

- Proces uzavírání dohody zahajuje Evropská rada, která je oprávněna vydávat směrnice pro zahájení jednání, uděluje zmocnění k podpisu dohod a uzavírá je.
- Evropská komise nebo vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (týká-li se dohoda společné zahraniční a bezpečnostní politiky) podává Radě doporučení, Rada rozhodne a dává případné zmocnění k zahájení jednání a jmenuje vyjednaváče nebo vedoucího vyjednaváčského týmu Unie.
- Rada může prostřednictvím vyjednaváče vydávat směrnice a může určit zvláštní výbor za účelem konzultace probíhajících jednání.
- Na návrh vyjednaváče Rada rozhoduje o zmocnění k podpisu dohody.
- Na návrh vyjednaváče Rada přijme rozhodnutí o uzavření dohody. V případě, že se nejedná o dohodu výlučně spojenou se zahraniční a obchodní politikou, Rada přijme rozhodnutí o uzavření dohody:

- po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, jestliže se jedná o dohodu o přidružení, dohodu o přistoupení Unie k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobodách, dohodu vytvářející zvláštní institucionální rámec zavedením postupu spolupráce, dohodu s významným dopadem na rozpočet EU, dohody na něž se vztahuje řádný či zvláštní legislativní postup, který vyžaduje souhlas Evropského parlamentu,
 - v ostatních případech po konzultaci s Evropským parlamentem, který vydá stanovisko ve lhůtě, kterou mu stanoví Rada, jestliže lhůtu nedodrží, může rozhodnout Rada samostatně.
- V případě, že dohoda povoluje schvalování změn zjednodušeným způsobem, může změny schválit vyjednávač nebo orgán zřízený dohodou jménem Unie, mohou být připojeny zvláštní podmínky.
 - Rada v průběhu procesu rozhoduje kvalifikovanou většinou¹. Pro přijetí některých úkonů je však vyžadována jednomyslnost². Jednomyslnost je vyžadována v případě dohod o přidružení, dohod s kandidáty na přistoupení a dohod o přistoupení Unie k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Tyto dohody jsou uzavřeny po odsouhlasení členskými státy v souladu s jejich právními předpisy.
 - Rada na návrh Komise či vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku může přijmout rozhodnutí o pozastavení účinnosti dohody.
 - Povinností je okamžitá informovanost Evropského parlamentu o všech etapách postupu.

¹ „**Kvalifikovaná většina** je počet hlasů potřebných k přijetí rozhodnutí Rady, když se vede rozprava na základě článku 16 Smlouvy o Evropské unii a článku 238 Smlouvy o fungování Evropské unie. Podle řádného legislativního postupu Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou při spolurozhodování s Parlamentem. Dne 1. listopadu 2014 byl zaveden nový postup pro hlasování kvalifikovanou většinou, totiž pravidlo „dvojitá většina“. Rada v tomto případě hlasuje o návrhu Komise nebo vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a kvalifikované většiny je dosaženo při splnění dvou podmínek: 55 % zemí EU hlasuje pro - tzn. 16 z 28, návrh podporují země, které zastupují nejméně 65 % všech obyvatel EU (EUR-Lex, 2020b).“

² „**Jednomyslnost** se týká požadavku, aby všechny země EU při zasedání Rady byly před přijetím návrhu ve shodě. Při poslední změně smluv, kterou přinesla Lisabonská smlouva, jež vstoupila v platnost v roce 2009, se zvýšil počet oblastí, v nichž se v Radě hlasuje kvalifikovanou většinou. Nicméně na omezený počet politik, které jsou považovány za citlivé, se dále vztahuje jednomyslné hlasování: zdanění, sociální zabezpečení nebo sociální ochrana, přistoupení nových zemí do EU, zahraniční a společná obranná politika a operační policejní spolupráce mezi zeměmi EU (EUR-Lex, 2020a).“

- Členské státy, Evropský parlament, Rada nebo Komise si mohou vyžádat posudek soudního dvora o slučitelnosti uzavírané dohody se smlouvami. V případě záporného posudku Soudního dvora, musí být učiněny změny dohody nebo smluv, v opačném případě nemůže být dohoda uzavřena.

Článek 219 SFEU opravňuje Evropskou Radu na doporučení Evropské centrální banky nebo Evropské Komise po konzultaci s Evropskou centrální bankou uzavírat formální dohody o systému směnného kurzu Eura a měn států třetích zemí. Evropská Rada rozhodnutí konzultuje s Evropským parlamentem a rozhoduje jednomyslně. V pravomoci Evropské rady je stanovení, upravování nebo opouštění střední parity eura, avšak pouze za účelem cenové stability na doporučení Evropské centrální banky, nebo Evropské Komise po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

Evropská Rada také disponuje pravomocí formulovat kurzovou politiku eura ve vztahu k měně třetí země s ohledem na cíl cenové stability, která ještě nebyla definována. Definovat kurzovou politiku může Evropská Rada na doporučení Evropské centrální banky nebo Evropské Komise po konzultaci s Evropskou centrální bankou. V případě sjednávání takové dohody rozhoduje Evropská Rada o jejích podmínkách na doporučení Evropské Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou pro zajištění jednotného postojů Evropské unie.

I přes tato ustanovení mají členské státy Evropské unie pravomoc jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy týkající se hospodářské a měnové problematiky.

(EUR-Lex, 2012)

2.5 Obchodní dohody Evropské unie

Evropská unie uzavírá se třetími zeměmi obchodní dohody, jejichž cílem je odstranění překážek volného obchodu a zlepšení obchodních příležitostí, zlevnění obchodu díky odstranění cel, snížení byrokracie, čili i úspora času. Obchodní dohody jsou rozděleny do dvou kategorií dle jejich obsahu a stupně liberalizace:

- dohody o volném obchodu (FTA) – uzavírány hlavně s rozvinutými ekonomikami a zeměmi, jsou založeny na vzájemném otevírání trhu, země mají navzájem preferenční přístup na trhy,
- dohody o hospodářském partnerství (EPA) – cílem je podpora rozvoje zemí, nejčastěji jsou uzavírány s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi.

Přehled jednotlivých uzavřených obchodních dohod EU se třetími zeměmi zobrazuje Příloha 2. V zobrazené tabulce jsou uvedeny obchodní dohody o volném obchodu a další obchodní dohody s jednotlivými státy či hospodářskými seskupeními a aktuálně probíhající jednání o obchodních dohodách (Bydžovská, 2020; European Commission, 2020).

3 Metodika práce

Diplomová práce se zabývá obchodními dohodami Evropské unie, které mají významné dopady na rozvoj zahraničního obchodu se třetími zeměmi.

Teoretická část práce se zabývá legislativními dokumenty, které upravují vznik a proces uzavírání obchodních dohod na úrovni Evropské unie, která během jednání zastupuje členské státy. Problematikou obchodních dohod Evropské unie se zabývají následující legislativní dokumenty, které byly v rámci teoretické části popsány:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2015/478 o společných pravidlech dovozu do států Evropské unie ze třetích zemí,
- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady 2015/479 o společných pravidlech vývozu ze států Evropské unie do třetích zemí,
- Smlouva o fungování Evropské unie.

Dle odborné literatury byly definovány základní pojmy, které jsou podstatné pro pochopení problematiky obchodních smluv Evropské unie. Definovány byly cíle společné obchodní politiky EU, které musí být v souladu se zásadami WTO.

Praktická část práce se bude zabývat dopady, které má uzavírání obchodních dohod na Evropskou unii jako hospodářsky významný celek v porovnání s dopadem na Českou republiku, tj. členského státu Evropské unie.

Na začátek budou zobrazena data a grafy, která zachycují současný stav zahraničního obchodu Evropské unie a její hospodářské významnosti ve světovém měřítku. Jelikož obchodní dohody jsou uzavírány převážně za účelem zvyšování importu a exportu a zvyšování zaměstnanosti, bude se praktická část zabývat převážně těmito ukazateli.

Pro analýzu budou vybrány obchodní dohody, které byly uzavřeny s hospodářsky významnými světovými velmocemi, bude popsán jejich dopad na hodnotu importu a exportu, celní úspory a zaměstnanost. Pro analýzy budou využita data z Eurostatu, Českého statistického úřadu, studií Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Evropské Komise. Pro přehlednost budou data znázorněna do grafické podoby.

Na závěr budou zhodnoceny a shrnuty základní poznatky, které byly v práci zjištěny a porovnány dopady uzavírání obchodních dohod na Evropskou unii a její členský stát Čes-

kou republiku. Cílem práce bude ověřit, zda jsou dopady uzavření obchodních dohod významnější pro ČR než pro EU, k tomu jsou vytvořena následující výzkumná tvrzení vycházející z odborné literatury:

Výzkumné tvrzení 1: „Růst exportu vytváří stále vyšší podíl pracovních míst na 1 miliardu EUR exportu.“

Výzkumné tvrzení 2: „Po uzavření obchodní dohody je nárůst podílu exportu na HDP významnější pro EU než pro ČR.“

Výzkumné tvrzení 3: „Po uzavření obchodní dohody je nárůst podílu importu na HDP významnější pro ČR než pro EU.“

Výzkumné tvrzení 4: „Nárůst podílu pracovních míst závislých na exportu na celkové zaměstnanosti je vyšší pro ČR než pro EU.“

4 Praktická část

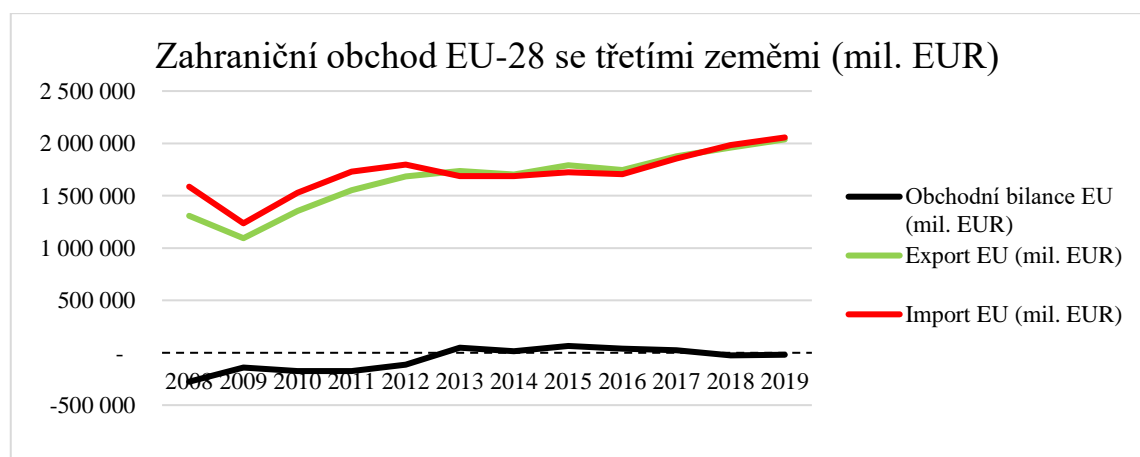
4.1 Zahraniční obchod EU

Následující kapitola se bude zabývat základními charakteristikami zahraničního obchodu Evropské unie se třetími zeměmi, za účelem znázornění významnosti unie ve světovém měřítku, vymezení významných světových obchodních partnerů a obchodovaných komodit. Statistická data pro Evropskou unii jsou zpracovávána pro 27 členských států (dále jen „EU-27“) po vystoupení Velké Británie z EU, některá data jsou však dostupná pouze pro původních 28 Evropských států včetně Velké Británie (dále jen „EU-28“).

Z hlediska uzavírání mezinárodních obchodních smluv EU se třetími zeměmi a tím i zjednodušování a odstraňování bariér lze předpokládat růst objemu vyváženého a dováženého zboží, což potvrzuje i Graf 1, který znázorňuje vývoj importu, exportu a obchodní bilance.

Na grafu je znázorněn vývoj importu a exportu v letech 2008-2019, kdy hodnoty importu i exportu rovnoměrně rostly od poklesu v roce 2009. Během uplynulých 10 let se tyto hodnoty téměř zdvojnásobily. Hodnota importu vzrostla z 1,2 bilionu EUR na 2,1 bilionu EUR a hodnota exportu vzrostla z 1,1 bilionu EUR na 2 biliony EUR. Obchodní bilance mezi EU a třetími zeměmi dosahuje v současné době záporné hodnoty, v roce 2019 převyšoval import nad exportem o téměř 19 miliard EUR. Vývoj obchodní bilance od roku 2008 měl vzestupnou tendenci, kdy docházelo ke snižování salda záporné obchodní bilance až do roku 2013, kdy poprvé dosáhla hodnota obchodní bilance kladných hodnot, ve kterých se hodnota udržela až do roku 2017, v roce 2018 již byla obchodní bilance záporná (Eurostat, 2020).

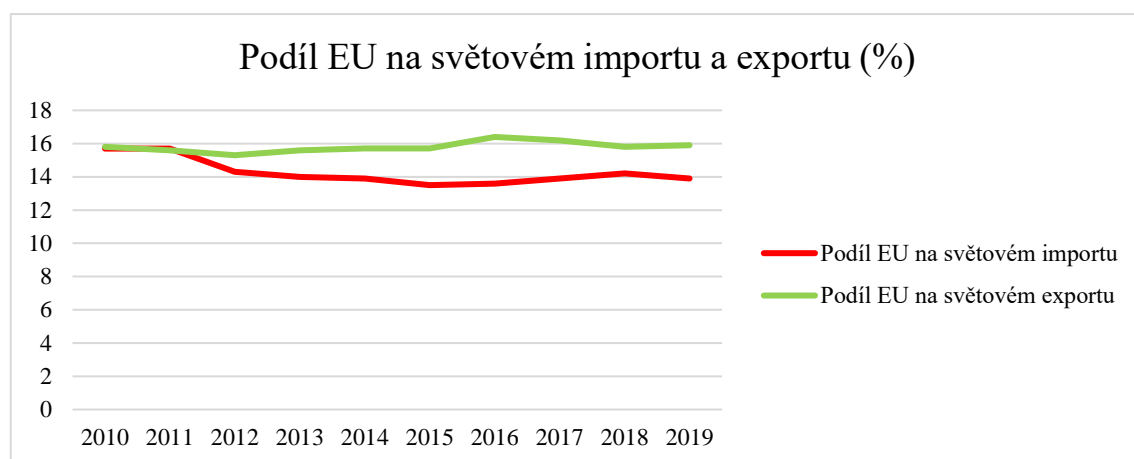
Graf 1: Zahraniční obchod EU-28 se zbožím

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Významnost Evropské unie pro světový obchod a tudíž atraktivnost pro světové obchodní partnery znázorňují následující grafy. Graf 2 zobrazuje podíl Evropské unie na světovém zahraničním obchodu. Hodnoty podílu EU na celkovém exportu se pohybují kolem 16 %, hodnota podílu EU na celkovém importu v roce 2012 mírně poklesla a udržuje si hodnotu kolem 14 %.

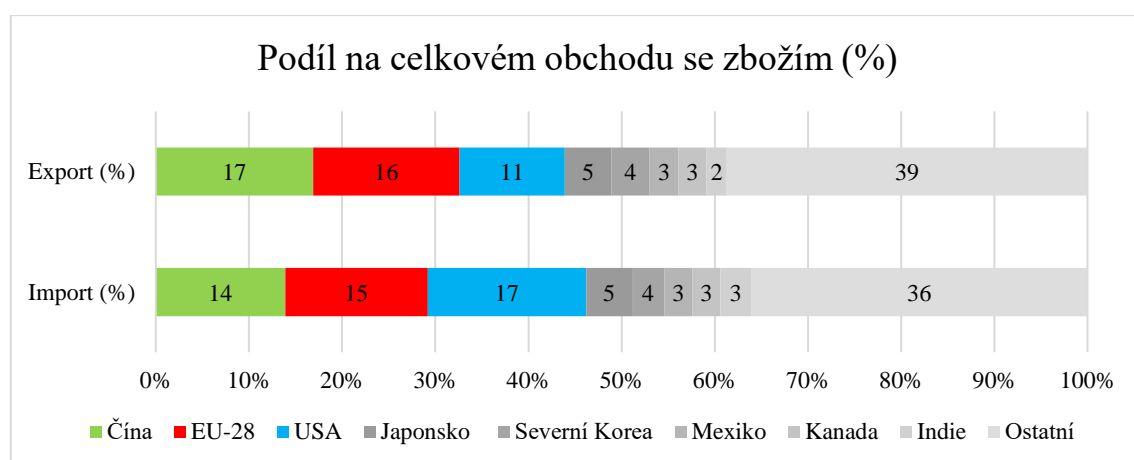
Graf 2: Podíl EU-27 na světovém importu a exportu

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Graf 3 zobrazuje nejvýznamnější exportéry a importéry ve světovém obchodě. Z grafu vyplývá, že polovinu veškerého zahraničního obchodu tvoří dohromady obchodní velmoci Čína, EU-28 a USA společně s Japonskem. Následující analýzy dopadů obchodních dohod se budou věnovat obchodu s těmito světově významnými hospodářskými velmocemi: Čína, USA, Japonsko, Severní Korea, Mexiko a Kanada.

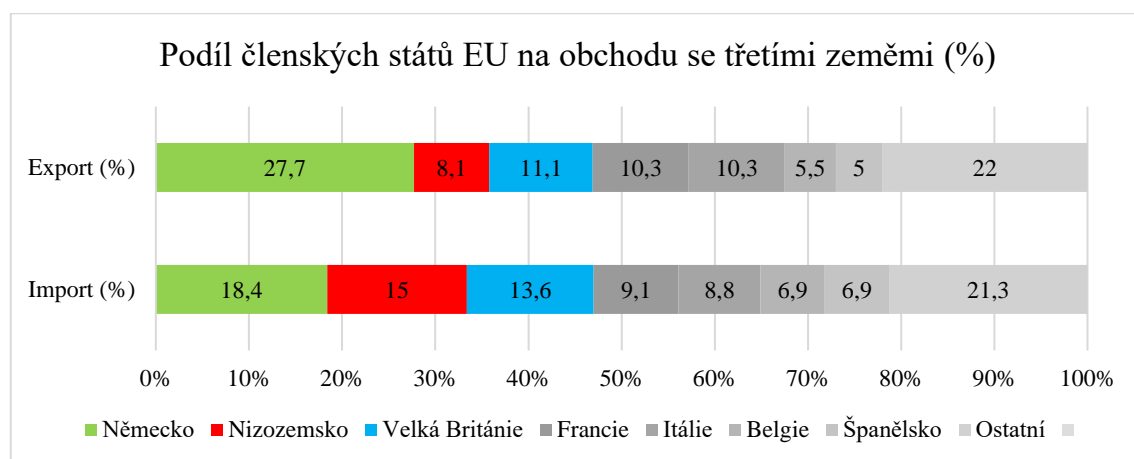
Graf 3: Nejvýznamnější území ve světovém obchodě

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Významnými členskými zeměmi EU pro obchod se třetími zeměmi jsou: Německo, Nizozemsko a Velká Británie (v současné době již členem EU není), dále Francie, Itálie, Belgie a Španělsko. Graf 4 znázorňuje podíl jednotlivých zemí na celkovém exportu a importu mimo EU. Ostatních 21 členských zemí (včetně ČR) se podílí na celkovém exportu a importu pouze v řádech jednotek procent, proto by v celosvětovém měřítku nebyly považovány za významné obchodní partnery pro světové velmoci. Z tohoto důvodu se menším zemím vyplatí spojení se zeměmi s významnějším podílem na světovém trhu a vystupování navenek jako jeden celek.

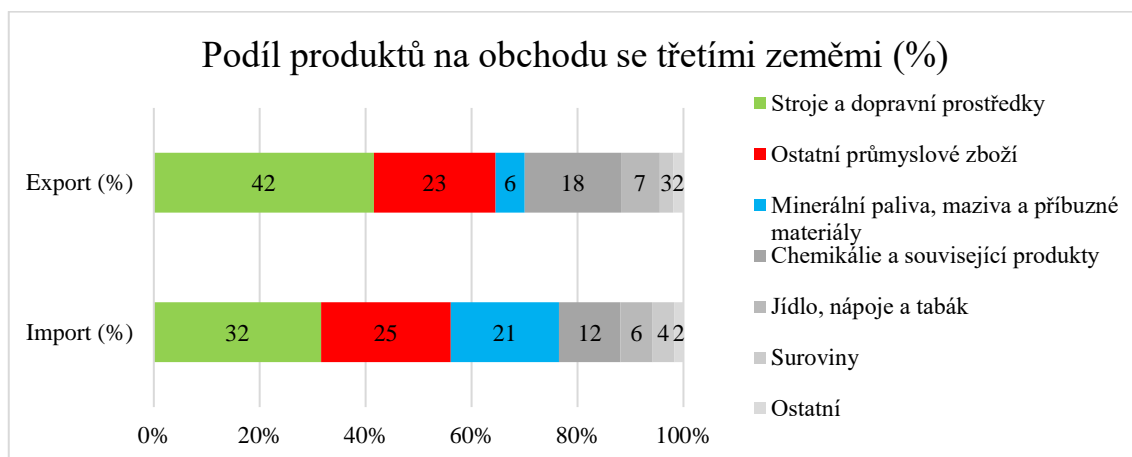
Graf 4: Nejvýznamnější členské země v obchodu se třetími zeměmi 2018

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Nejčastějším předmětem zahraničního obchodu Evropské unie se třetími zeměmi (viz.Graf 5) jsou stroje a dopravní prostředky, zaujímající 42 % exportu a 32 % importu, ostatní průmyslové zboží zaujímá 23 % exportu a 25 % importu, minerální paliva a maziva se podílejí na exportu 6 % a na importu 21 %, významnou vývozní komoditou jsou také chemikálie a související produkty s 18% podílem na exportu a 12% podílem na importu.

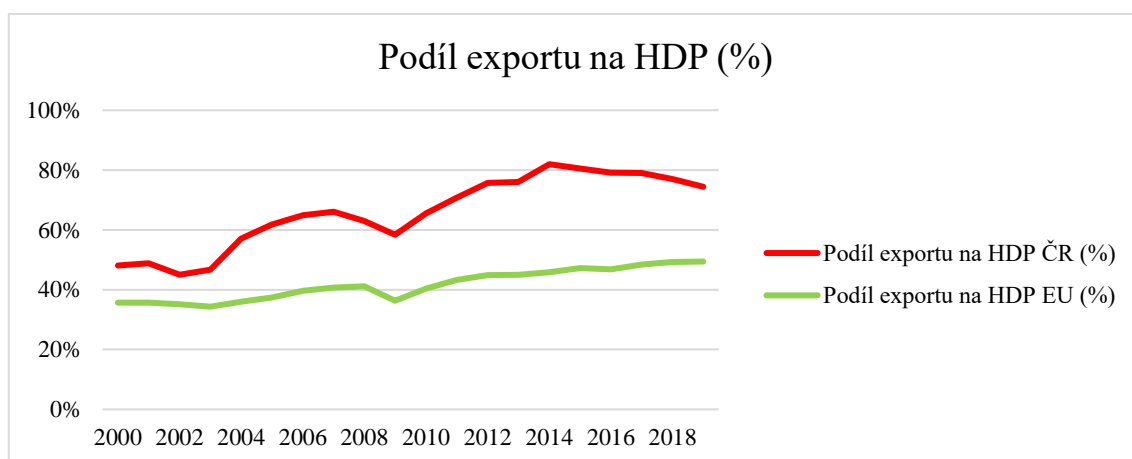
Graf 5: Kategorie produktů importu a exportu

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Následující Graf 6 zobrazuje podíl exportu do třetích zemí na HDP v porovnání ČR s EU. Z grafu je zřejmé, že výrazně vyšší podíl exportu do třetích zemí na HDP má ČR oproti evropskému průměru. Tento podíl byl vyšší již před vstupem ČR do EU do roku 2004, avšak po vstupu do EU výrazně vzrostl, proto je zřejmé, že se česká ekonomika stala otevřenější. Ukazatel má pro EU průběžně rostoucí tendenci, pro ČR dosáhl ukazatel maximální hodnoty v roce 2014, kdy podíl exportu zboží a služeb do třetích zemí dosahoval 82 % hodnoty HDP, poté začal mírně klesat. V roce 2019 dosahovala hodnota podílu 49 % pro EU a 74 % pro ČR.

Graf 6: Podíl exportu zboží a služeb na HDP ČR a EU-28

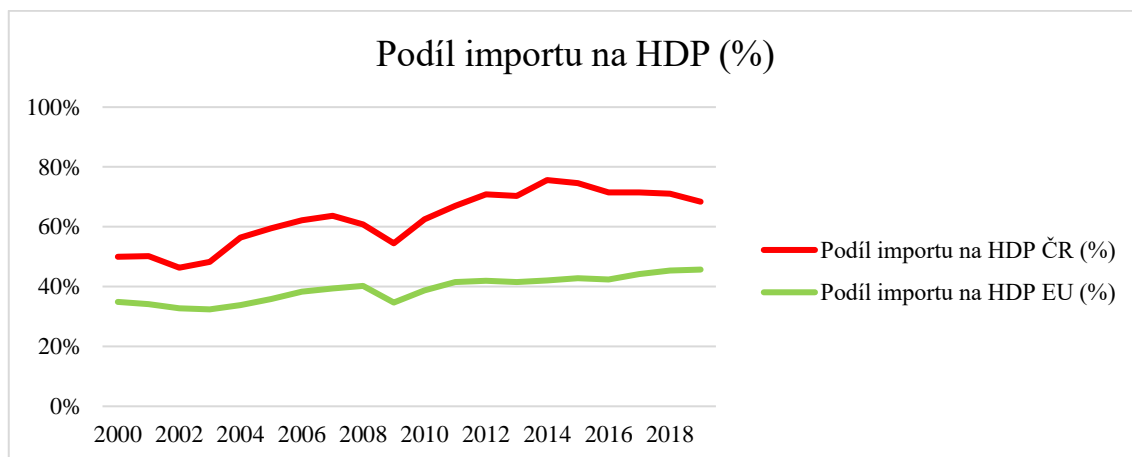

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Vysokou otevřenost české ekonomiky v porovnání s EU potvrzuje i Graf 7, který zobrazuje podíl importu na HDP. V roce 2019 dosahoval ukazatel hodnoty 68% podílu importu

na HDP ČR a 46% podílu importu na HDP EU. Hodnoty téměř kopírují vývojové tendence grafu předchozího. Lze tedy předpokládat, že uzavřené obchodní dohody budou mít vyšší dopad na obchodní bilanci ČR, jelikož tyto ukazatele vyjadřují vyšší závislost ČR na zahraničním obchodu.

Graf 7: Podíl importu zboží a služeb na HDP ČR a EU-28

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.2 Obchodní dohody EU a obchodní bilance

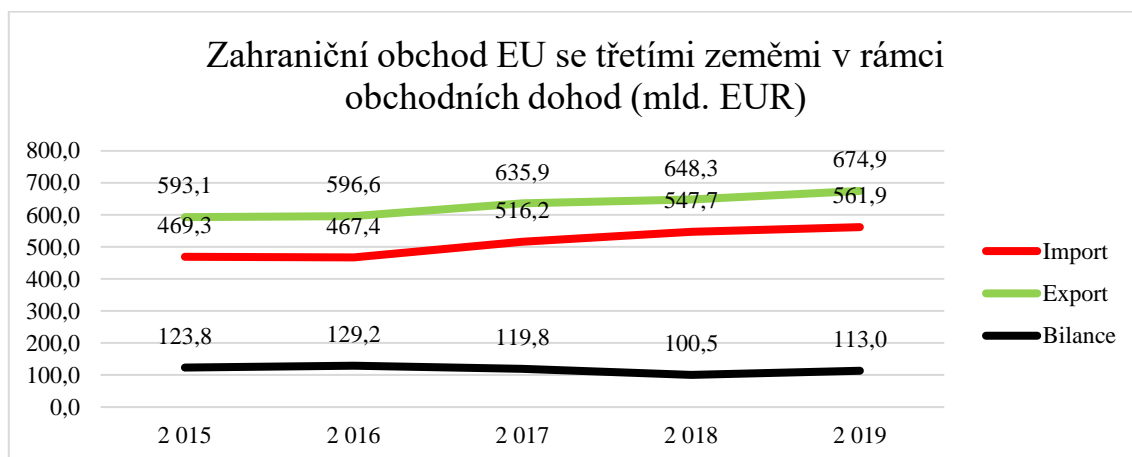
V roce 2019 uplatňovala Evropská unie celkem 44 obchodních dohod se 76 partnery, obchod s těmito partnery dosahoval 1345 miliard EUR, což zaujímá 33 % obratu zahraničního obchodu Evropské unie. Do roku 2019 dosahoval zahraniční obchod EU průběžného růstu, ale dle předpokladu Evropské Komise lze v roce 2020 očekávat pokles vývozu do třetích zemí o 9 až 15 % a pokles dovozu ze třetích zemí o 11 % až 14 % z důvodu pandemie Covid-19. Má se však za to, že provádění dohod pomůže ke zmírnění negativních účinků pandemie (Česká podnikatelská reprezentace při EU (CEBRE), 2019).

Obchodní dohody EU mají podstatný vliv na exportu EU do těchto třetích zemí. V roce 2018 vzrostl export EU o 2 % a import do EU vzrostl o 4,6 %. S partnery, se kterými má EU uzavřené obchodní dohody, dosahuje kladné obchodní bilance ve výši 85 miliard EUR, zatímco celková obchodní bilance EU se třetími zeměmi dosahuje záporné výše 25 miliard EUR (Česká podnikatelská reprezentace při EU (CEBRE), 2019).

Dohody o volném obchodu zaujímají 30,4 % celkového zahraničního obchodu EU se třetími zeměmi, obchod s ostatními partnery (mimo dohod o volném obchodu) zaujímá 62,4 %, ostatní dohody o volném obchodu a další dohody jsou v současnosti ve fázi adaptace nebo ratifikace.

Následující Graf 8 znázorňuje obchodní bilanci Evropské unie se třetími zeměmi v rámci obchodních dohod (je zahrnuto 65 hlavních preferenčních obchodních partnerů, kteří se podílejí 29 % na celkovém importu EU a 32 % na celkovém exportu EU do třetích zemí). Graf zobrazuje rostoucí tendenci importu i exportu mezi lety 2015 a 2019. V uvedeném období došlo ke 13% nárůstu exportu a k téměř 20% nárůstu importu. Z důvodu rychlejšího nárůstu importu ze třetích zemí došlo k poklesu obchodní bilance EU, která stále zůstává kladná. Za toto období klesla obchodní bilance o 8 %, avšak za poslední rok bilance vzrostla o 12 %.

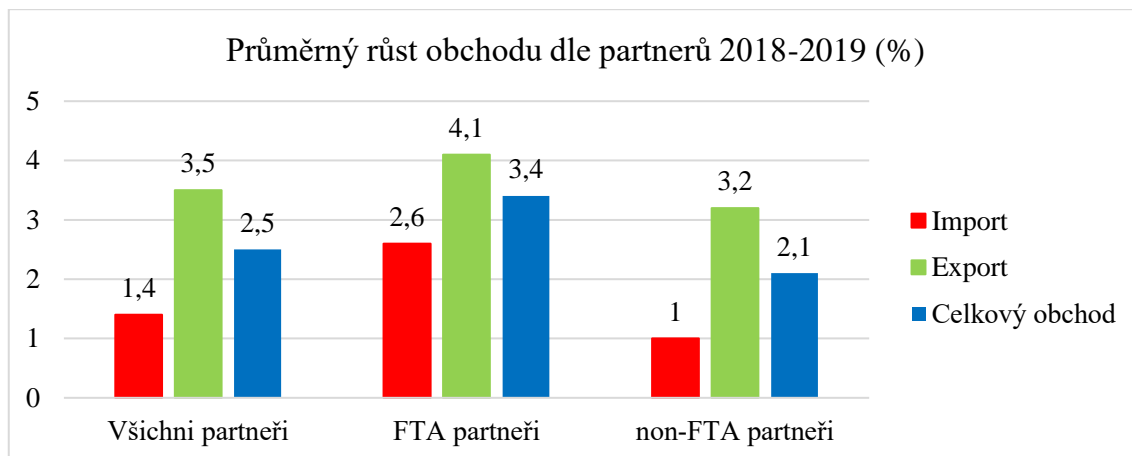
Graf 8: Obchodní bilance EU se zbožím se třetími zeměmi v rámci obchodních dohod

Zdroj: vlastní zpracování dle Evropské Komise <https://ec.europa.eu/transparency/reg-doc/rep/1/2020/EN/COM-2020-705-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Graf 9 zobrazuje rostoucí trend obchodu se zbožím EU s 65 preferenčními partnery v roce 2019 o 3,4 %, růst obchodu s nepreferenčními obchodními partnery dosáhl hodnoty pouze 2,1 %, celkový růst obchodu se všemi třetími zeměmi dosáhl 2,5 %, z toho je patrná významnost obchodních dohod pro růst zahraničního obchodu.

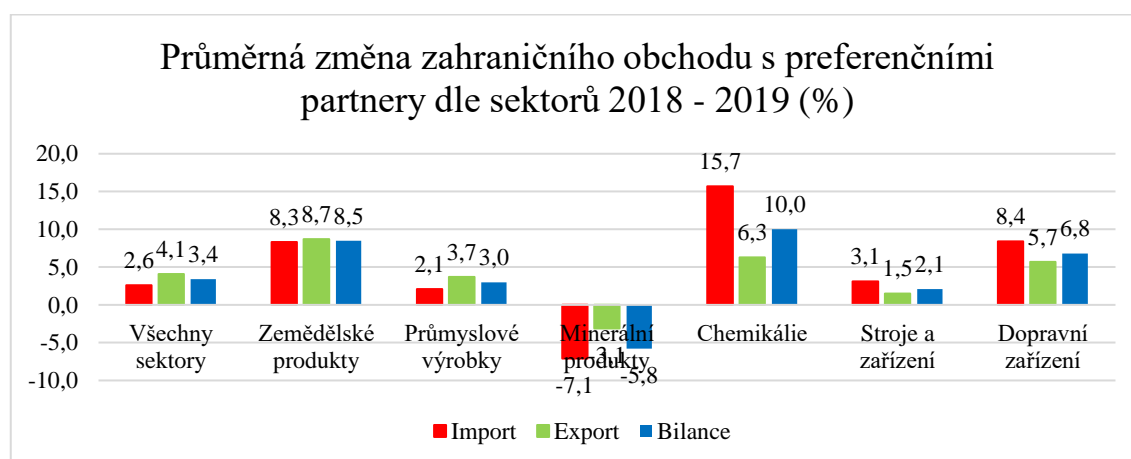
Graf 9: Růst obchodu dle FTA / non-FTA obchodních partnerů EU

Zdroj: vlastní zpracování dle Evropské Komise <https://ec.europa.eu/transparency/reg-doc/rep/1/2020/EN/COM-2020-705-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Následující Graf 10 zobrazuje meziroční průměrný nárůst zahraničního obchodu s preferenčními zeměmi mezi lety 2018 a 2019, kdy se na růstu importu nejvíce podílel sektor chemikálií (růst o 15,7 %), zemědělských produktů (růst o 8,3 %) a dopravních zařízení (růst o 8,4 %). Růst vývozu se nejvíce projevil v sektoru zemědělských produktů (růst o 8,7 %), chemikálií (růst o 6,3 %) a dopravních zařízení (růst o 5,7 %). Jediný sektor, ve kterém došlo k poklesu importu, exportu i obchodní bilance je trh s minerálními produkty.

Graf 10: Průměrný růst zahraničního obchodu se zbožím dle sektorů

Zdroj: vlastní zpracování dle Evropské Komise <https://ec.europa.eu/transparency/reg-doc/rep/1/2020/EN/COM-2020-705-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

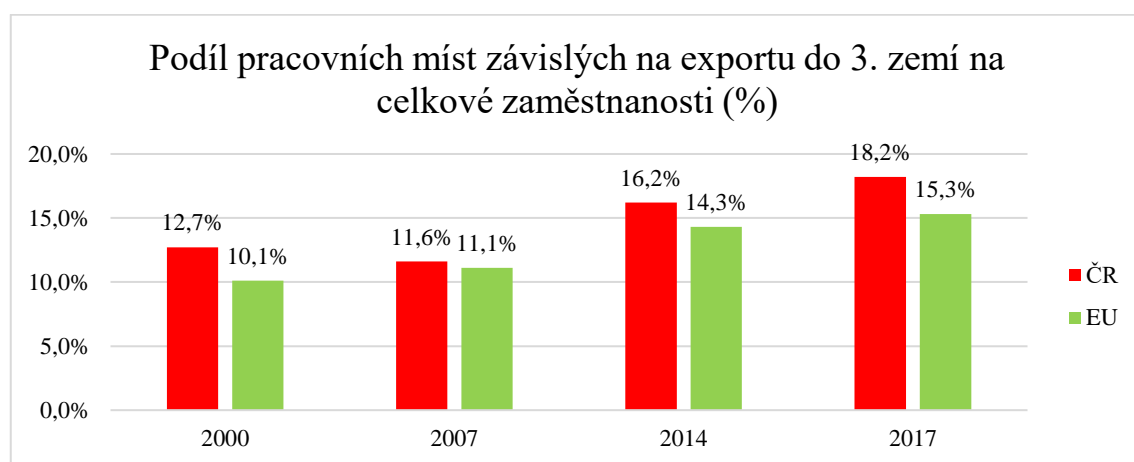
Zahraníční obchod se službami Evropské unie s 65 preferenčními partnery dosahoval v roce 2018 kladné obchodní bilance ve výši 80 miliard EUR, což je 11,5% nárůst oproti předchozímu roku, za rok 2018 vzrostl o 1,7 %. V obchodních dohodách uzavřených před rokem 2007 nebyl obchod se službami významně zakomponován, nárůst obchodu s těmito preferenčními partnery dosahoval pouze 0,8 %. Pro podporu růstu zahraničního obchodu se službami jsou významnější novější obchodní dohody, kdy růst dosahoval 7,6 % (European Commission, 2019).

4.3 Obchodní dohody EU a zaměstnanost

Export do třetích zemí mimo EU má významný podíl na tvorbě pracovních míst v EU i v cílových zemích. Podíl pracovních míst vytvořených exportem do třetích zemí na celkové zaměstnanosti každým rokem roste z důvodu odstraňování bariér mezinárodního obchodu. Podíl pracovních míst, která jsou závislá na exportu na celkové zaměstnanosti v porovnání ČR a EU znázorňuje Graf 11, kdy je patrná vyšší závislost českých pracovních míst na exportu do třetích zemí.

V České republice bylo v roce 2017 634 tisíc pracovních míst závislých na vývozu do třetích zemí mimo EU a dalších 339 tisíc Čechů pracovalo na pozicích závislých na exportu mimo EU v jiné zemi EU. Celkem tak export do třetích zemí zaměstnával 973 tisíc Čechů. Z toho vyplývá, že 18 % pracovních míst závisí na exportu do třetích zemí. Český export vytvořil 167 tisíc pracovních míst v ostatních členských státech EU.

Graf 11: Podíl exportu do třetích zemí na celkové zaměstnanosti

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Následující Tabulka 1 zobrazuje vývoj počtu pracovních míst, která byla závislá na exportu EU do třetích zemí v porovnání ČR a EU. Export z EU vytváří pracovní místa i mimo EU, proto tabulka zobrazuje celkový počet pracovních míst a poté je rozděluje na pracovní místa v zemích EU a zemích mimo EU.

V roce 2017 bylo v Evropské unii 36 milionů pracovních míst závislých na exportu do třetích zemí, což je každé 7. pracovní místo. Od roku 2000 došlo k 2/3 nárůstu počtu pracovních míst závislých na exportu z původních 21 milionů pracovních míst. Příloha 3 zobrazuje Evropské země dle podílu pracovních míst závislých na exportu do

třetích zemí na celkovém počtu pracovních míst. Z mapy je patrné, že ve většině evropských zemí je na exportu závislých 15 až 25 % pracovních míst. Vývoz z Evropské unie podporuje také vytváření pracovních míst mimo EU, nejen v rozvojových zemích bylo v roce 2017 vytvořeno téměř 20 milionů pracovních míst závislých na vývozu z EU, tento počet se od roku 2000 téměř zdvojnásobil z původních 10,7 milionů pracovních míst (European Commission, 2018).

Tabulka 1: Pracovní místa závislá na exportu

	Export z ČR			Export z EU-28		
	Celkem	V EU	Mimo EU	Celkem	V EU	Mimo EU
2000	589 000	513 000	76 000	32 386 000	21 659 000	10 727 000
2007	613 000	434 000	179 000	41 765 000	25 519 000	16 246 000
2014	903 000	660 000	243 000	50 082 000	32 464 000	17 618 000
2017	1 095 000	801 000	294 000	55 745 000	36 007 000	19 738 000

Zdroj: vlastní zpracování dle Evropské Komise https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

Tabulka 2 zobrazuje počet pracovních míst, která byla vytvořena exportem z EU do třetích zemí v zemi vybraných obchodních partnerů v roce 2017.

Tabulka 2: Pracovní místa vytvořená exportem z EU ve třetí zemi v roce 2017

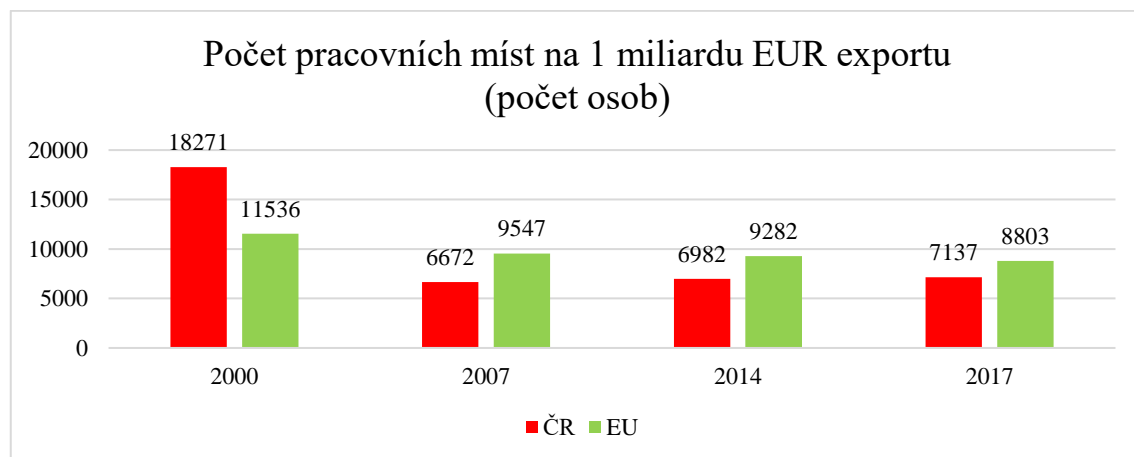
	Export z ČR	Export z EU-28
Kanada	1 000	98 000
Čína	102 000	3 990 000
Japonsko	5 000	214 000
Mexiko	1 000	76 000
Severní Korea	6 000	162 000
USA	6 000	1 115 000
Celkem pracovních míst vytvořených mimo EU	294 000	19 738 000

Zdroj: vlastní zpracování dle https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

Do roku 2011 byl dle dostupné literatury průměrný počet vytvořených pracovních míst exportem z EU do třetích zemí 14 000 osob na 1 miliardu EUR hodnoty exportu (European Commission, 2018f). Předpokladem bylo, že s každou další miliardou exportu bude vytvořeno více pracovních míst. Avšak Graf 12 ukazuje, že hodnota je klesající. Ještě před vstupem ČR do EU byl počet vytvořených pracovních míst na 1 miliardu výrazně nad evropským průměrem. Po vstupu ČR do Evropské unie došlo k výraznému poklesu hodnoty, důvodem může být změna metodického postupu výpočtu po vstupu do EU. Počet vytvořených pracovních míst vztahených k 1 miliardě EUR exportu má v EU

klesající tendenci, jelikož dochází k zefektivňování výroby, produktivita lidské práce je vyšší v kombinaci s využitím nových technologií, či její úplné nahrazení stroji. Oproti tomu hodnota pro ČR po jejím vstupu do EU má rostoucí trend, může to být dáno i růstem podílu služeb na exportu.

Graf 12: Počet pracovních míst na 1 mld. exportu

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.3.1 Vliv exportu na zaměstnanost v EU

Export do třetích zemí vytváří pracovní místa nejen v dané zemi EU, ale zároveň dochází k efektu přelévání pracovních míst do jiné země EU. Vstupy pro výrobu zboží exportovaného z EU do třetích zemí jsou vytvořeny v jedné zemi EU a finální exportované zboží je vyrobeno ve druhé zemi EU:

- 2000: 21,7 mil. pracovních míst, 87% domácí zaměstnanost, 13% efekt přelévání,
- 2014: 32,5 mil. pracovních míst, 83% domácí zaměstnanost, 17% efekt přelévání,
- 2017: 36 mil. pracovních míst, 82% domácí zaměstnanost, 18 % efekt přelévání.

V roce 2017 měl 61% podíl na tvorbě pracovních míst export služeb, 15 % osob bylo zaměstnáno ve výrobním sektoru a zbylých 24 % ve zpracovatelském průmyslu. Význam exportu služeb vzrůstá, jelikož v roce 2000 podíl služeb dosahoval 38 % a v roce 2014 dosahoval 42 % na celkovém počtu pracovních míst, naopak poklesl podíl pracovních míst vytvořených ve výrobním sektoru.

Na exportu se podílejí z 28 % vysoce kvalifikovaní pracovníci, 51 % středně kvalifikovaní pracovníci a 21 % níže kvalifikovaní pracovníci, jejichž pozice závislé na exportu jsou lépe placené. (European Commission, 2018)

4.3.2 Vliv exportu na zaměstnanost v České republice

Zaměstnanost Čechů vytvořená exportem z EU do třetích zemí, kdy vzniká také efekt přelévání do jiných zemí EU:

- 2000: 616 tisíc pracovních míst, 78% domácí zaměstnanost, 22% efekt přelévání,
- 2014: 827 tisíc pracovních míst, 63% domácí zaměstnanost, 37% efekt přelévání,
- 2017: 973 tisíc pracovních míst, 65% domácí zaměstnanost, 35% efekt přelévání.

V porovnání s celkovým evropským průměrem ČR zaujímá vyšší podíl ve vytváření efektu přelévání na úkor domácí zaměstnanosti, to znamená, že větší podíl pracovních míst je vytvořen za účelem exportu vstupů do dalších států EU za účelem výroby zboží pro export do třetích zemí.

Z celkového počtu 973 tisíc zaměstnaných Čechů na pozicích závislých na exportu je 634 tisíc závislých na českém exportu, 186 tisíc závislých na rakouském exportu, 153 tisíc na německém exportu, 15 tisíc na polském exportu, 20 tisíc na slovenském exportu. Oproti tomu na českém exportu je závislých 801 tisíc pracovních míst v rámci Evropské unie, z toho: 634 českých pracovních míst, 52 tisíc německých, 5,2 tisíc rakouských, 38 tisíc polských a 12,3 tisíc slovenských pracovních míst (European Commission, 2018).

V České republice je většina pracovníků tj. 78 % na pozicích závislých na exportu středně vzdělaných, vysoce vzdělaných pracovníků je 5 % a níže vzdělaní pracovníci se podílejí 18 %. V porovnání s EU je v ČR nižší podíl zaměstnanců ve službách (v roce 2017 44 %) a vyšší podíl zaměstnanců ve výrobním sektoru (25 %), v primárním sektoru bylo zaměstnáno 31 % zaměstnanců.

Nejvýznamnější položkou českého exportu je výroba strojů a dopravních prostředků, v porovnání s evropským průměrem je podíl o 9 % vyšší, nejvyšší podíl na evropském exportu zaujímá export dopravních a obchodních služeb, který je o 16 vyšší než podíl na českém exportu (European Commission, 2018).

4.4 EU – Kanada (CETA)

Obchodní jednání mezi Evropskou unií a Kanadou byla zahájena již v roce 2009 a od 21.9.2017 vstoupila v platnost prozatímně prováděná dohoda o volném obchodu mezi EU a Kanadou – CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement). Cílem dohody je podpora ekonomického růstu a zaměstnanosti usnadněním přístupu na trh zboží, služeb a investic. Jsou stanovena pravidla pro obchodování mezi stranami dohody. Společně s dohodou přišla v prozatímní platnost od 1.4.2017 také Dohoda o strategickém partnerství, která rozšiřuje vzájemnou spolupráci nad rámec dohody o oblasti společenské odpovědnosti, klimatu, bezpečnosti, zahraniční a bezpečnostní politiky (EUR-Lex, 2017a).

Růst českého vývozu do Kanady by se měl projevit především v potravinářském průmyslu až o 54 %, textilním průmyslu až o 78 %, strojírenském a elektrotechnickém průmyslu až o 28 % a chemickém průmyslu až o 36 % (Kocourek & Šimanová, 2016).

Dohoda CETA zaručuje členským zemím akceptování zeměpisného označení Kanadskými obchodními partnery a zajistí tak ochranu těchto produktů na trhu. Dohoda vyžaduje dodržování evropských standardů a právních předpisů za účelem ochrany spotřebitelů. Vzájemně uznávány jsou odborné kvalifikace zaměstnanců, což jim umožňuje a usnadňuje vyšší pracovní mobilitu (EUR-Lex, 2017).

4.4.1 Clo

Dohodou bylo odstraněno clo na 98 % položek, díky čemuž evropské země ročně ušetří na clech až 590 milionů EUR. Většina cel bude odstraněna ihned od začátku platnosti dohody, některá z nich budou rušena postupně, nejpozději však do 7 let od začátku platnosti dohody, pozdější odstranění cel se týká především zemědělské produkce. Došlo také ke zjednodušení a zrychlení byrokracie spojené s celním řízením, což přineslo výhodu hlavně menším podnikům. Před uzavřením dohody činilo průměrné celní zatížení mezi EU a Kanadou 1,94 % na import do EU a 2,42 % na export z EU. Průměrné celní zatížení mezi ČR a Kanadou dosahovalo výše 3,23 % na import do ČR a 2,32 % na export z ČR.

Nejvýznamnější položkou českého exportu před uzavřením dohody mezi lety 2010–2015 byl materiál pro stavbu tratí železničních a tramvajových, jehož podíl na vývozu do Kanady tvořil téměř 16 %, clo pro tuto položku již před uzavřením dohody bylo nulové, proto nebude mít CETA pro export z ČR tak vysoký dopad. CETA bude významná pro položku pneumatiky nové z pryže (3,7% podíl na exportu do Kanady), pro

kteře dosahovalo clo výše 6,23 %. Nejvyšší clo ve výši 18 % bylo uplatňováno na položky zhotovené výrobky jiné včetně střiřových šablon z textilního průmyslu, podíl komodyty dosahuje 1,7% podílu na exportu do Kanady, lze tedy předpokládat významné zvýšení exportu po snížení celního zatížení. Clo ve výši 6,03 % bylo uplatňováno na kategorii ostatních výrobků z železa a oceli, tato položka se podílela na exportu do Kanady 1,51 % (Kocourek & Šimanová, 2016).

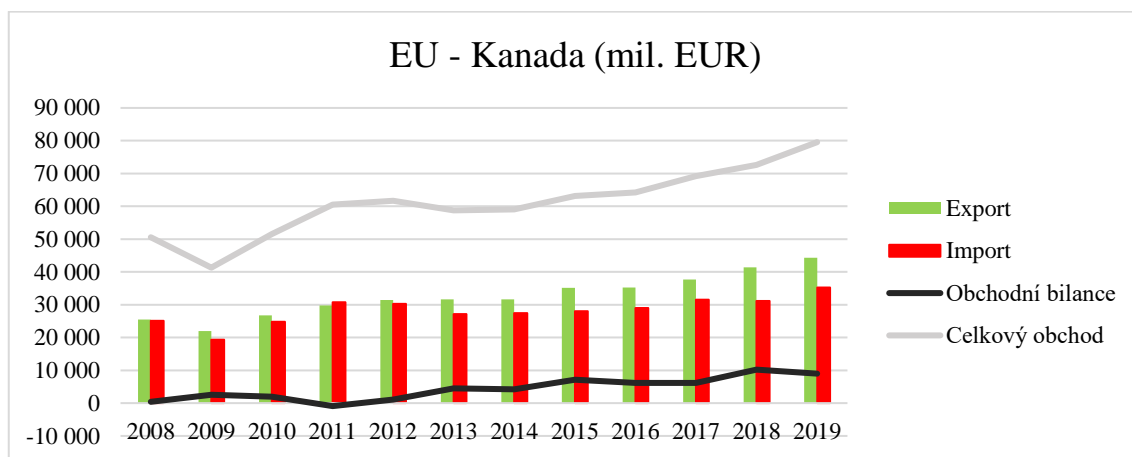
Z Kanady je do ČR importováno zboží převážně ze strojířenského, potravinářského a farmaceutického průmyslu. Nejvýznamnější dováženou komoditou jsou vrtulníky, letadla a jejich části s celním zatížením před uzavřením dohody ve výši 3,37 %, potravinové přípravy, na které bylo uplatňováno clo ve výši 10,1 % a surový hliník s celní sazbou 4,84 % (Kocourek & Šimanová, 2016).

Dle studie by dohoda měla přispět k ekonomickému růstu EU o 0,1-0,2 % v Kanadě o 0,18-0,36 %. Pro české podniky dohoda znamená úsporu 100 mil. Kč ročně na clech a dalších 80-100 mil. Kč ročně na odstranění netarifních překážek. Pro Kanadské vývozce do ČR dojde k úspoře 86 mil. Kč na clech a dalších 34-48 mil. Kč ročně. Přijetím dohody dojde dle studie k nárůstu českého exportu zboží a služeb o 17-23 %, tj. růst celkového českého exportu o 0,012 %. Celkový import ČR vzroste o 0,0006 %. HDP České republiky by tím vzrostlo o 0,0052 až 0,0072 % (Kocourek & Šimanová, 2016).

4.4.2 Obchodní bilance

Obchodní bilanci zahraničního obchodu se zbořím mezi 28 evropskými státy a Kanadou zobrazuje následující Graf 13, z kterého je patrné, že objem obchodní výměny průběžně roste a v posledních letech dochází k růstu kladné obchodní bilance, kdy vývoz do Kanady převyšuje dovoz z Kanady. V roce 2017, kdy začala platit dohody CETA a byly omezeny překážky volného obchodu a zrušena cla, došlo ke skokovému nárůstu obchodu mezi partnery. Za 2 roky platnosti dohody mezi lety 2017-2019 došlo k nárůstu exportu do Kanady z 37700 mil. EUR na 44300 mil. EUR, došlo tedy k 17,5% nárůstu exportu, dovoz zboží z Kanady do EU vzrostl z původních 31511 mil. EUR na 35177 mil. EUR, nárůst importu dosáhl 11,6 %. Kladná obchodní bilance EU s Kanadou vzrostla z 6190 mil. EUR na 9120 mil. EUR, což znamená téměř 50% nárůst obchodní bilance během 2 let (EUR-Lex, 2017).

Graf 13: Obchodní bilance EU-Kanada

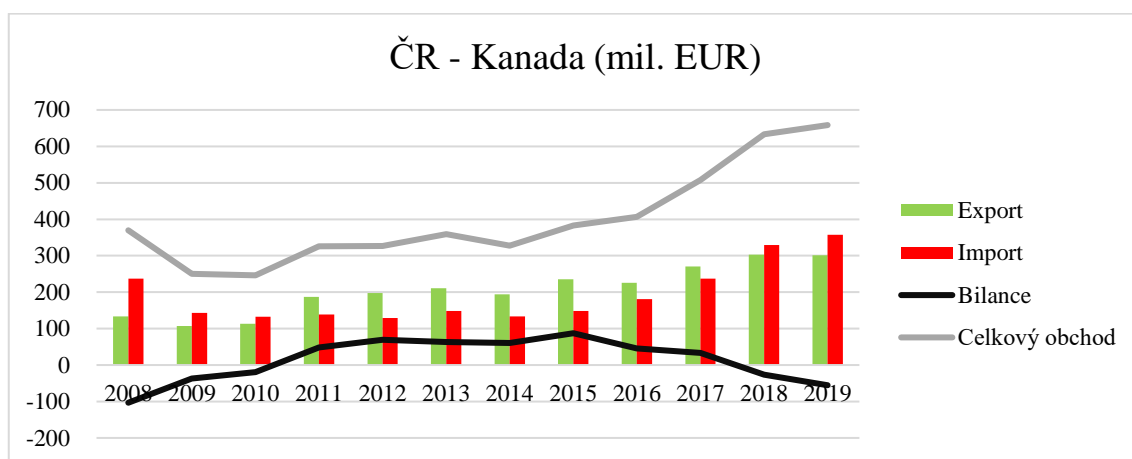

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Obchodní bilanci mezi ČR a Kanadou znázorňuje následující Graf 14, kde je patrný skokový nárůst celkového obrátu zboží, který je způsoben především rychlejším nárůstem importu z Kanady do ČR, než exportu z ČR do Kanady. Dochází proto k záporné obchodní bilanci od roku 2018. Import z Kanady vzrostl mezi lety 2017 a 2019 z původních 237 mil. EUR na 357 mil. EUR, tj. o 50 %, zatímco export do Kanady vzrostl z 271 mil. EUR na 301 mil. EUR, tj. pouze o 11 %. Zatímco do roku 2017 dosahovala obchodní bilance kladných hodnot ve prospěch ČR, od roku 2018 jsou hodnoty obchodní bilance v záporných hodnotách. V roce 2017 dosahovala bilance 33 mil. EUR, v roce 2018 klesla na -26 mil. EUR a v roce 2019 na -56 mil. EUR.

Vliv obchodní dohody CETA je významnější na obchodní bilanci Evropské unie, kdy vzrostla kladná obchodní bilance i celkový obrát zahraničního obchodu, export z EU vzrostl více, než import do EU. Vliv CETA na obchodní bilanci mezi ČR a Kanadou dosahuje také pozitivních výsledků, došlo k významnému vzrůstu celkového obrátu vzájemného obchodu, avšak import do ČR vzrostl rychleji než export z ČR, proto došlo k zápornému výsledku obchodní bilance.

Graf 14: Obchodní bilance ČR-Kanada

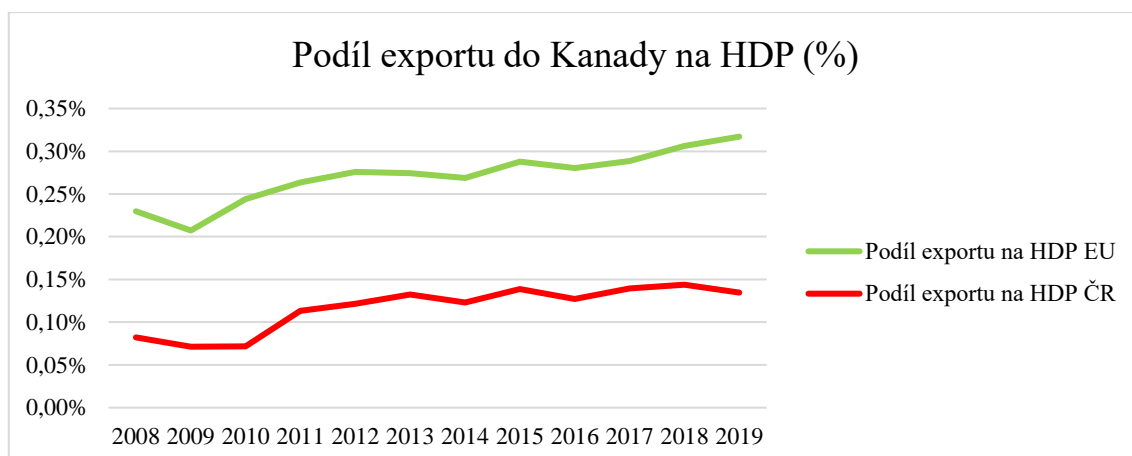

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.4.3 Export do Kanady

Dohoda mezi EU a Kanadou CETA má významnější vliv na export z EU do Kanady než export z ČR do Kanady z hlediska podílu exportu na HDP. Dohoda platí od roku 2017, kdy se export z EU podílel na HDP 0,29 % a do roku 2019 vzrostl na 0,32 %. Podíl exportu na HDP ČR je výrazně nižší, z hodnoty 0,13 % vzrostl na 0,14 % v roce 2018 a v roce 2019 znovu mírně poklesl na 0,13 %. V tomto případě měla dohoda CETA vyšší vliv na export EU než na export ČR (viz. Graf 15).

Graf 15: Podíl exportu do Kanady na HDP

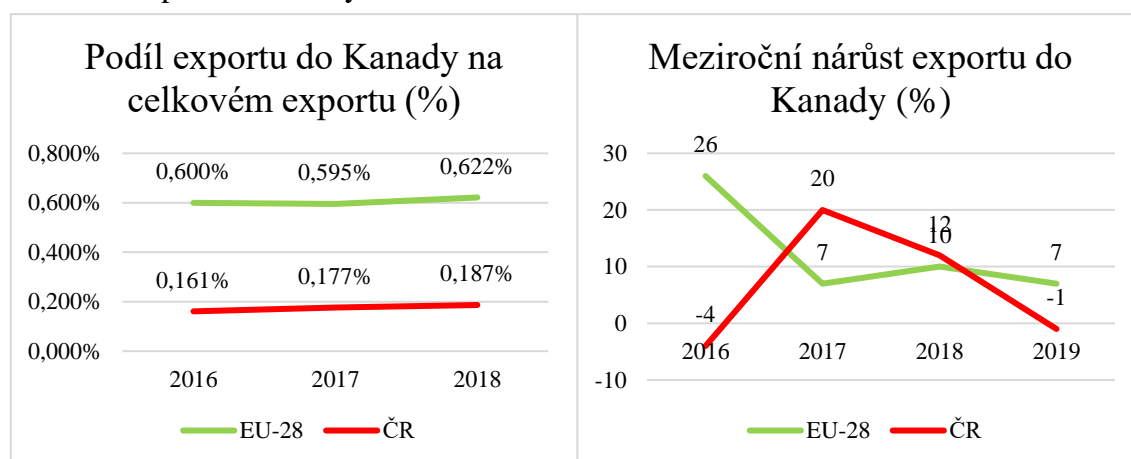

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Podíl exportu do Kanady na celkovém exportu ČR i EU vzrostl po přijetí dohody CETA v roce 2017. I přesto, že se export do Kanady podílí méně na celkovém exportu ČR než EU, po přijetí dohody došlo k vyššímu nárůstu podílu na exportu ČR (viz. Graf 16).

Meziroční změny hodnoty exportu do Kanady po přijetí dohody, kdy export z ČR v roce jejího přijetí vzrostl o 20 %, v dalším roce o 12 %. Export z EU do Kanady vzrostl o 26 % ještě před uzavřením dohody v roce 2016, v roce uzavření dohody vzrostl již pouze o 7 %, v dalším roce o 10 %. Lze předpokládat, že export z EU by rostl i bez uzavření dohody, avšak export z ČR byl dohodou podpořen a způsobil nárůst exportu.

Graf 16: Export do Kanady

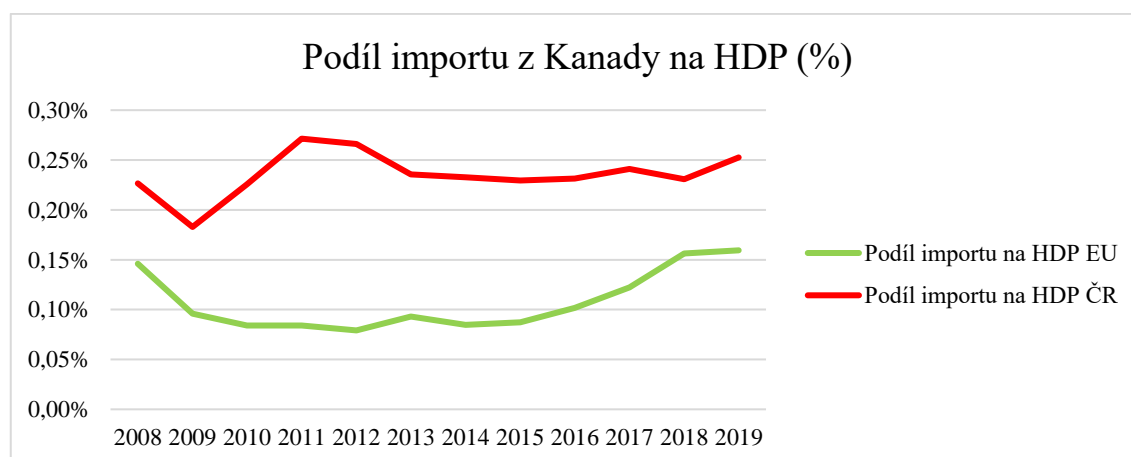

Zdroj : vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.4.4 Import z Kanady

Import z Kanady se podílel na HDP ČR 0,25 % v roce 2019 a na HDP EU 0,16 %. Nárůst podílu na HDP ČR se mírně projevil v roce 2017 a poté až v roce 2019 po postupném odstraňování cel. Podíl importu na HDP EU rovnoměrně rostl již od roku 2014, proto je opět patrné, že uzavření dohody nemělo významnější vliv na tento ukazatel v porovnání s podílem na HDP ČR, kdy po předchozí stagnaci došlo k jeho nárůstu (viz. Graf 17).

Graf 17: Podíl importu z Kanady na HDP

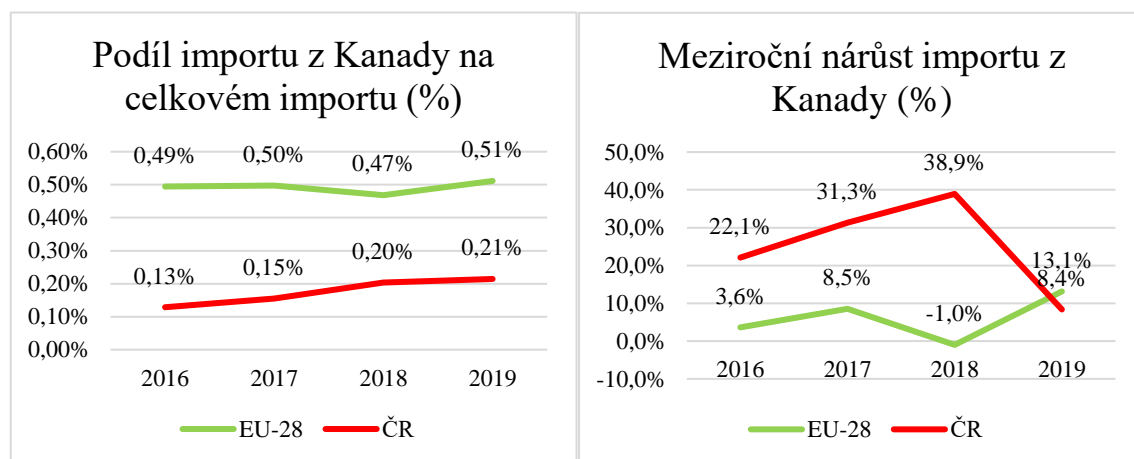

Zdroj : vlastní zpracování dle EUROSTAT

Následující Graf 18 zobrazuje podíl importu z Kanady na celkovém importu ČR a EU, z kterého je patrné, že uzavření dohody mělo větší vliv na import z Kanady do ČR, kdy došlo k nárůstu ukazatele v roce uzavření dohody, v roce 2019 již ukazatel spíše stagnoval.

Meziroční nárůst importu z Kanady je opět významný pro ČR, kdy v prvním roce platnosti dohody došlo k nárůstu importu z Kanady o 31,3 % a v dalším roce o 38,9 %, poté došlo k výraznému zpomalení meziročního nárůstu importu. Meziroční nárůst importu do EU vzrostl v prvním roce platnosti dohody v roce 2017, avšak v následujícím roce došlo poklesu importu o 1 % oproti minulému roku. Je tedy zřejmé, že dohody neměla na import z Kanady do EU významný vliv.

Graf 18: Import z Kanady

Zdroj : vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.5 EU – USA (TTIP)

Jednání o obchodním a investičním partnerství mezi Evropskou unií a USA – TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) bylo zahájeno v roce 2013. V dubnu roku 2019 se strany dohodly na uzavření dohody o odstranění cel na průmyslové výrobky a posuzování shody, avšak dodnes nebyla dohoda přijata. USA a EU jsou světovými velmocemi z hospodářského hlediska, dohromady zauímají téměř polovinu světového HDP, proto mezi partnery existuje mnoho vzájemných dohod. Vzájemná cla již před TTIP byla na nízké úrovni, nebo se týkala pouze určitých odvětví, proto hlavním cílem dohody není primárně odstranění vzájemných cel, ale odstranění netarifních překážek volného obchodu, které mají snižovat, zjednodušovat a zrychlovat výměnu zboží, služeb a investic mezi partnery a vytvářet nové příležitosti a umožnit vstup na trh novým subjektům (Rezková, Kruliš, & Antal, Studie dopadů uzavření Transatlantické dohody o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP) na ČR a její hospodářství, 2016; Tomášek, Týč Vladimír, & kol., 2017).

Úspěšné uzavření dohody mezi největšími světovými ekonomickými celky USA a EU by mohlo pomoci k posílení vzájemných vztahů a posílení vazeb, globální bezpečnosti a společně by mohly prosazovat obchodní standardy v globalizovaném obchodě.

I přes očekávané pozitivní dopady uzavření dohody na malé a střední podnikatele, je TTIP často diskutována z důvodu možného prosazování vlastních zájmů nadnárodních korporací, které díky odstraňování překážek získávají jednodušší přístup ke světovému trhu. Dle různých studií se dopady dohody velice liší a dle některých by mohlo dojít ke ztrátě konkurenceschopnosti menších firem a nahrazení jejich produkce produkcí zahraniční (Ekonomický deník, 2015).

V roce 2014 se vývoz do USA podílel na celkovém exportu ČR 2,2 %. Dle studie dopadů TTIP na ekonomiku ČR by mohlo dojít ke zvýšení reálného HDP o 0,05 % a růstu objemu exportu o 0,12 % při kompletním zrušení cel. Při zrušení 90 % cel by HDP vzrostlo pouze o 0,04 % a objem exportu o 0,06 % (Rezková, Kruliš, & Antal, 2016; Semerák, 2013).

Příliv investic do ČR není již od 90. let významně omezen, proto se neočekává po přijetí TTIP významný dopad. Pokud dojde k růstu ekonomiky po přijetí TTIP, může se EU a ČR stát atraktivnější pro zahraniční investory (Semerák, 2013; Rezková, Kruliš, & Antal, 2016).

V USA existují právní předpisy, které zamezují přístupu zahraničních subjektů k veřejným zakázkám, jejich systém zveřejňování je komplikovaný a pro evropské subjekty obtížně přístupný. Ve vybraných veřejných zakázkách jsou preferováni domácí dodavatelé na úkor dodavatelů z EU. Zadávání a zveřejňování veřejných zakázek není jednotné a liší se také procedury výběrových řízení. Tímto systémem jsou značně znevýhodněny především malé a střední podniky. Přijetím dohody TTIP by došlo ke sjednocení pravidel, zjednodušení procedur, a tím ke zpřístupnění trhu veřejných zakázek těmto subjektům.

Dočasný pobyt osob za obchodním účelem v USA je značně komplikován nutností vlastnit vízum, které v některých případech je obtížné získat, nebo jeho získání bývá časově protahováno (Rezková, Kruliš, & Antal, 2016).

4.5.1 Clo

Mezi klíčové sektory obchodu mezi ČR a USA patří automobilový, strojírenský, chemický, zemědělský a potravinářský průmysl. Automobilový průmysl mezi partnery se zabývá převážně výrobou součástí nikoliv celých automobilů, na jejichž výrobu je uvaleno clo výši 0-5 %. Kdyby došlo k uzavření dohody TTIP, očekává se, že výhody pro vývozce by plynuly spíše z odstranění netarifních opatření, jelikož by došlo ke sjednocení standardů, regulací, certifikací a technických požadavků. V současné době má 37 % položek nulové celní sazby, 11 % položek je zatíženo clem nad 10 %, ostatní položky jsou zatíženy clem do 10 % (Rezková, Kruliš, & Antal, 2016).

Strojírenský průmysl je rovněž zatížen clem do výše 5 % avšak pro rozvoj obchodu mezi EU a USA by bylo podstatnější zrušení netarifních bariér, jelikož partneři navzájem neuznávají certifikaci, proto musejí vývozci získat osvědčení dvakrát, což přináší časové i finanční náklady.

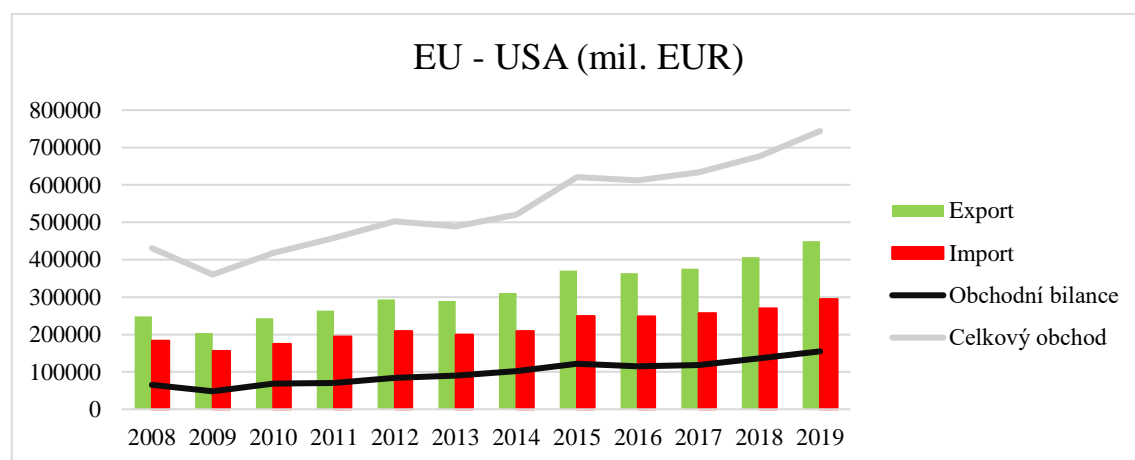
V chemickém průmyslu je clo ve výši do 10 % uplatňováno pouze na ¼ produkce, avšak jejich odstranění by mělo mít pozitivní dopad na tento sektor. ČR se specializuje na vývoz gumárenského a plastikářského průmyslu, po odstranění cel, by mohlo dojít k růstu vývozu. Ke sjednocení by mohlo dojít v oblasti rozdílně zavedených regulací. Přínosem by také mohlo být sdílení informací o vlivu chemických látek nejen na mezinárodní obchod, ale také na zdraví a ochranu životního prostředí. V souvislosti s přijetím TTIP by mohlo dojít k ohrožení konkurenceschopnosti evropských firem v důsledku vyšších cen vstupů. Oblast komunikačních a informačních technologií se v TTIP týká především vytvoření

jednotného digitálního prostoru, který by podporoval vzájemnou spolupráci na inovacích a rozvoji a ochranu osobních údajů či shodu v elektronickém označování výrobků.

4.5.2 Obchodní bilance

Graf 19 zobrazuje obchodní bilanci mezi EU a USA, která dosahuje kladných hodnot, kdy export z EU převyšuje import z USA a dochází k průběžnému růstu celkového obratu. V roce 2019 dosáhl export z EU hodnoty 450 mld. EUR a importu z EU téměř 300 mld. EUR a obchodní bilance dosáhla hodnoty 150 mld. EUR.

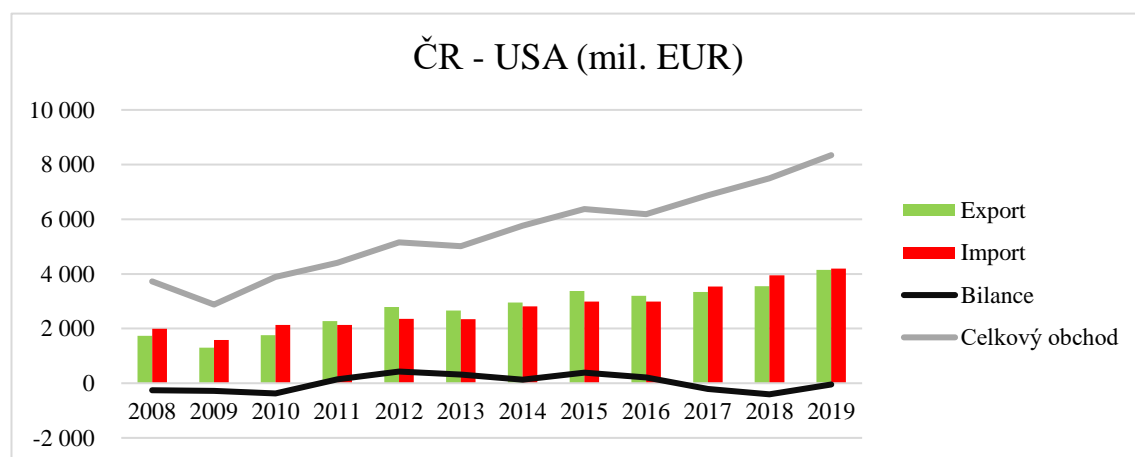
Graf 19: Obchodní bilance EU-USA

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Obchodní bilance ČR s USA dosahovala mírně přebytkové bilance do roku 2016, poté import z USA rostl rychleji než export do USA a obchodní bilance byla záporná. V roce 2019 dosáhl export z ČR 4,15 mld. EUR a import do ČR 4,20 mld. EUR (viz. Graf 20).

Graf 20: Obchodní bilance ČR-USA

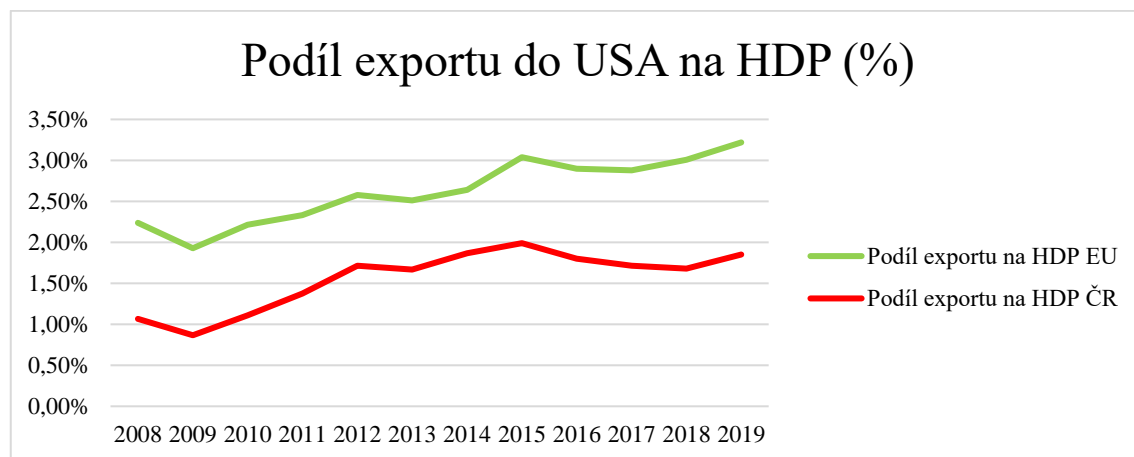

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.5.3 Export do USA

Podíl exportu do USA na HDP EU a ČR (viz. Graf 21) průběžně roste, mírný pokles byl zaznamenán v letech 2016 a 2017, a poté opět roste. V roce 2019 export do USA zaujímal 3,2 % na HDP EU a 1,85 % na HDP ČR.

Graf 21: Podíl exportu do USA na HDP

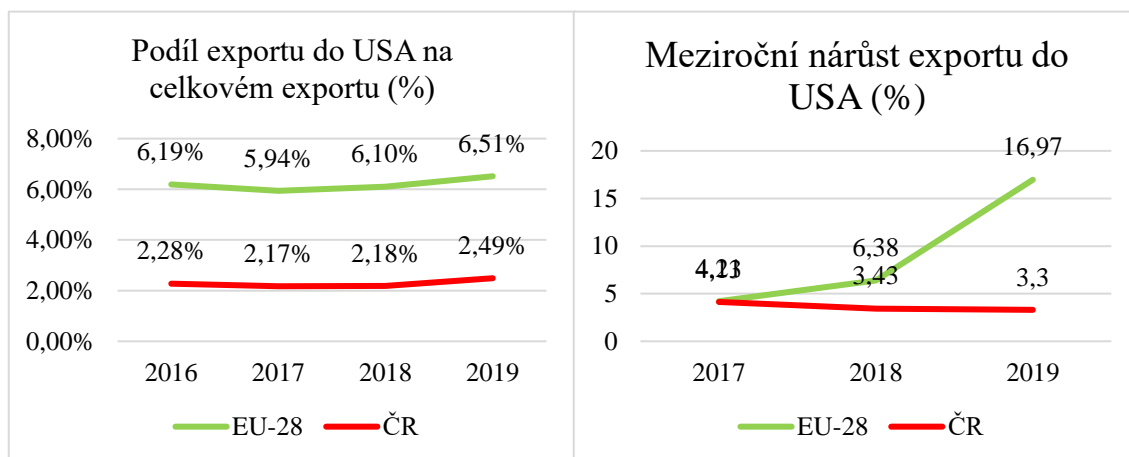

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Podíl exportu do USA na celkovém exportu znázorňuje Graf 22. Z tohoto grafu je zřejmý potenciál pro uzavření dohody s USA, jelikož podíl exportu na celkovém exportu ČR i EU zaujímá významný podíl, který v roce 2019 dosahoval 6,51% podílu na exportu EU a 2,49% podílu na exportu ČR, kdy tento podíl v posledních letech narůstal a po přijetí dohody by mohl růst ještě rychleji.

V roce 2019 vzrostl export z EU do USA dokonce o 17 % v porovnání s předchozím rokem, avšak export z ČR do USA mírně klesal. Otázkou zůstává, zda je zapotřebí uzavírat obchodní dohodu, když export z EU roste i bez dohody. Dopad TTIP by byl více znatelný pro export z ČR, jelikož je ČR malou ekonomikou ve světovém měřítku a bariéry vstupu na americký trh jsou náročné finančně i časově. Čeští podnikatelé by profitovali převážně z odstranění netarifních překážek.

Graf 22: Export do USA

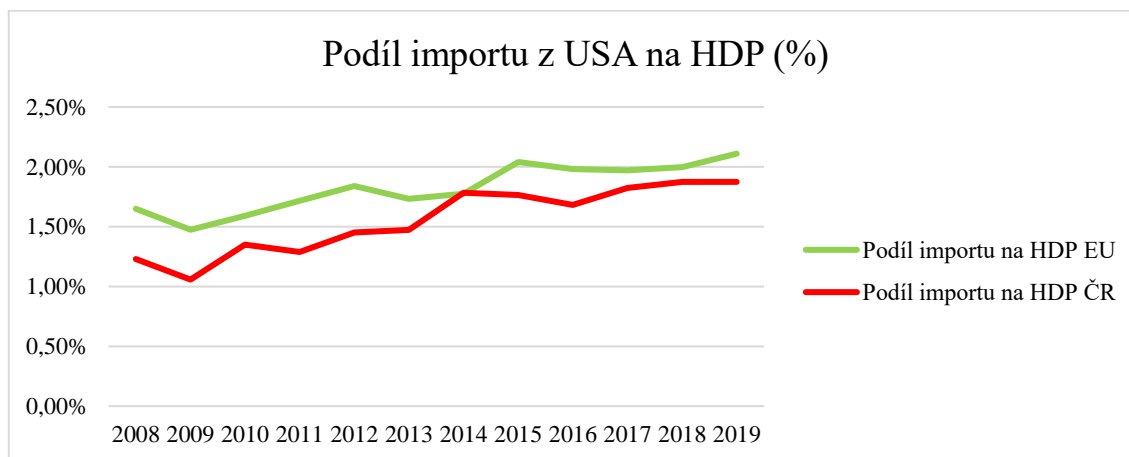

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.5.4 Import z USA

Import z USA do EU vztažený k HDP EU dosahuje výše 2,11 % a import z USA do ČR vztažený k HDP ČR dosahuje výše 1,87 %. Tento podíl na HDP EU je mírně vyšší než podíl na HDP ČR, avšak obě hodnoty rostou a za posledních 10 let se zvýšily cca. o 50 %, viz. Graf 23.

Graf 23: Podíl importu do USA na HDP

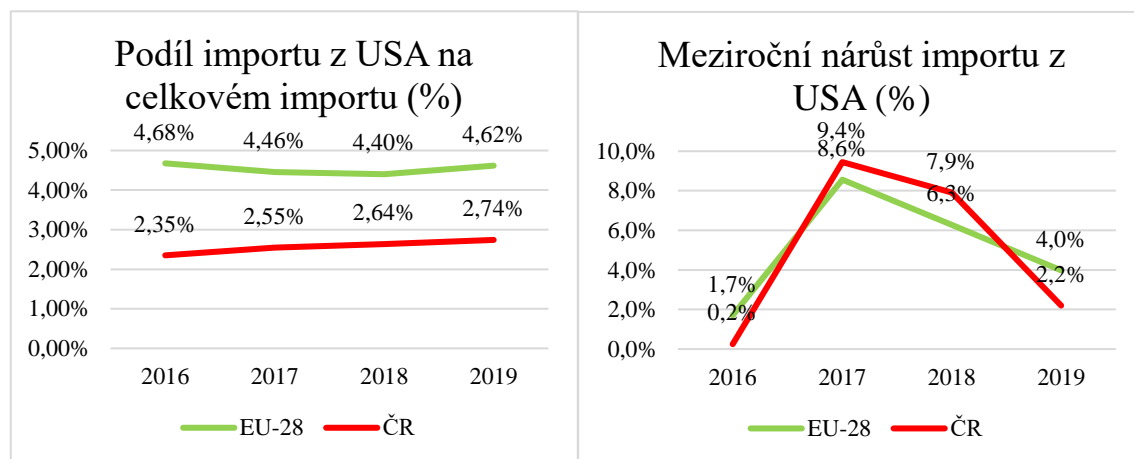

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Graf 24 zobrazuje podíl importu z USA na celkovém importu ČR a EU. Vyšší podíl zaujímá ukazatel pro EU, kdy měl tento podíl v roce 2019 hodnotu 4,62 % po předchozím mírném poklesu. Podíl importu z USA na celkovém importu do ČR v roce 2019 dosáhl výše 2,74 %, ale na rozdíl od ukazatele pro EU za poslední roky rostl z původních 2,35 %.

I přesto, že import z USA do ČR i EU každoročně roste, jeho meziroční nárůst v posledních letech zpomaloval. Otázkou zůstává, jaký by byl vývoj ukazatele v případě uzavření dohody TTIP, kdy by mohlo dojít k růstu importu konkurenčních výrobků domácích výrobků a tím ohrožení evropských podnikatelů, a možné ztrátě pracovních míst. Podíl na trhu by mohli získat nadnárodní korporace, které jsou schopny pracovat s vyšší efektivitou a nižšími výrobními náklady a konkurovat na celosvětovém trhu.

Graf 24: Import z USA

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.6 EU – Japonsko (EUJEP A)

Dohoda o hospodářském partnerství mezi Japonskem a Evropskou unií vstoupila v platnost od 1. února 2019. Již v roce 2001 byla uzavřena dohoda o vzájemném uznávání, která usnadnila a zrychlila růst obchodu mezi partnery, především s léky a chemikáliemi. Cílem dohody je liberalizace a usnadnění vzájemného obchodu a podpora užšího hospodářského partnerství mezi stranami dohody. Během vzájemného vyjednávání byla přijata také Dohoda o strategickém partnerství. Japonsko patří mezi významné obchodní partnery Evropské unie, společně zaujímají třetinu světového HDP. Pro ČR je Japonsko 7. největším obchodním partnerem mimo EU. Dle odhadů z roku 2012 by měla dohoda přispět k 30% nárůstu exportu do Japonska a tempo růstu evropské ekonomiky by se mohlo zvýšit o 0,9 % (MFČR, 2019; EUR-Lex, 2019). Odhad růstu celkového vývozu EU je nárůst o 4 %, nárůst vývozu do Japonska o 34 %, nárůst celkového exportu Japonska o 6 %, nárůst vývozu z Japonska do EU o 29 % (Kocourek & Šimanová, 2018).

Z hlediska odstranění netarifních překážek je pro Evropské firmy významné odstranění technických požadavků a postupů certifikace, převážně v automobilovém a textilním průmyslu. EU i Japonsko dle dohody musí dodržovat stejné normy pro bezpečnost výrobků a ochranu životního prostředí, což oběma stranám zrychluje a zlevňuje vzájemný obchod. Označování textilií bylo upraveno již v roce 2015 vzájemnou dohodou o systému označování zboží. Prodejci tak nemusejí měnit štítky na zboží při vývozu.

Vzájemnou dohodou mezi EU a Japonskem bude chráněno cca. 200 chráněných zeměpisných označení evropských potravin, naopak budou evropští dovozci akceptovat japonská označení. Evropským firmám bude zajištěn přístup k japonským veřejným zakázkám a lepší podmínky při vstupu na trh služeb. Samozřejmostí je přijetí vzájemných závazků týkajících se udržitelného rozvoje, ochrany životního prostředí, pracovních podmínek a spotřebitelů (EUR-Lex, 2019).

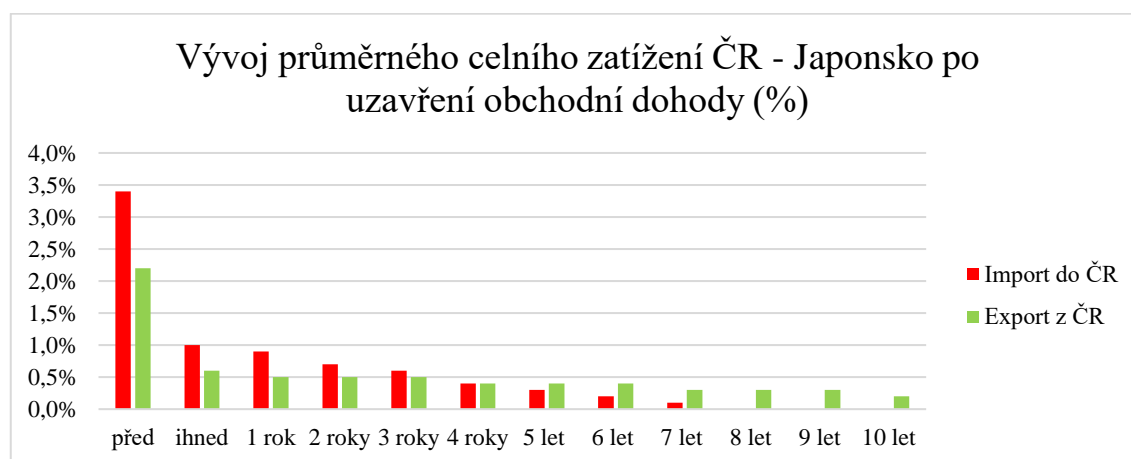
4.6.1 Clo

Se začátkem platnosti dohody bude odstraněno přibližně 90 % cel, při její plné implementaci až 97 % cel, dále budou odstraněny netarifní překážky. Plná implementace dohody by mohla trvat až 20 let, proto se její dopady budou projevovat z dlouhodobého hlediska. Částečně liberalizovaný by měl zůstat obchod se zemědělskými produkty. Průměrné celní zatížení v letech 2011-2017 dosahovalo 3,8 % na export z Japonska do EU.

Z důvodu odlišné struktury obchodu mezi ČR a Japonskem, dosahovalo průměrné celní zatížení exportu z Japonska do ČR pouze 3,27 %.

Následující Graf 25 zobrazuje vývoj průměrného celního zatížení mezi Japonskem a ČR. Z grafu je patrné, že cla budou rušena v časovém horizontu 10 let. Na vývozy z EU do Japonska byla uvalena průměrná celní sazba ve výši 9,22 % (průměr v potravinářském průmyslu 67,7 %, v textilním průmyslu 35,1 %) a z ČR do Japonska průměrně 2,21 % (v potravinářském průmyslu dosahovala cla výše 22,44 % a v textilním průmyslu 19,6 %). Odstranění netarifních překážek bude mít vliv převážně na automobilový, potravinářský a farmaceutický průmysl. Netarifní překážky mají vliv spíše na menší ekonomiky, země a malé a střední podniky, pro které znamenají vyšší zatížení (Kocourek & Šimanová, 2018).

Graf 25: Vývoj celního zatížení ČR-Japonsko

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Díky dohodě dojde k úspoře až 1 bilionu EUR ročně na clech pro evropské podniky. Významný dopad bude mít dohoda na japonský vývoz automobilů, jelikož clo dosahovalo 10 %, naproti tomu byl dosud vývoz sýrů z EU zatížen 30% clem. (MFČR, 2019).

Čeští exportéři ušetří díky dohodě až 1 miliardu CZK ročně na clech a 1,5 miliardy CZK ročně díky odstranění netarifních překážek. Zvýšení českého exportu se dotkne převážně textilního průmyslu, kde by mohlo dojít k nárůstu až o 63 %, ve sklářském a chemickém průmyslu o 10 % (Kocourek & Šimanová, 2018).

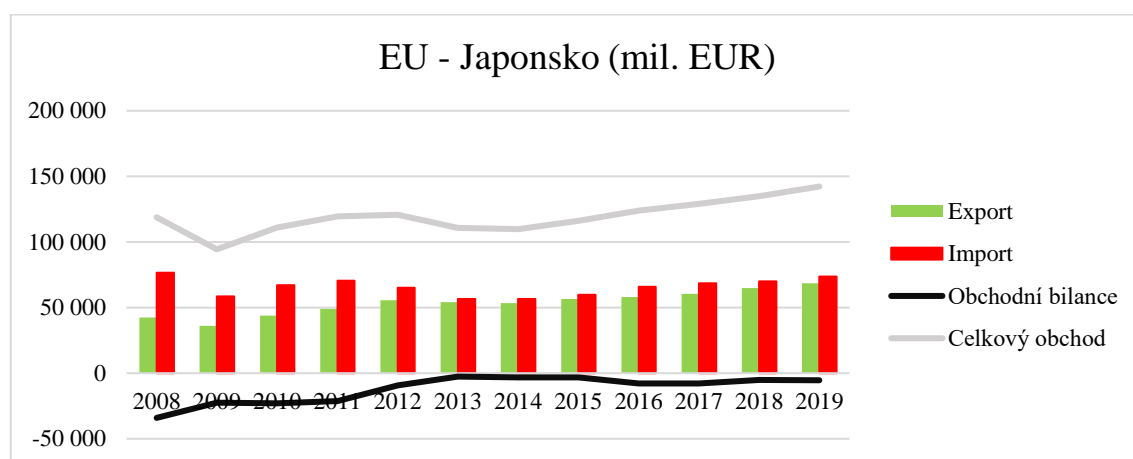
4.6.2 Obchodní bilance

Na počátku roku 2019 vstoupila v platnost obchodní dohoda mezi EU a Japonskem. V prvním roce její platnosti je patrný meziroční nárůst celkového obrátu mezi EU

a Japonskem o 5,3 % z původních 135 mld. EUR na 142 mld. EUR (viz. Graf 26). V roce 2019 došlo k mírnému prohloubení záporné platební bilance, jelikož vzrostla hodnota importu z Japonska, a zároveň mírně poklesl export do Japonska. Dopad dohody v prvním roce zatím nebyl znatelný na vývojový trend platební bilance, předpokládané dopady dohody bude možné zhodnotit až v dalších letech při plné implementaci.

Za rok 2019 došlo k meziročnímu nárůstu importu z Japonska převážně v kategoriích: 15 % potraviny, 36 % pohonné hmoty, 14 % chemikálie, 5 % stroje a zařízení, 15 % dopravní prostředky, 31 % oblečení. Export z EU do Japonska vzrostl v kategoriích: 15 % potraviny, 40 % rudy a ostatní materiály, 37 % telekomunikační zařízení, 14 % telekomunikační zařízení, 9 % oblečení (European Commission, 2020).

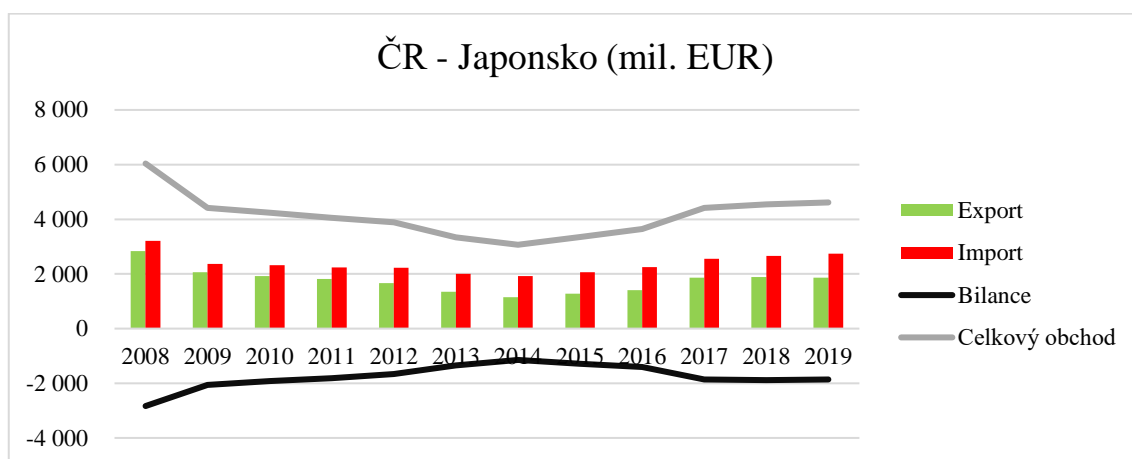
Graf 26: Obchodní bilance EU-Japonsko

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Následující Graf 27 zobrazuje obchodní bilanci zahraničního obchodu mezi ČR a Japonskem. Z grafu je patrné, že k nejvyššímu nárůstu celkového obratu došlo již v letech 2016 a 2017, kdy obrat zahraničního obchodu významně vzrostl, v prvním roce o 9 % a v dalším roce téměř o 21 %. Zároveň se také prohloubila záporná obchodní bilance. V roce 2019, kdy začala platit dohoda, obrat vzrostl pouze o 1,4 %, import do ČR vzrostl o 3 %, export z ČR mírně poklesl o 1,3 %.

Graf 27: Obchodní bilance ČR-Japonsko

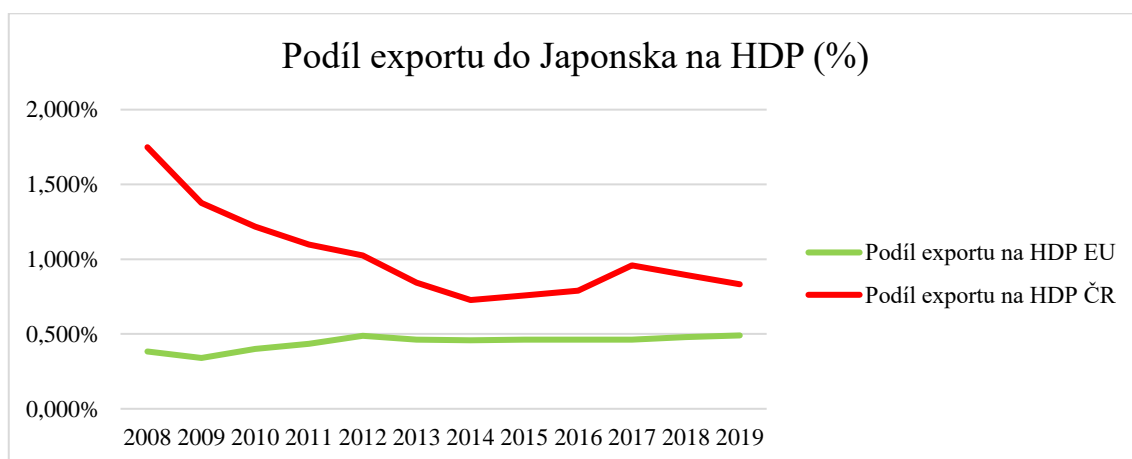

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.6.3 Export do Japonska

Dohoda EU s Japonskem začala platit teprve na počátku roku 2019, proto její dopady ještě není možné hodnotit, jelikož nejsou dostupná data za rok 2020. Export z EU do Japonska se podílí na HDP EU 0,5 %, kolem této hodnoty se podíl pohybuje od roku 2012, i přesto, že absolutní hodnota exportu vzrůstá. Za rok 2019 vzrostla hodnota z 0,48 % na 0,49 %. Pro ČR má export do Japonska vyšší podíl na HDP, ale od roku 2008 jeho hodnota spíše klesá. V roce 2018 podíl dosahoval hodnoty 0,89 %, v roce 2019 mírně klesl na 0,83 % (viz. Graf 28).

Graf 28: Podíl exportu do Japonska na HDP

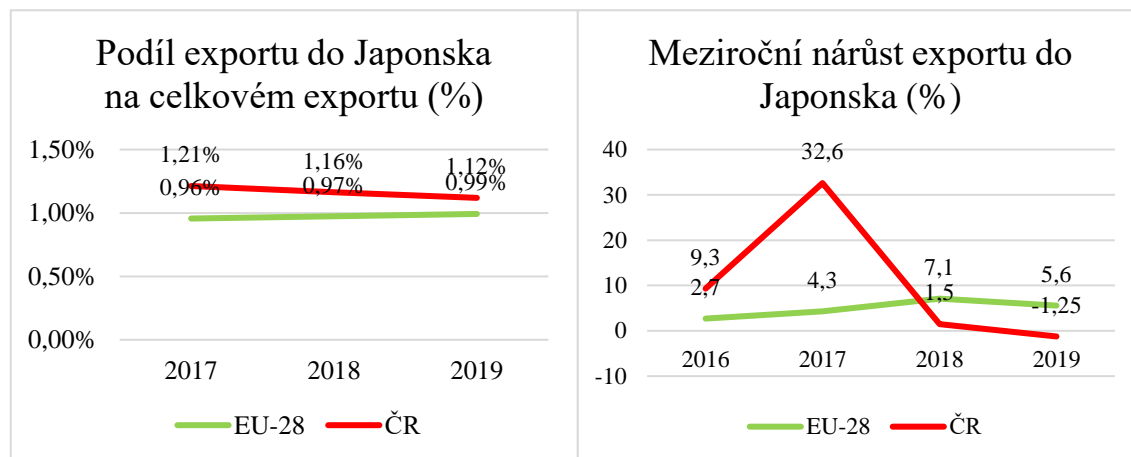

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Podíl exportu zboží do Japonska na celkovém exportu znázorňuje Graf 29, kdy vyšší podíl zaujímá ČR oproti EU, ale hodnota ČR má klesající trend a hodnota EU mírně rostoucí trend. Dále je zobrazen meziroční nárůst hodnoty exportu do Japonska, kdy v posledním

roce došlo k poklesu hodnoty exportu z ČR o 1,25 %, zatímco export z EU meziročně vzrostl o 5,6 %. Je tedy patrné, že přijetí dohody na export do Japonska zatím nemělo významný vliv, ale dle studií se očekává 34 % růst exportu z EU do Japonska při plné implementaci dohody.

Graf 29: Export do Japonska

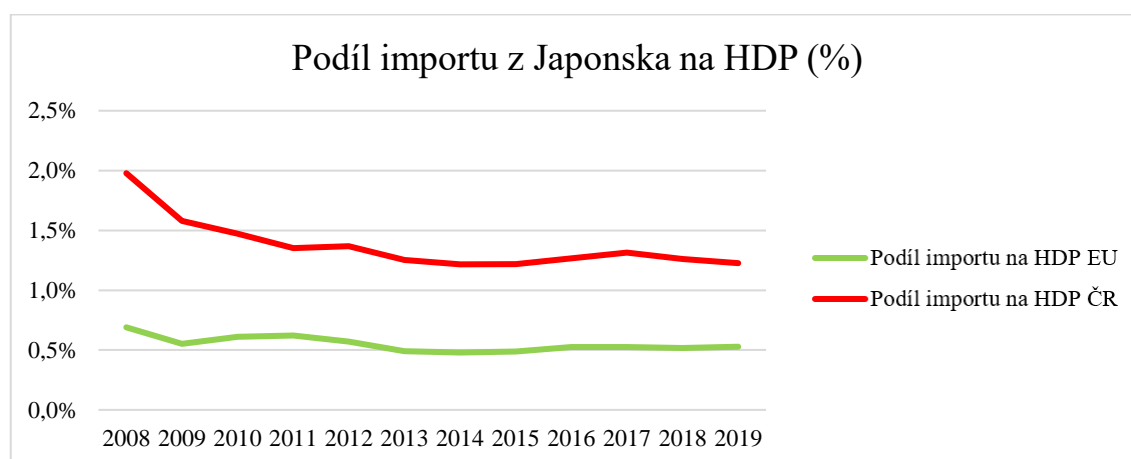

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.6.4 Import z Japonska

Podíl importu z Japonska na HDP EU s hodnotou kolem 0,5 % se od roku 2013 téměř neměnil. Podíl importu z Japonska na HDP ČR od roku 2008 klesal a v posledních letech se pohybuje kolem hodnoty 1,2 %. I u tohoto ukazatele je zřejmé, že se vliv dohody zatím neprojevil (viz. Graf 30).

Graf 30: Podíl importu z Japonska na HDP

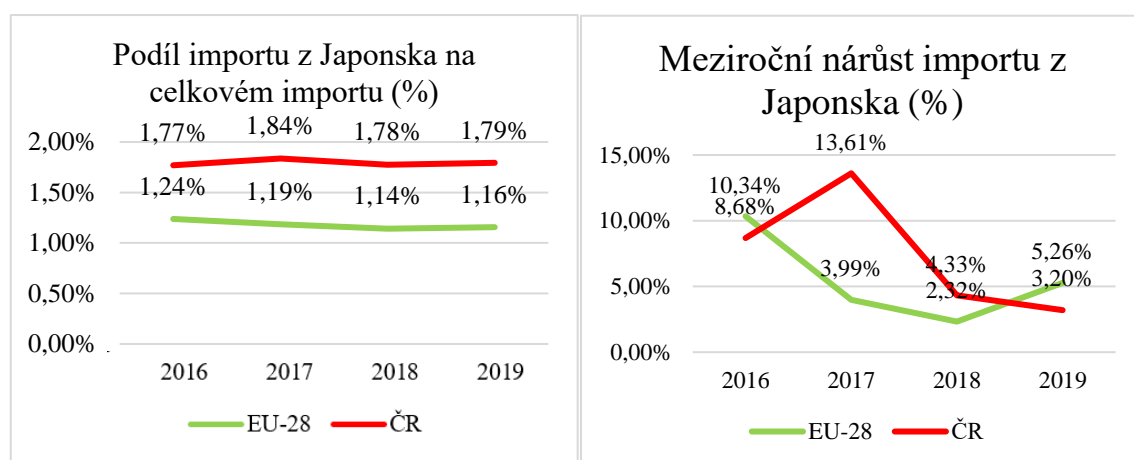

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Z hlediska podílu importu z Japonska na celkovém importu ČR a EU (viz. Graf 31) bylo v roce 2019 dosaženo mírného růstu avšak po předchozím mírném poklesu. Import z Japonska dosáhl v roce 2019 1,79% podílu na celkovém importu ČR a 1,16 % podílu na celkovém importu EU.

Možný vliv uzavřené dohody mohl být patrný v případě ročního nárůstu importu z Japonska do EU, který dosáhl 5,26 %. Tempo meziročního nárůstu importu z Japonska do ČR v posledních dvou letech spíše zpomalilo na 3,2 %, avšak po předchozím 13,61% nárůstu v roce 2017. Ani zde zatím nelze prokázat vliv uzavřené dohody.

Graf 31: Import z Japonska

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.7 EU – Čína (CAI)

Čína je pro EU 1. obchodním partnerem z hlediska importu zboží a 3. z hlediska exportu zboží. Komplexní investiční dohoda mezi EU a Čínou byla uzavřena 30.12.2020 Comprehensive Agreement on Investment (CAI). Dohoda má zajistit lepší přístup na čínský trh pro evropské investory, který je pro zahraniční investory uzavřenější, než evropský trh. Strany se zavazují k rovnému zacházení, transparentnosti a informovanosti o dotacích. Součástí dohody jsou také otázky týkající se udržitelného rozvoje, ochrany klimatu a ochrany pracovníků. Čína přijala závazky v oblasti výroby, která je pro EU nejdůležitějším odvětvím v oblasti investic, tvoří více než 1/2 celkových investic EU (28% podíl automobilového průmyslu, 22% podíl výroby základních materiálů). Cílem EU je nahrazení dvoustranných investičních smluv jednotlivých členských států s Čínou, jelikož je čínský trh atraktivní pro evropské investory.

Čínský trh je jedním z nejobtížněji přístupných trhů na světě. Čínský trh uplatňoval mnoho bariér vstupu před uzavřením dohody, z nichž nejvýznamnější byly náklady vstupu na trh, dále omezené množství prodávaných položek či omezené množství poboček, provozní náklady a omezení investic a zvýšené riziko investic (European Commission, 2013).

Jelikož na čínském trhu dochází často k napodobování výrobků, bylo zapotřebí ujednat mezi EU a Čínou dohodu o ochraně zeměpisných označení, jejíž znění bylo dohodnuto v listopadu roku 2020. Obsahem dohody je seznam 100 evropských a 100 čínských výrobků, které budou vzájemně chráněny proti napodobování, tento seznam se bude postupem času ještě rozšiřovat. Významnou komoditou pro vzájemný obchod je trh zemědělských produktů s vysokým potenciálem růstu (European Commission, 2020).

Export zemědělských produktů z EU do Číny dosahoval v roce 2019 hodnoty 14500 mil. EUR (8% podíl na celkovém exportu zemědělských produktů z EU) a import z Číny do EU hodnoty 5300 mil. EUR (4,4% podíl na celkovém importu zemědělských produktů do EU). EU tedy dosahuje přebytkové obchodní bilance v hodnotě 9200 mil. EUR. Průměrná roční míra růstu exportu za posledních 10 let dosahovala hodnoty 22 % a 6,4 % růstu importu. Mezi lety 2018-2019 dosahovala míra růstu rekordního nárůstu exportu o 38 % a nárůstu importu o 7,2 %. K nejvyššímu meziročnímu nárůstu exportu došlo u vepřového masa o 232 % a obilí o 522 % (European Commission, 2020).

4.7.1 Investice

Čínské investice v ČR v roce 2016 dosáhly hodnoty 12,5 mld. CZK, v roce 2017 klesly na hodnotu 7 mld. CZK. V roce 2018 byla Čína největším investorem v ČR z hlediska výše investic a počtu vytvořených pracovních míst. Významné čínské investice v ČR:

- automobilka Yanfeng v Plané nad Lužnicí v hodnotě 1,85 mld. CZK, kde je vytvořeno 600 pracovních míst,
- Beijing West Industry výroba automobilových dílů v Chebu v hodnotě 740 mld. CZK s 315 pracovními místy,
- pobočka firmy Huawei v ČR působí od roku 2003 zaměstnává 400 Čechů,
- čínská skupina CEFC získala v roce 2015 podíl v aerolinkách Travel Servis, pivovarech Lobkowicz Group, fotbalovém klubu Slavia Praha atd.

Významní čeští investoři v Číně:

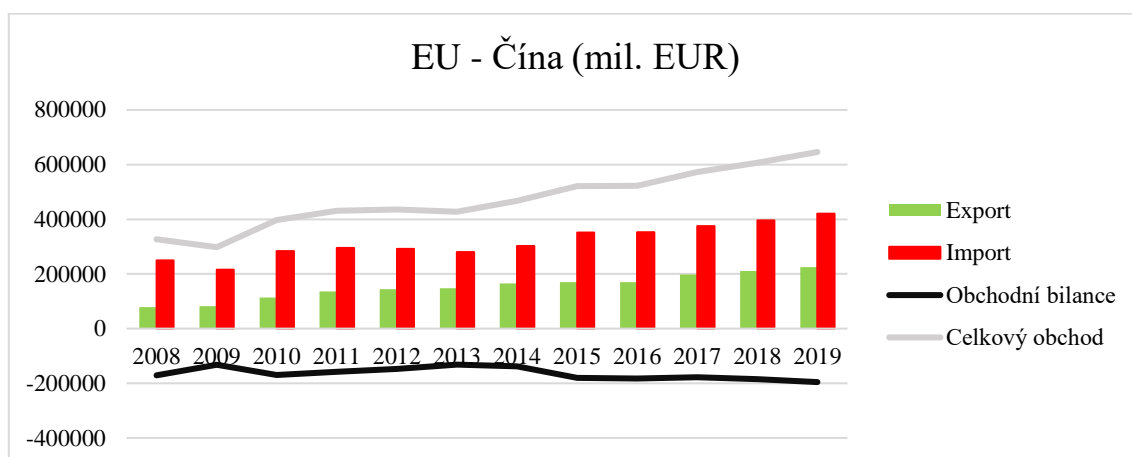
- společnost Home Credit poskytující spotřebitelské financování v Číně zaměstnává kolem 50 000 osob,
- automobilka Škoda Auto prodala v Číně 340 tisíc vozů v roce 2018 a plánuje další rozšíření,
- pivovary Pilsner Urquell, Budějovický Budvar, Lobkowicz, Litovel atd.

(Business Info, 2019)

4.7.2 Obchodní bilance

Graf 32 zobrazuje pasivní obchodní bilanci mezi EU a Čínou, z grafu je patrný každoroční nárůst exportu i importu. V roce 2019 dosahoval export z EU hodnoty 225 mld. EUR a import z Číny byl téměř dvojnásobný s hodnotou 420 mld. EUR a obchodní bilance dosáhla deficitu téměř 200 mld. EUR. Celková hodnota obratu se za posledních 10 let více než zdvojnásobila, avšak cca. 2/3 obratu tvoří import z Číny do EU. Kdyby došlo k odstranění vzájemných cel, mohlo by dojít k ohrožení evropských podnikatelů, jelikož by jejich výrobky v některých odvětvích nemohly konkurovat nízké výrobní ceně čínských výrobců.

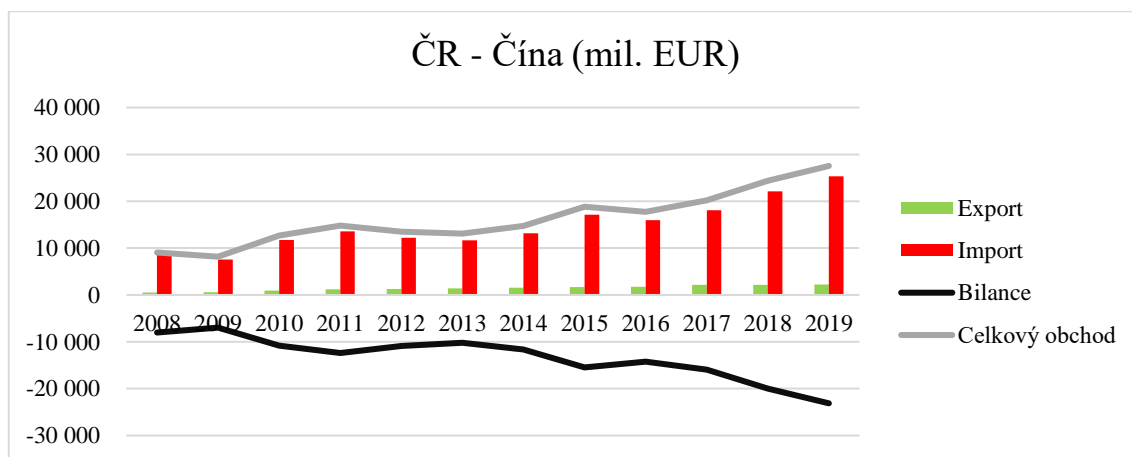
Graf 32: Obchodní bilance EU-Čína

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Jak vyplývá z Graf 33, Čína je významným importérem do ČR, hodnota importu značně narůstá a záporná obchodní bilance se prohlubuje obzvláště v posledních letech. V roce 2019 dosáhla obchodní bilance rekordní hodnoty -23 mld. EUR, kdy import z Číny dosáhl hodnoty 25 mld. EUR a export do Číny 2,2 mld. EUR. Odstranění cel by tak mohlo mít významný dopad na některá odvětví, kdy by domácí výrobky nebyly schopny konkurovat jejich nízké ceně.

Graf 33: Obchodní bilance ČR-Čína

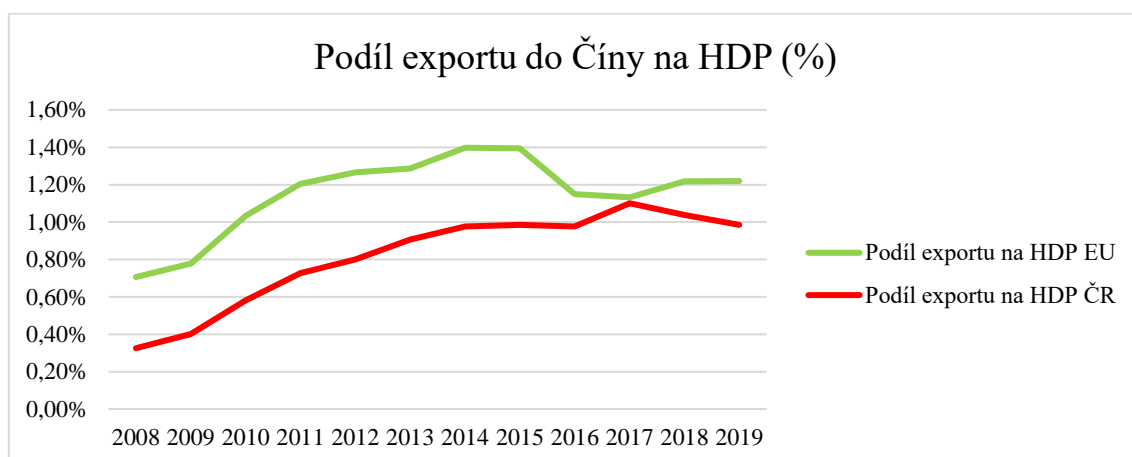

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.7.3 Export do Číny

Z hlediska podílu exportu do Číny na HDP ČR a EU je Čína stále důležitějším obchodním partnerem pro ČR i EU. V roce 2019 dosahoval podíl hodnoty 1,22 % na HDP EU a 1 % na HDP ČR (viz. Graf 34).

Graf 34: Podíl exportu do Číny na HDP

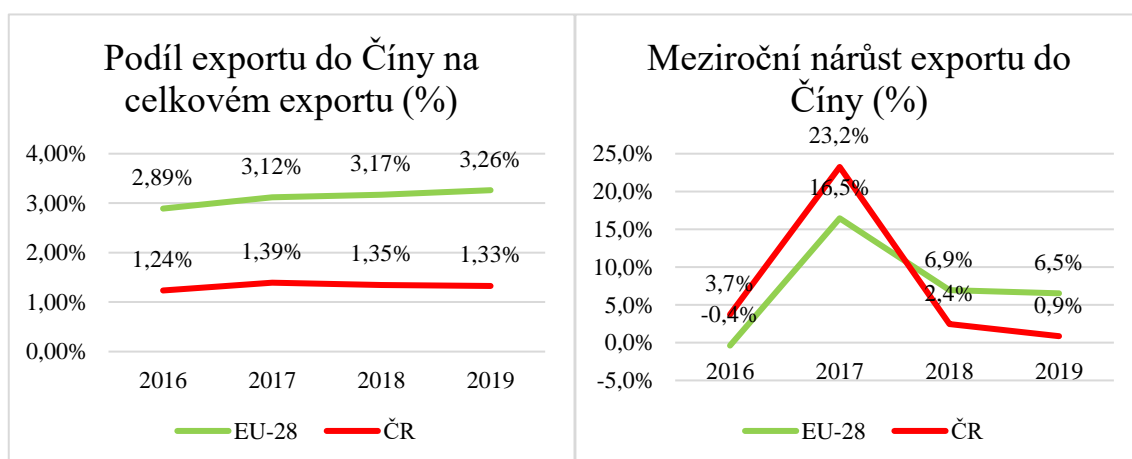

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Graf 35 zobrazuje podíl exportu do Číny na celkovém exportu ČR a EU, který má rostoucí trend. V roce 2019 podíl dosahoval hodnoty 3,26 % na celkovém exportu EU a 1,33 % na celkovém exportu ČR.

Meziroční nárůst exportu do Číny v posledních dvou letech zpomalil, avšak po předchozím významném růstu v roce 2017. V případě, že by došlo k dohodě v oblasti odstranění tarifních a netarifních opatření došlo by výraznému usnadnění přístupu na čínský trh hlavně pro menší podnikatele, proto lze předpokládat vyšší vliv na export ČR.

Graf 35: Export do Číny

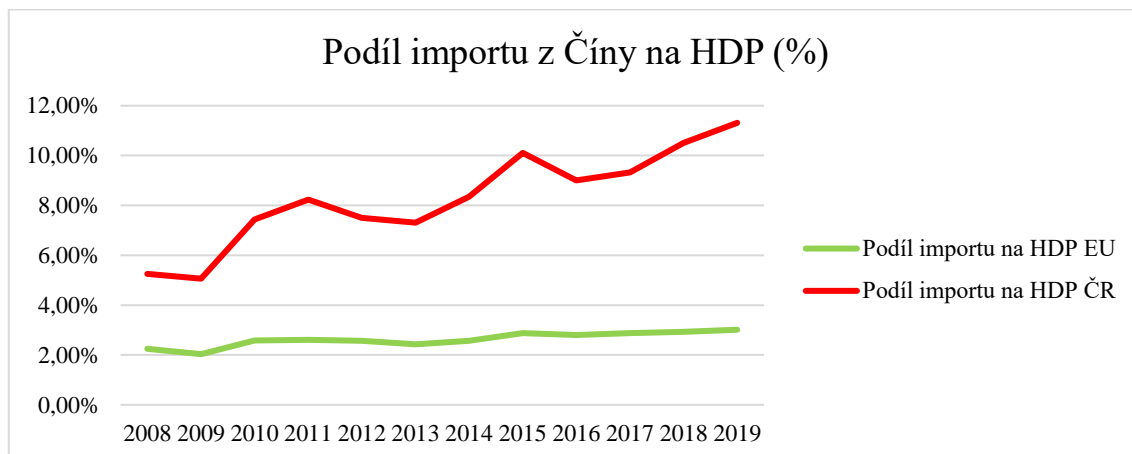
Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.7.4 Import z Číny

Jak zobrazuje Graf 36, import z Číny ve vztahu k HDP ČR zaujímá velice významný podíl, který se za posledních 10 let více než zdvojnásobil. Jedná-li se o tento ukazatel pro

EU, jeho hodnota roste pouze pomalým tempem. V roce 2019 se import z Číny na HDP ČR podílel 11,3 % a na HDP EU pouze 3 %.

Graf 36: Podíl importu z Číny na HDP

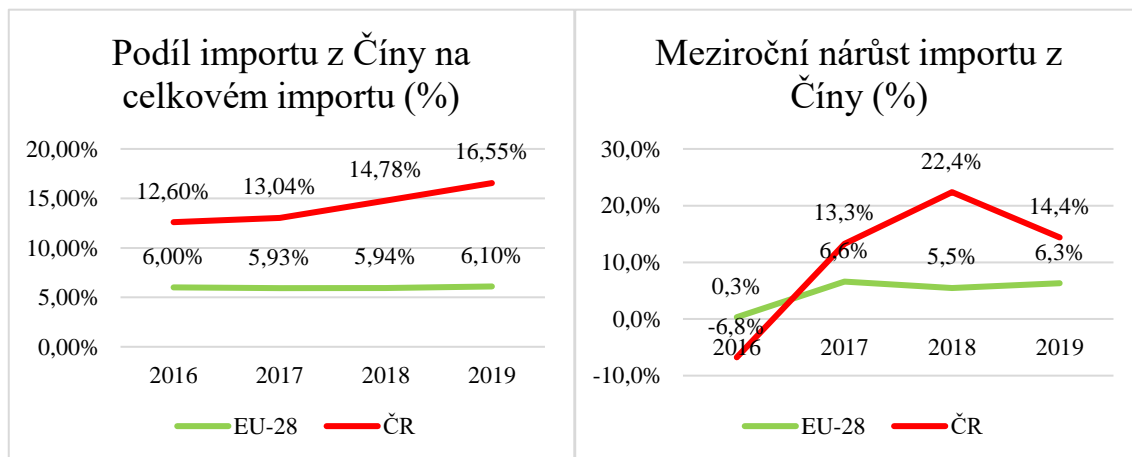

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Podíl importu z Číny na celkovém importu znázorňuje Graf 37, kdy je opět patrný pouze mírný nárůst ukazatele pro EU, ale rychlejší nárůst pro ČR. V roce 2019 dosáhl podíl importu z Číny na celkovém importu EU hodnoty 6,1 % a podíl importu z Číny na celkovém importu ČR hodnoty 16,55 %.

O významnosti importu z Číny do ČR svědčí i následující ukazatel, který měří meziroční nárůst importu z Číny do ČR, kdy v posledních letech docházelo k vysokému nárůstu importu. Meziroční nárůst importu z Číny do EU je mírnější, avšak také významný. Odstraněním překážek přístupu na evropský trh by mohlo dojít k ještě vyššímu růstu importu do EU i do ČR.

Graf 37: Import z Číny

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.8 EU – Mexiko

Mexiko je 13. největším obchodním partnerem pro EU a EU je 3. největším partnerem pro Mexiko z hlediska obchodu se zbožím. Před uzavřením dohody dosahoval export zboží z EU do Mexika hodnoty 38 mld. EUR a obchod se službami 10 mld. EUR, import zboží z Mexika do EU dosahoval hodnoty 24 mld. EUR a import služeb 5 mld. EUR, obchodní bilance je tedy kladná pro EU. Obchodní dohody mezi Evropskou unií a Mexikem bylo dosaženo v dubnu roku 2018, čímž nahradila stávající globální dohodu, která byla uplatňována na vzájemný obchod od roku 2000. V dubnu roku 2020 se strany dohodly na otázkách týkajících se veřejných zakázek (MPO, 2018; European Commission, 2018).

Přístup na trh se týká převážně odvětví energetického a automobilového sektoru, jelikož se strany dohodly na vzájemném uznávání technických regulací. Strany dohody si vzájemně zajistí přístup na trh s veřejnými zakázkami, chráněna budou práva duševního vlastnictví a také chráněná zeměpisná označení (např. česká piva), chráněno bude 340 evropských označení nápojů a pokrmů. Modernizovaná dohoda nově zahrnuje i obchod se službami, finančními službami, telekomunikačními službami, e-commerce a trh s investicemi. Obchodní dohodou je zajištěn jednodušší a rychlejší přístup pro malé a střední podniky, důraz je kladen na udržitelný rozvoj, ochranu klimatu či boj proti korupci. Mezi hlavní zásady dohody patří transparentnost a spravedlnost pravidel uplatňovaných při obchodu mezi partnery (MPO, 2018; European Commission, 2018).

Součástí dohody jsou opatření pro udržitelný rozvoj, která zahrnují standardy práce, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele, ustanovení o změně klimatu, která byla přijata Pařížskou dohodou (European Commission, 2018).

Nejvýznamnější exportní položkou z EU do Mexika jsou stroje a zařízení (36 %), dopravní prostředky (16 %) a chemikálie (14 %). Z hlediska služeb se nejvíce exportují dopravní služby (17 %), informační technologie a telekomunikace (14 %) a cestovní ruch (12 %). Před uzavřením dohody v roce 2016 exportovalo do Mexika 45300 evropských firem, z toho 82 % malých a středních firem. Díky exportu do Mexika bylo v Evropské unii vytvořeno 400000 pracovních míst, téměř 1000 českých firem exportuje do Mexika, z toho 63% patří do kategorie malých a středních podniků. (European Commission, 2018).

4.8.1 Clo

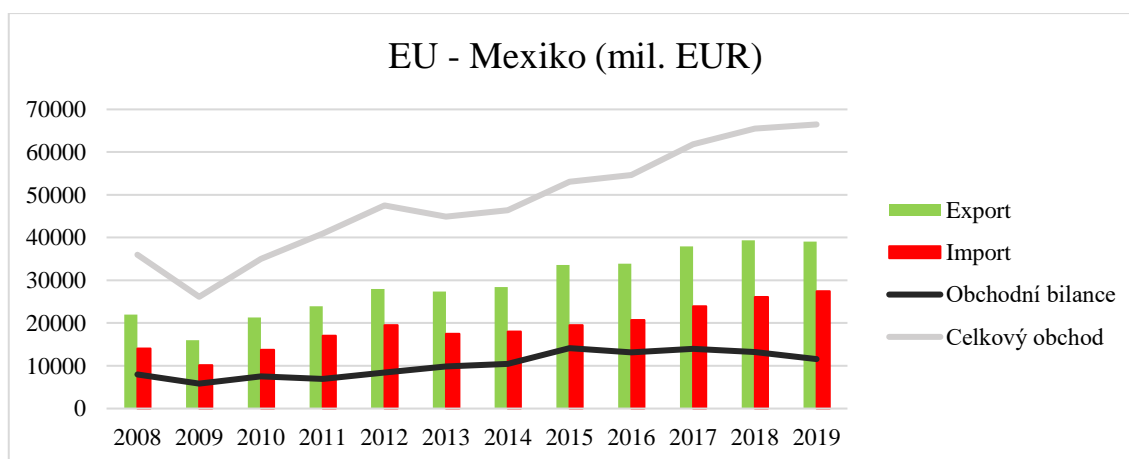
Díky původní dohodě rostl obrat zahraničního obchodu mezi EU a Mexikem průměrně o 8 %, po zrušení veškerých cel se očekává ještě rychlejší nárůst celkového obratu. Nová obchodní dohoda má za cíl zjednodušení a zrychlení pohybu zboží, zrušení 99 % všech cel do 7 let od začátku platnosti dohody (ihned po vstupu dohody v platnost zrušení 98 % cel), zjednodušení celních procedur a přístupu na trh, vytvoření nových obchodních příležitostí pro konkurenceschopné výrobky, vytvoření nových pracovních míst apod. Zrušení celního zatížení bude znamenat úsporu pro evropské podniky ve výši 100 mil. EUR ročně.

Před uzavřením dohody dosahovala cla na čokoládu až 30 %, těstoviny až 20 %, tato cla budou po uzavření dohody zrušena. Zrušeny mají být také kvóty na sušené mléko, které začínají na 30 000 tun po vstupu dohody v platnost, do 5 let by měly vzrůst na 50 000 tun (MPO, 2018; European Commission, 2018).

4.8.2 Obchodní bilance

Následující Graf 38 zobrazuje obchodní bilanci mezi EU a Mexikem. Z grafu je patrné, že celkový obrat mezi partnery každoročně narůstá, za posledních 10 let vzrostla jeho hodnota 2,5krát z původních 26 mld. EUR na 66,5 mld. EUR. Export z EU do Mexika každoročně převažuje nad importem z Mexika do EU, zahraniční obchod tedy dosahuje kladné obchodní bilance ve prospěch EU. V roce 2019 dosáhla bilance 11,6 mld. EUR, export z EU dosahoval 39 mld. EUR (od roku 2009 vzrostl 2,44krát z původní hodnoty 16 mld. EUR) a import do EU dosahoval hodnoty 27,5 mld. EUR (od roku 2009 vzrostl 2,7krát z původní hodnoty 10,2 mld. EUR).

Graf 38: Obchodní bilance EU-Mexiko

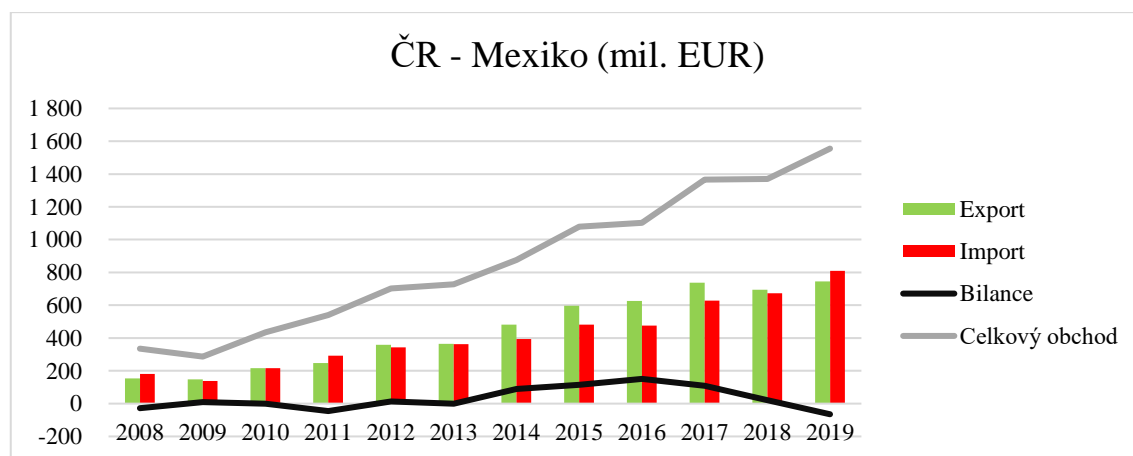

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Graf 39 znázorňuje obchodní bilanci mezi ČR a Mexikem. Stejně jako v případě EU celkový obrat mezi partnery od roku 2009 po mírném poklesu významně roste. Avšak narozdíl od jednoznačně kladné obchodní bilance s EU, v případě ČR dosahovala obchodní bilance kladných hodnot pouze v roce 2009 a poté mezi lety 2012–2018 a v roce 2019 byla obchodní bilance záporná ve výši 65 mil. EUR, kdy dovoz z Mexika převyšoval vývoz z ČR. Celkový obrat mezi partnery vzrostl mezi lety 2009 a 2019 téměř pětinašobně z původní hodnoty 335 mil. EUR na 1 550 mil. EUR. Export z ČR vzrostl ze 150 mil. EUR na 750 mil. EUR a import do ČR vzrostl z 180 mil. EUR na 810 mil. EUR.

V případě obchodu mezi ČR a Mexikem je násobně výraznější nárůst, než mezi EU a Mexikem. Avšak pro EU i pro ČR má obchod s Mexikem vysoký potenciál pro rozvoj po odstranění vysokých cel, netarifních opatření a zjednodušení a zrychlení celních bariér. Po jejich odstranění lze očekávat ještě rychlejší nárůst exportu i importu, v případě ČR může dojít k výraznějšímu prohloubení záporné obchodní bilance.

Graf 39: Obchodní bilance ČR-Mexiko

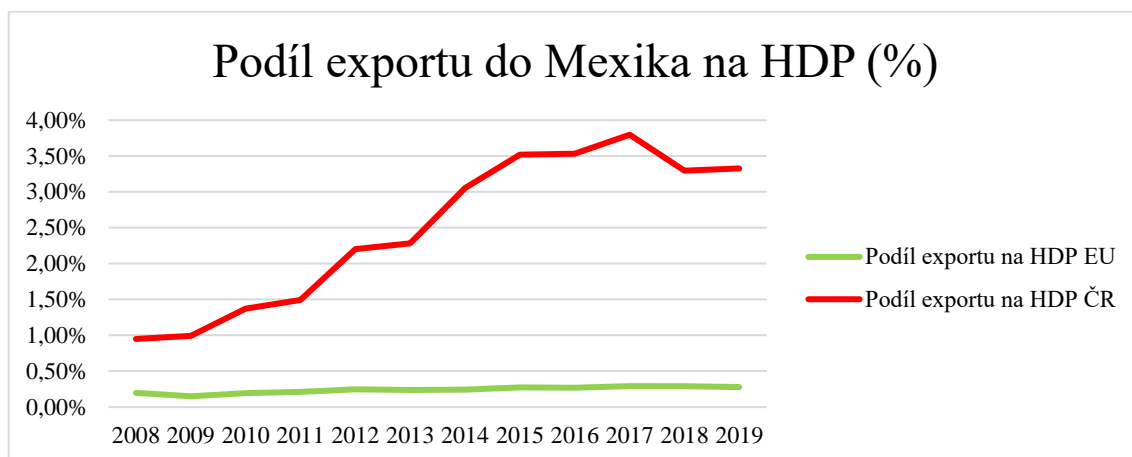

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.8.3 Export do Mexika

V roce 2000 byla přijata globální dohoda EU s Mexikem, kterou bylo zapotřebí aktualizovat a v roce 2018 byl přijata nová obchodní dohoda, která má odstranit veškerá cla, proto by mělo dojít k ještě vyššímu nárůstu exportu. Dopad obchodní dohody bude významný především pro ČR než pro EU, jelikož podíl exportu do Mexika na HDP ČR každoročně narůstá, dosahoval téměř 4% podílu v roce 2017. Pro EU je poměr exportu do Mexika na HDP méně významný, dosahuje hodnoty nižší než 0,5 % a narůstá velmi pomalu (viz. Graf 40).

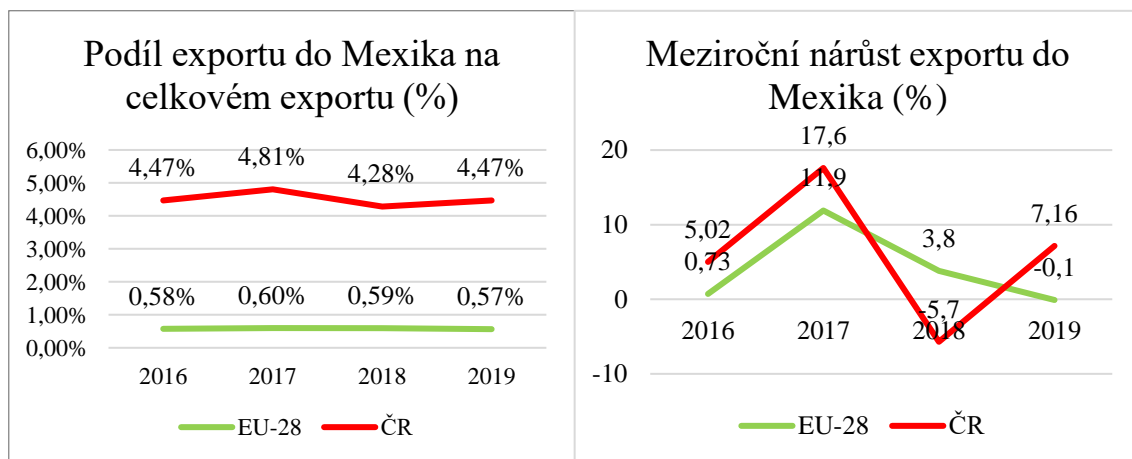
Graf 40: Podíl exportu do Mexika na HDP

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Graf 41 vypovídá o vyšší významnosti obchodu s Mexikem pro ČR než pro EU, kdy se export do Mexika podílí na celkovém exportu ČR více než 4 %, export do Mexika z EU se podílí na celkovém exportu EU pouze 0,6% podílem. Meziroční nárůst hodnoty exportu v posledních letech střídavě kolísá, zatímco do roku 2017 dosahoval pro ČR i pro EU kladných hodnot, v posledních dvou letech došlo k poklesu.

Graf 41: Export do Mexika

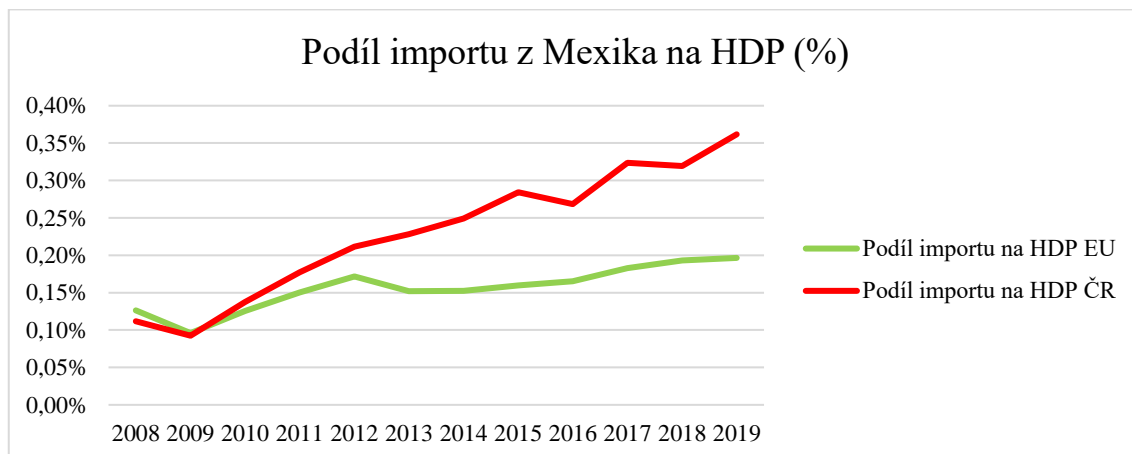
Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.8.4 Import z Mexika

I hlediska importu z Mexika je zřejmá vyšší významnost dohody s Mexikem pro export z ČR, což plyne z následujícího Graf 42, který znázorňuje podíl importu z Mexika ve vztahu k HDP, kdy je patrný rychlejší nárůst podílu na HDP ČR než na HDP EU. Od roku 2009, kdy dosahoval podíl stejné hodnoty pro ČR i EU tj. 0,1 %, došlo do roku

2019 k rychlejšímu nárůstu podílu na HDP ČR na 0,36 %. Podíl importu na HDP EU dosáhl pouze 0,2 %.

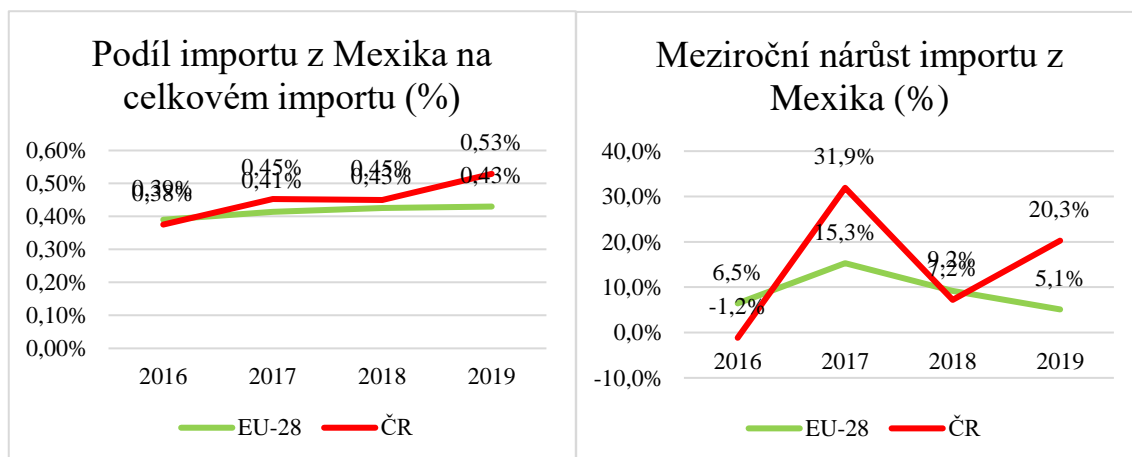
Graf 42: Podíl importu do Mexika na HDP

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Podíl importu na celkovém importu EU se v posledních letech téměř neměnil, avšak podíl importu na celkovém importu ČR mírně rostl. Z hlediska meziročního nárůstu importu v posledních letech rostl import z Mexika do ČR výrazně rychleji (v roce 2017 dokonce o 32 %) než import z Mexika do EU (viz. Graf 43).

Graf 43: Import z Mexika

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Dohoda mezi EU a Mexikem z roku 2000 měla výrazný vliv na export i import s ČR, grafy zobrazují rychlejší růst zkoumaných ukazatelů než hodnoty pro export a import s EU. Lze předpokládat, že nová dohoda způsobí pouze mírný růst ukazatelů a bude mít patrný vliv spíše v odvětvích, na která byla uvalena vysoká cla.

4.9 EU – Jižní Korea

Jižní Korea patří mezi nejvýznamnější obchodní partnery EU, proto se stala první zemí, se kterou začala EU vyjednávat komplexní obchodní dohodu směřující k liberalizaci trhu, aby evropské podniky získaly přístup na dynamické a konkurenční asijské trhy. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou byla podepsána v roce 2010 a vstoupila v platnost od 1.7.2011. Do konce přechodného pětiletého období mělo být odstraněno téměř 99 % cel, zjednodušen byl přístup na trh, bylo také podporováno odstraňování netarifních opatření. Netarifní opatření jsou důležitá pro odvětví s motorovými vozidly, farmaceutickými výrobky, zdravotnickými prostředky a elektronikou. Vzájemný přístup na trh má být zjednodušen v oblasti obchodu se službami a investicemi. Dohoda se rovněž zabývá ochranou duševního vlastnictví, zeměpisných označení, veřejnými zakázkami, spravedlivou hospodářskou soutěží či dostatečnou informovaností stran (European Commission, 2020; European Commission, 2011).

Zjednodušení a zrychlení exportu a importu zboží umožňuje odstraňování netarifních překážek zahraničního obchodu. V rámci dohody jsou vyjednána pravidla pro vzájemné uznávání technických předpisů a norem, transparentnosti a označování zboží. Významný dopad bude mít jejich sjednocení především u spotřební elektroniky, motorových vozidel, farmaceutických výrobků a chemických látek. Zejména v případě spotřební elektroniky, bylo před uzavřením dohody vyžadováno duplicitní testování výrobků exportovaných do Korey. Nyní jsou uznávány mezinárodní normy certifikace např. ISO a je odstraněna certifikace třetí stranou, kdy bylo zavedeno prohlášení o shodě s platnými požadavky Korey a protokoly o zkoušce může vydat i evropská laboratoř (European Commission, 2020b).

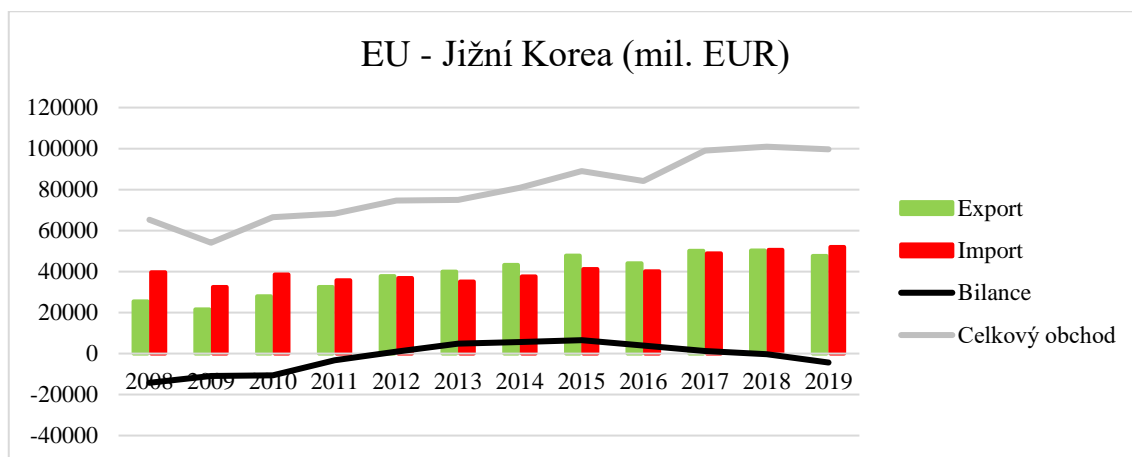
4.9.1 Clo

Odstranění cel v prvním roce fungování ušetřilo evropským podnikům 850 mil. EUR, po skončení přechodného období až 1,6 mld. EUR. Před vstupem dohody v platnost byla uplatňována cla na 98 % zemědělské produkce, dohoda odstranila cla téměř u veškeré produkce. Dovozní cla z EU do Korey na zemědělské produkty dosahovala průměrné výše 35 %, čímž ušetřily evropské podniky 380 mil. EUR a je zde znatelný vysoký potenciál pro konkurenceschopnost na korejském trhu (European Commission, 2020b).

4.9.2 Obchodní bilance

Z obchodní bilance mezi EU a Jižní Koreou (viz. Graf 44) je patrný mírný růst celkového obrátu po roce uzavření dohody. V dalších letech při její plné implementaci dochází ke strmějšímu růstu obrátu. Po roce 2011 došlo k rychlejšímu růstu exportu z EU do Korey, avšak k pozvolnému růstu importu do EU z Korey, proto v roce 2012 dochází k vysoké změně obchodní bilance, která z -3,3 mld. EUR vzrostla na 1 mld. EUR.

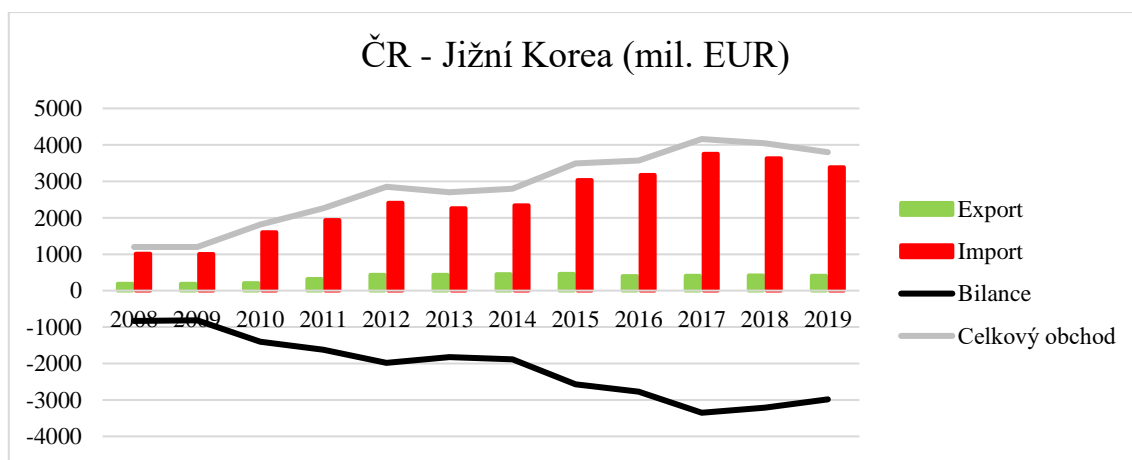
Graf 44: Obchodní bilance EU-Jižní Korea

Zdroj: vlastní zpracování dle Eurostat

Z obchodní bilance mezi ČR a Jižní Koreou (viz. Graf 45) je znatelné prohlubování záporné obchodní bilance po uzavření dohody, kdy docházelo k rychlému růstu celkového obrátu, na kterém se výrazně podílel import do ČR. Export z ČR po roce 2011 narůstal rychlým tempem, avšak jeho výše je v porovnání z hodnotou importu téměř zanedbatelná.

Graf 45: Obchodní bilance ČR-Jižní Korea

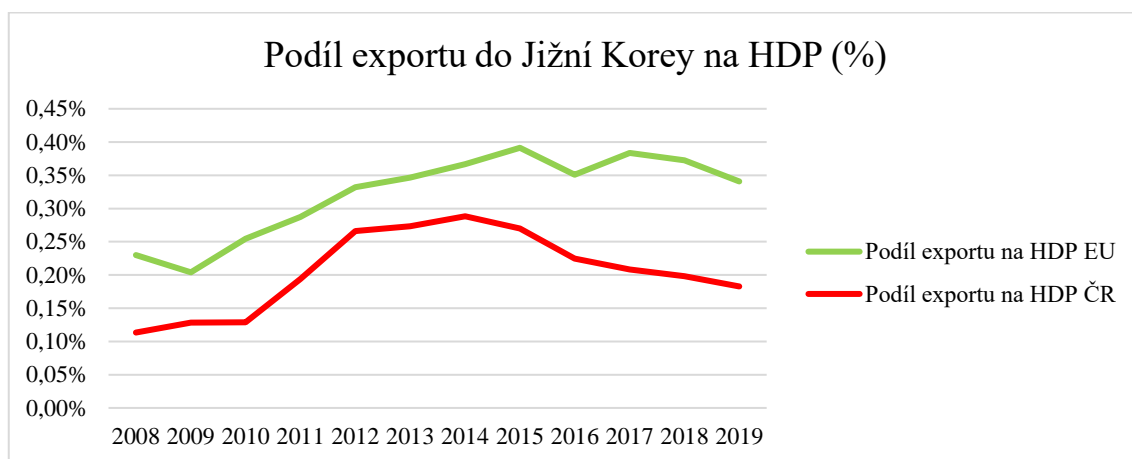

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.9.3 Export do Jižní Korey

Významnost hodnoty podílu exportu zboží do Jižní Korey ve vztahu k HDP dosahuje pouze desetin procent, avšak po uzavření dohody je patrný jeho nárůst. Graf 46 znázorňuje vliv uzavřené dohody v roce 2011, kdy podíl exportu na HDP ČR prudce vzrostl z 0,13 % až na 0,29 % v roce 2014, poté začal podíl klesat. V případě ukazatele pro EU, došlo k jejímu růstu z původních 0,25 % na 0,39 % v roce 2015, avšak jeho růst byl pozvolnější než pro ČR.

Graf 46: Podíl exportu do Jižní Korey na HDP

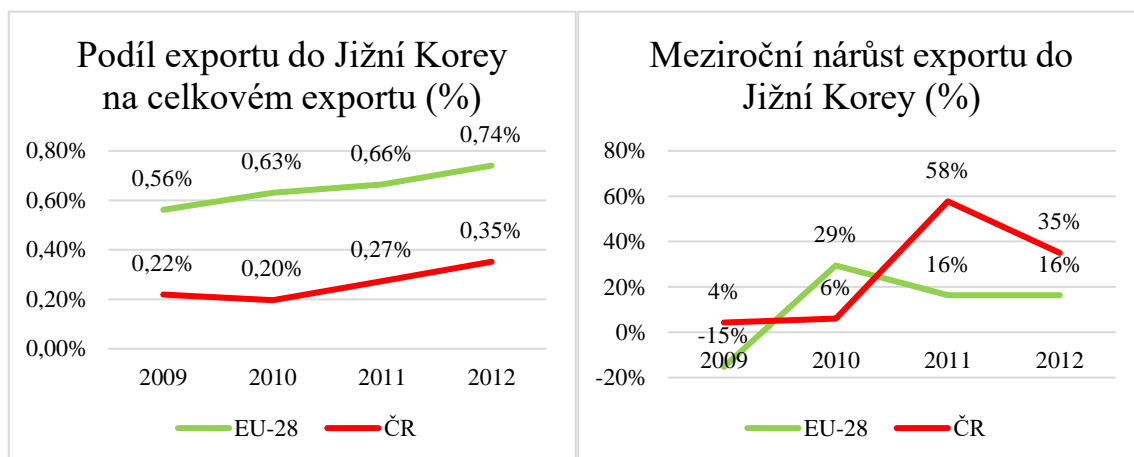

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

O významu uzavřené dohody na export z ČR do Korey svědčí i následující zobrazené ukazatele (viz. Graf 47), kdy je patrný růst podílu exportu do Korey na celkovém exportu ČR, který v prvních dvou letech platnosti dohody vzrostl z 0,2 % na 0,35 %. Podíl exportu do Korey na celkovém exportu EU nevzrostl tak výrazně, z původních 0,63 % na 0,74 %.

I druhý ukazatel dokazuje vyšší dopad dohody na export z ČR, kdy již v prvním roce její platnosti meziročně vzrostl export o 58 %, v druhém roce o dalších 35 %. Růst exportu z EU do Korey nebyl v tolik značné míře dohodou ovlivněn jako export z ČR, jelikož došlo již před uzavřením dohody k meziročnímu růstu o 29 %. V dalších letech, kdy již dohoda byla v platnosti došlo k dalšímu růstu pouze o 16 %.

Graf 47: Export do Jižní Korey

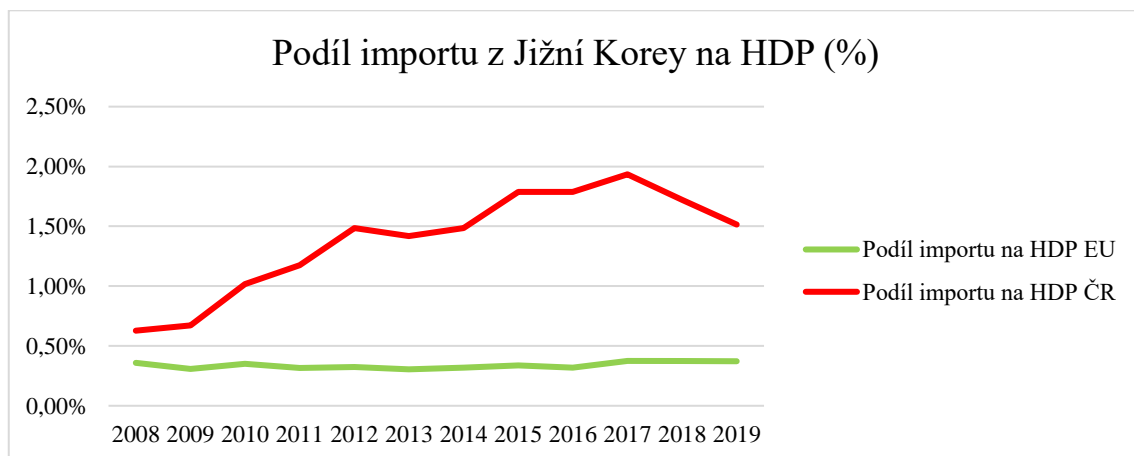
Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.9.4 Import z Jižní Korey

Podíl importu z Korey, jestliže jej vztahujeme k HDP EU, nebyl uzavřením dohody ovlivněn, což zobrazuje Graf 48, kdy se jeho hodnota pohybuje stále kolem 0,3 %. Podíl importu z Korey na HDP ČR každoročně vzrůstal z původních 0,6 % do roku 2017 až do výše 1,9 %. Po uzavření dohody tento podíl strměji vzrostl, avšak v dalším roce mírně poklesl.

V tomto případě není patrný výraznější vliv dohody, protože hodnota ukazatele pro EU se nezměnila a hodnota ukazatele pro ČR sice rostla, ale téměř stejným tempem jako před uzavřením dohody. Důvodem může být fakt, že překážky vstupu na evropský trh byly pro korejské firmy snadno překonatelné a jejich zrušení tedy nemělo na hodnotu importu do EU výraznější vliv.

Graf 48: Podíl importu z Jižní Korey na HDP

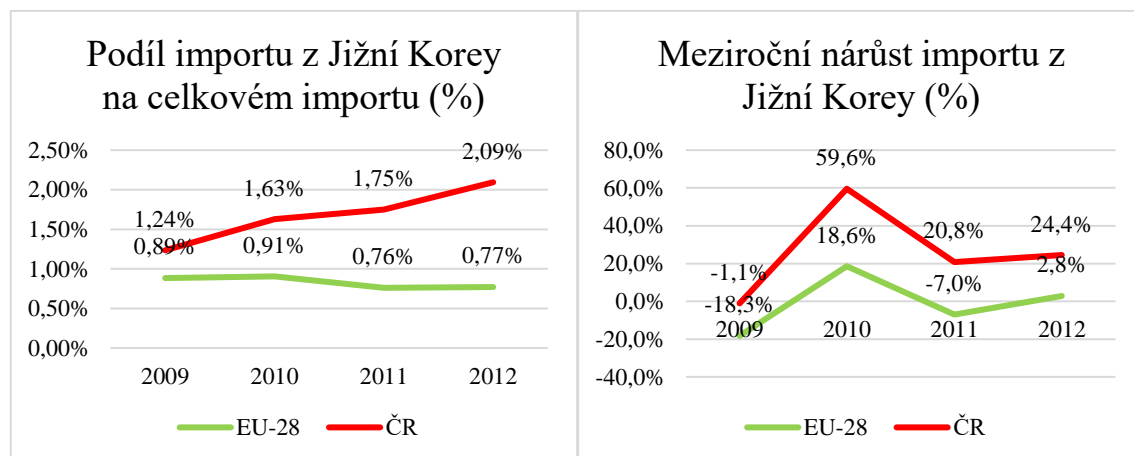
Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Předchozí tvrzení o nízkém vlivu dohody na import do EU potvrzuje i následující Graf 49, z kterého je patrné, že nedošlo k růstu podílu importu z Korey do EU na celkovém importu EU, dokonce došlo k jeho poklesu. Jedná-li se o podíl importu z Korey do ČR na celkovém importu ČR, docházelo k průběžnému růstu importu i před uzavřením dohody.

Import z Jižní Korey do EU meziročně vzrostl již před uzavřením dohody v roce 2010 o 18,6 %, avšak po jejím uzavření v roce 2011 došlo k poklesu importu o 7 % a v dalším roce k růstu pouze o 2,8 %. Meziroční nárůst importu do ČR také vzrostl již před uzavřením dohody téměř o 60 %. V roce 2011, kdy vešla dohoda v platnost vzrostl import do ČR o dalších 20,8 % a v dalším roce o dalších 24,4 %.

Dle vyhodnocených ukazatelů neměla uzavřená dohoda s Jižní Koreou téměř žádný vliv na import do EU, který zůstal téměř nezměněný. Nepatrný vliv mohla mít dohoda na import do ČR. Dohoda měla vliv na export z ČR, která je malou ekonomikou ve světovém měřítku, proto je pro ni překonávání překážek vstupu na světové trhy náročnější, než pro silné asijské ekonomiky.

Graf 49: Import z Jižní Korey

Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

4.10 Závěrečné zhodnocení

Otevřenost zahraničního obchodu ČR je vyšší než je evropský průměr. Podíl importu i exportu na HDP ČR je vyšší (viz. Graf 6 a Graf 7) než na HDP EU, což vypovídá o vyšší závislosti ČR na obchodu se zahraničím. Export z ČR také vytváří vysoký podíl zaměstnanosti v jiné zemi EU, kdy ČR dodává vstupy, které jsou využity pro výrobu zboží, které je exportováno do třetích zemí. Tzv. „efekt přelévání“ dosahuje v ČR podílu 35 % na celkovém počtu vytvořených pracovních míst, průměr EU dosahuje hodnoty pouze 18 %.

Zahraníční obchod EU s partnery, se kterými je uzavřena preferenční dohoda je rychlejší než s ostatními zeměmi. Zatímco v roce 2019 vzrostl obrat obchodu mezi EU a třetími zeměmi o 2,5 %, s preferenčními partnery vzrostl obrat o 3,4 %. S preferenčními partnery rostl export o 4,1 % a import o 2,6 %, se všemi třetími zeměmi rostl export pouze o 3,5 % a import o 1,4 % (viz. Graf 9).

Obchodní dohoda EU s Kanadou – CETA způsobila nárůst celkového obratu obchodu mezi partnery. Export z EU do Kanady vzrostl o 17,5 %, růst importu z Kanady byl pomalejší, proto došlo k růstu kladné obchodní bilance. Celkový obrat obchodu mezi ČR a Kanadou skokově vzrostl, především z důvodu růstu importu, růst exportu byl pomalejší, proto došlo v roce 2018 k poklesu obchodní bilance do záporných hodnot. Podíl exportu na HDP EU mírně vzrostl, podíl exportu na HDP ČR rostl pomaleji. Po uzavření dohody došlo k vyšší meziroční změně exportu z ČR do Kanady, export z EU do Kanady meziročně vzrostl již před dohodou, po jejím uzavření byl růst pomalejší. Podíl importu z Kanady na HDP EU po uzavření dohody vzrostl o 50 %, nárůst podílu na HDP ČR byl téměř zanedbatelný. Pro ČR byl výrazný růst absolutní hodnoty importu, který meziročně rostl mnohem rychleji než import do EU, i podíl importu z Kanady na celkovém importu ČR vzrostl.

Obchodní dohoda EU s USA ještě nebyla uzavřena, avšak i bez dohody celkový obrat obchodu roste, roste i export EU, který převyšuje import do EU a roste i kladná obchodní bilance. Celkový obrat roste i mezi ČR a USA, avšak v posledních letech import do ČR rostl rychleji a převýšil export z ČR a došlo k poklesu obchodní bilance. Podíl exportu do USA na HDP ČR v posledních letech mírně poklesl, jelikož zpomalil i růst jeho hodnoty, uzavření dohody by mohlo mít kladný vliv na export z ČR do USA, na americký trh by byl umožněn přístup i menším podnikům. Rostoucí vývoj podílu importu na HDP EU i ČR se příliš neliší, meziroční nárůst importu z USA dosahuje podobného trendu. Bariéry

vstupu amerických firem na evropský trh nejsou pro velké korporace překážkou exportu, po uzavření dohody a zrušení překážek by mohlo dojít k poklesu konkurenceschopnosti evropských firem a ohrožení některých odvětví.

Obchodní dohoda EU s Japonskem platí teprve od počátku roku 2019, proto se zatím neprojeví její dopady na obchodní bilanci. Podíl exportu do Japonska na HDP EU nepatrně vzrostl, avšak podíl exportu do Japonska na HDP ČR je sice vyšší, ale za posledních 10 let má klesající trend. Z hlediska hodnoty exportu měla dohoda spíše negativní dopad na ČR, došlo k mírnému poklesu podílu exportu do Japonska na celkovém exportu, meziroční změna hodnoty exportu byla záporná. Podíl exportu do Japonska na celkovém exportu EU si zachoval mírně rostoucí trend, po uzavření dohody mírně zrychlil. Meziroční růst importu z Japonska do ČR byl vysoký před uzavřením dohody, poté zpomalil. Meziroční nárůst importu z Japonska do EU mírně zrychlil, avšak zatím nelze hodnotit, zda změna byla způsobena uzavřením dohody.

Na konci roku 2020 byla uzavřena obchodní dohoda EU s Čínou, týkající se převážně investic. Podíl exportu do Číny na HDP je vyšší pro EU než pro ČR, ale jeho hodnota za posledních 10 let roste mnohem rychleji pro ČR než pro EU, v posledních letech hodnota mírně poklesla. Po vysokém meziročním nárůstu exportu do Číny v roce 2017 tempo růstu výrazně zpomalilo. Podíl importu z Číny na HDP EU pozvolna roste, mezi lety 2009-2019 vzrostl z 2 % na 3 %. Podíl importu do ČR na HDP ČR rostl mnohem rychleji z 5 % na 11 %, rychleji rostl také podíl importu z Číny na celkovém importu ČR i jeho meziroční nárůst. Opět je zřejmé, že pro importéry z Číny do ČR jsou bariéry vstupu na trh zanedbatelné a import roste i bez obchodní dohody a několikanásobně převyšuje export z ČR a prohlubuje se tak záporná platební bilance. Jelikož čínští exportéři využívají levných výrobních vstupů, jsou schopni konkurovat na světovém trhu a po odstranění překážek, by mohli výrazně ohrozit evropské výrobce, proto zůstává otázkou, zda by nemělo odstranění tarifních a netarifních překážek mezi partnery spíše negativní vliv na státy Evropské unie.

Obchodní dohoda s Mexikem vešla v platnost v roce 2000 a v roce 2018 bylo přijato její aktualizované znění. Celkový obrat obchodu s EU se za posledních 10 let ztrojnásobil a celkový obrat obchodu s ČR se zpětinasobil. Obchodní bilance EU dosahuje kladných hodnot, avšak v roce 2019 mírně poklesla z důvodu rychlejšího nárůstu importu než ex-

portu. Bilance s ČR se v roce 2019 dostala do záporných hodnot, také z důvodu rychlejšího nárůstu importu z Mexika. Export do Mexika zaujímá významný podíl na HDP ČR, kdy od roku 2009 vzrostl podíl z 1 % na 3,3 %. Podíl exportu na HDP EU rostl pouze mírně z původních 0,15 % na 0,28 %. Podíl importu z Mexika na HDP EU roste téměř 3krát pomaleji než podíl importu na HDP ČR, rychleji roste také podíl importu z Mexika na celkovém importu ČR než EU. Dohoda měla tedy významnější vliv na import do ČR.

Po uzavření dohody EU s Jižní Koreou, která byla platná od druhé poloviny roku 2011, došlo ke zrychlení růstu exportu z EU, proto se obchodní bilance dostala do kladných hodnot, naopak záporná bilance s ČR se ještě více prohloubila, jelikož import rostl více než export do Korey. Po uzavření dohody rostl podíl exportu na HDP ČR strměji než podíl exportu na HDP EU, rychleji rostl i podíl exportu z ČR do Jižní Korey na celkovém exportu ČR i meziroční změna hodnoty exportu byla mnohem vyšší než pro EU. Podíl importu na HDP EU zůstal po uzavření dohody téměř nezměněn, podíl importu na celkovém importu EU mírně poklesl a meziroční růst importu zpomalil. Podíl importu z Korey na HDP ČR po uzavření dohody výrazně rostl, rostl také podíl importu na celkovém importu ČR, ale i meziroční nárůst importu byl mnohem vyšší než pro EU.

4.10.1 Vyhodnocení výzkumných tvrzení

Výzkumné tvrzení 1: „Růst exportu vytváří stále vyšší podíl pracovních míst na 1 miliardu EUR exportu.“ NEPOTVRZENO

Toto tvrzení se nepotvrdilo, naopak bylo zjištěno, že se každoročně počet pracovních míst na miliardu EUR exportu snižuje (viz. Graf 12). K významnému snížení počtu pracovních míst došlo v případě ČR mezi lety 2000-2007, což bylo způsobeno vstupem ČR do EU, od té doby počet pracovních míst mírně roste. Důvodem může být právě zjednodušení přístupu evropských zemí na světové trhy, zjednodušení a zrychlení přístupu k novým technologiím a zdrojům, které mohou zvyšovat produktivitu lidské práce, nebo ji nahrazovat, proto se snižuje počet pracovních míst, která jsou zapotřebí k vytvoření další miliardy exportu.

Výzkumné tvrzení 2: „Po uzavření obchodní dohody je nárůst podílu exportu na HDP významnější pro EU než pro ČR.“ POTVRZENO

Dohoda CETA způsobila rychlejší nárůst hodnoty pro EU, hodnota pro ČR rostla stejně jako před uzavřením dohody (viz. Graf 15).

Dohoda EUJEPA způsobila mírný růst hodnoty EU, hodnota ČR zaujímá vyšší podíl, ale vývojový trend je klesající (viz. Graf 28).

Dohoda s Mexikem způsobila rychlý růst podílu exportu na HDP ČR, hodnota podílu pro EU je nízká a roste pomalu (viz. Graf 40).

Podíl exportu do Jižní Korey na HDP EU je vyšší než na HDP ČR, avšak ihned po uzavření dohody rostl tento ukazatel rychleji pro ČR než pro EU, ale poté rychleji klesal, proto celkový nárůst ukazatele byl vyšší pro EU (viz. Graf 46).

Výzkumné tvrzení 3: „Po uzavření obchodní dohody je nárůst podílu importu na HDP významnější pro ČR než pro EU.“ POTVRZENO

Po uzavření dohody CETA došlo k rychlejšímu růstu ukazatele pro EU než pro ČR, avšak podíl importu na HDP ČR dosahuje vyšší hodnoty (viz. Graf 17).

Po uzavření obchodní dohody EUJEPA zatím nedošlo k výraznější změně ukazatele, avšak podíl importu na HDP ČR zaujímá vyšší %, proto lze v dalších letech předpokládat vyšší vliv na import ČR (viz. Graf 30).

Nárůst ukazatele podílu importu na HDP z Mexika do ČR je téměř třikrát rychlejší než do EU, dohoda měla vyšší vliv na import do ČR (viz. Graf 42).

Zatímco po uzavření dohody s Jižní Koreou se ukazatel pro EU téměř nezměnil, růst ukazatele pro ČR zrychlil (viz. Graf 48).

Výzkumné tvrzení 4: „Nárůst podílu pracovních míst závislých na exportu na celkové zaměstnanosti je vyšší pro ČR než pro EU.“ POTVRZENO

V ČR je vyšší podíl pracovních míst, která jsou závislá na exportu mimo EU na celkové zaměstnanosti a tento podíl rychleji narůstá v porovnání s průměrem EU. Uzavírání obchodních dohod se třetími zeměmi bude tedy mít větší vliv na zaměstnanost ČR než na zaměstnanost EU. Jelikož je ČR více závislá na exportu než EU a na exportu je navázáno množství pracovních míst. Mezi lety 2007-2017 vzrostl tento podíl pro ČR z původních 11,6 % na 18,2 %. Podíl pracovních míst závislých na exportu na celkové zaměstnanosti EU vzrostl v těchto letech z 11,1 % pouze na 15,3 % (viz. Graf 11).

5 Závěr

Evropská unie zastupuje své členské státy při jednáních o obchodních dohodách, jejichž podstatným cílem je odstranění tarifních a netarifních bariér vzájemného obchodu se třetími zeměmi. EU je významným hospodářským celkem, a proto má významnou vyjednávací pozici ve světovém měřítku, které by její členské státy samostatně nedosáhly.

Z uzavíraných smluv o volném obchodu se postupem času stávají komplexní hospodářské dohody, které zahrnují trh se službami, veřejnými zakázkami, zabývají se otázkami ekologie, trvale udržitelného rozvoje, ale také etiky, spravedlnosti, rovného zacházení se zahraničními investory, ochrany zeměpisných označení, společné certifikace atd.

Liberalismus v mezinárodním obchodě přináší mnoho výhod, především pro malé ekonomiky a malé a střední firmy, pro které by bylo překonání bariér zahraničního obchodu značně časově, administrativně a finančně náročné. Volný přístup na trh zajistí podnikatelům přístup ke zdrojům a technologiím, které jim mohou přinést užitek ve formě úspory vstupů či lidské práce. Pro spotřebitele poté plyne zlevnění zboží a služeb a rozšíření jejich nabídky.

Evropská unie dlouhodobě usiluje o otevírání trhů s obchodními partnery, avšak v poslední době se objevuje názor na zachování překážek zahraničního obchodu za účelem ochrany a konkurenceschopnosti domácích podnikatelů. Zvláště v některých odvětvích, kdy nemá země komparativní výhodu pro výrobu určitého produktu, může dojít otevřením přístupu na tento trh k ohrožení domácí výroby. Příkladem může být Čína, která dokáže vyrobit některé výrobky s nižšími náklady než ostatní země a v případě otevřeného trhu bez tarifních a netarifních bariér, by mohly tyto výrobky snížit konkurenceschopnost domácích výrobců. Diskutované jsou také předpokládané pozitivní dopady případného uzavření dohody s USA – TTIP pro malé a střední podnikatele a ekonomiky. Dle některých názorů je dohoda kritizována z důvodu prosazování vlastních zájmů nadnárodních korporací, které by mohly zaujmout vyšší podíl na světovém trhu na úkor menších podnikatelů a efekt dohody by byl opačný.

Praktická část práce byla věnována studiu ekonomických dopadů, které mají vybrané obchodní dohody a zaměřovala se na ukazatele obchodní bilance a zaměstnanosti. Za pomocí statistických dat byla ověřována výzkumná tvrzení vycházející z odborné literatury. Cílem práce bylo ověřit, zda obchodní dohody budou mít vyšší vliv na ČR než na EU,

Jelikož ČR je otevřenou ekonomikou, která je mnohem více závislá na zahraničním obchodu než je evropský průměr. Export z ČR má vyšší a rychleji rostoucí podíl na HDP (v roce 2019 dosáhl hodnoty 74 %) než podíl exportu na HDP EU (v roce 2019 dosáhl hodnoty 49 %) a vytváří vyšší podíl pracovních míst. Bylo ověřeno, že po uzavření obchodní dohody s vybranými zeměmi dochází k rychlejšímu nárůstu podílu exportu na HDP EU než na HDP ČR. Důvodem je především fakt, že česká ekonomika je závislá převážně na exportu do okolních států, než na exportu do třetích zemí. Naopak po uzavření dohody s vybranými obchodními partnery rostl podíl importu na HDP ČR rychleji než na HDP EU. Výraznější růst importu byl pozorován u vybraných menších obchodních partnerů, jelikož pro ně jsou bariéry zahraničního obchodu obtížněji překonatelné.

Bylo ověřeno, že celkový obrat obchodu roste rychleji s partnery, se kterými EU uzavřela obchodní dohodu. Jelikož většina z vybraných dohod vstoupila v platnost teprve v minulých letech a ještě nejsou plně implementovány, nelze plně hodnotit jejich dopady. Období pro úplnou implementaci bývá zpravidla dlouhodobé, 10 až 20 let, kdy jsou cla postupně odstraňována, avšak ihned po přijetí každé dohody může být znatelná úspora na clech, ale také na netarifních opatřeních, nárůst exportu a importu s danou zemí a zaměstnanosti nejen v EU, ale i ve třetích zemích.

Otázkou však zůstává, jak pandemie Covid-19 ovlivní následný vývoj na světovém trhu se zbožím a se službami a tím související zaměstnanost. Lze předpokládat, že situace významně ovlivní konání kongresů, výstav, veletrhů, obchodních jednání, se kterými je úzce spojena oblast hotelnictví, turismu, dopravních a dalších služeb, na které je navázán vysoký počet pracovních míst. Většina hromadných akcí se již přesunula do online prostředí a je zřejmé, že se již nevrátí do stejného režimu, jako před pandemií, proto lze předpokládat zánik mnoha pracovních míst, která s poskytováním těchto služeb souvisí. Budoucí vývoj dopadu pandemie na zahraniční obchod a zaměstnanost může být tématem dalšího výzkumu.

I. Summary and keywords

The diploma thesis deals with the effects of trade agreements that the European Union concludes with third countries in order to remove tariff and non-tariff barriers. The aim of these trade agreements is to increase exports and imports between partners and job creation in order to increase employment and improve market access for small and medium-sized enterprises, for whom foreign trade barriers are financially and time-consuming. The European Union represents the member states in the negotiation of trade agreements with third countries

The theoretical part of the thesis describes the legal regulations that regulate the powers of the European Union, rules for export and import and are also incorporated with the Treaty on European Union.

The practical part deals with the economic impacts of concluded agreements on the European Union and the Czech Republic. According to the available literature, concluded trade agreements have a higher impact on small economies. The Czech Republic is a more open economy, therefore it is more dependent on exports, the share of exports in GDP is high and a higher share of jobs is dependent on exports of goods.

The main trading partners of the European Union, which have the highest share of the world market are: China, United States, Japan, Canada, Mexico and South Korea. The European Union has concluded trade agreements with these countries or they are in the process of negotiating. The thesis compared the impact of the conclusion of these agreement on the Czech Republic and the European Union.

The result of the thesis was that the concluded agreements had a higher impact on the Czech Republic than on the European Union. The following indicators were analyzed:

- the share of exports to a third countries in GDP - it was found that the conclusion of the agreement has a higher impact on the European Union than on the Czech Republic,
- the share of imports to a third countries in GDP - it was found that the conclusion of the agreement has a higher impact on the Czech Republic than on the European Union,

- number of jobs created per billion euros in exports - the number of jobs per billion euros in exports was expected to increase, but it was verified that this number was declining, the reason is gaining access to foreign markets, which allows access to modern technologies, machines and resources, so companies can produce with lower number of workers,
- the share of export-dependent jobs in total employment - the share of jobs dependent on exports is growing faster in the Czech Republic than in the European Union, because the Czech economy is more dependent on exports.

Keywords: European Union trade, trade agreements, elimination of customs duties, international trade, trade balance

II. Seznam použitých zdrojů

Business Info. (2019). *Čína: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled.*

Načteno z Business Info: <https://www.businessinfo.cz/navody/cina-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/>

Bydžovská, M. (2020). *Vnější obchodní vztahy.* Načteno z Euroskop.cz:

<https://www.euroskop.cz/8894/sekce/vnejsi-obchodni-vztahy/>

Česká podnikatelská reprezentace při EU (CEBRE). (2019). *Obchodní dohody*

pomáhají zvyšovat export EU, ukazuje studie Komise. Načteno z

BusinessInfo.cz: <https://www.businessinfo.cz/clanky/obchodni-dohody-pomahaji-zvysovat-export-eu/>

Ekonomický deník. (2015). *TTIP emoce vzbuzující partnerství pro různé hráče.*

Načteno z Ekonomický deník: <https://ekonomickydenik.cz/ttip-emoce-vzbuzujici-partnerstvi-pro-ruzne-hrace/>

EUR-Lex. (2012). *Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění).* Načteno

z EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

EUR-Lex. (2015a). *REGULATION (EU) 2015/478 OF THE EUROPEAN*

PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 March 2015 on common rules for imports (codification). Načteno z EUR-lex: Access to European Union law:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015R0478#d1e296-16-1>

EUR-Lex. (2015b). *REGULATION (EU) 2015/479 OF THE EUROPEAN*

PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 March 2015 on common rules for exports (codification). Načteno z EUR-Lex: Access to European Union law:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015R0479>

EUR-Lex. (2016). *CONSOLIDATED VERSION OF THE TREATY ON EUROPEAN*

UNION. Načteno z EUR-Lex: Access to European Union law: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016M%2FTXT-20200301>

- EUR-Lex. (2017a). *Hospodářská a obchodní dohoda mezi Kanadou a Evropskou unií*.
Načteno z EUR-Lex: Access to European union Law: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:4298972>
- EUR-Lex. (2017b). *SUMMARY OF: Treaty on the Functioning of the European Union*.
Načteno z EUR-Lex: Access to European Union law: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4301854&from=CS>
- EUR-Lex. (2019). *Dohoda mezi EU a Japonskem o hospodářském partnerství*. Načteno z EUR-Lex: Access to European Union law: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=legissum%3A4379980>
- EUR-Lex. (2020a). *Jednomyslnost*. Načteno z EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/unanimity.html?locale=cs>
- EUR-Lex. (2020b). *Kvalifikovaná většina*. Načteno z EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/qualified_majority.html?locale=cs
- European Commission. (2011). *The EU-Korea free trade agreement in practice*.
Načteno z Publications Office of the European Union:
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4878c0b2-58be-4db9-8984-8982c8fb84b1>
- European Commission. (2013). *COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT: IMPACT ASSESSMENT REPORT ON THE EU-CHINA INVESTMENT RELATIONS*. Načteno z European Commission: https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2013/swd_2013_0185_en.pdf
- European Commission. (2018a). *EU and Mexico reach new agreement on trade*.
Načteno z European Commission:
<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1830>
- European Commission. (2018b). *EU exports to the world: effects on employment*.
Načteno z European Commission:
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

- European Commission. (2018c). *EU Japan Economic partnership agreement*. Načteno z European Commission: https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-japan-economic-partnership-agreement/eu-japan-in-your-town/czechia_en.htm
- European Commission. (2018d). *EU-Mexico Trade Agreement*. Načteno z European Commission: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156888.pdf
- European Commission. (2018e). *European Union: Export means jobs*. Načteno z European Commission: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157520.pdf
- European Commission. (2018f). *Trade means jobs*. Načteno z European Commission: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/trade-and-jobs/#czechia>
- European Commission. (2019). *REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on the Implementation of EU Trade Agreements 1 January 2019 - 31 December 2019*. Načteno z European Commission: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/EN/COM-2020-705-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>
- European Commission. (2020a). *AGRI-FOOD TRADE STATISTICAL FACTSHEET European Union - China*. Načteno z European Commission: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agrifood-china_en.pdf
- European Commission. (2020b). *Countries and regions: South Korea*. Načteno z European Commission: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/south-korea/>
- European Commission. (2020c). *EU-CHINA: GEOGRAPHICAL INDICATIONS AGREEMENT*. Načteno z European Commission: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/food_safety_and_quality/documents/infographic-factsheet-eu-china-agreement_en.pdf

- European Commission. (2020d). *European Union, Trade in goods with Japan*. Načteno z European Commission:
https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_japan_en.pdf
- European Commission. (2020e). *OVERVIEW OF FTA AND OTHER TRADE NEGOTIATIONS*. Načteno z European council:
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf
- Eurostat. (2020a). *International trade in goods*. Načteno z Eurostat: Statistics Explained: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods
- Eurostat. (2020b). *Trade in goods, by main world traders - EU27 (from 2020)*. Načteno z eurostat:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tet00071/default/table?lang=en>
- Fiala, P., Krutílek, O., & Pitrová, M. (2018). *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury CDK.
- Fojtíková , L., & Lebieczik, M. (2008). *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C. H. Beck.
- Kalínská , E., & a kol. (2010). *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada Publishing a.s.
- Kocourek , A., & Šimanová, J. (2018). *Studie dopadů uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na ekonomiku ČR*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu: <https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/2018/9/Dopadova-studie-EUJEPa-2018-08-26.pdf>
- Kocourek, A., & Šimanová, J. (12 2016). *Studie dopadů uzavření komplexní hospodářské a obchodní dohody mezi Kanadou na jedné straně a Evropskou unií a jejími členskými státy na straně druhé na Českou republiku a její ekonomiku*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu:
<https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/2016/12/Dopadova-studie-CETA.pdf>

- MFČR. (10 2019). *Ministerstvo financí České republiky*. Načteno z Finanční a ekonomické informace 10/2019: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/2019/financni-a-ekonomicke-informace-10-2019-36503>
- MPO. (2005). *Společná obchodní politika Evropské unie*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/26809/29280/316951/priloha002.pdf>
- MPO. (2018). *Nová obchodní dohoda mezi Mexikem a EU přinese výhody spotřebitelům i firmám*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/nova-obchodni-dohoda-mezi-mexikem-a-eu-prinese-vyhody-spotrebitelum-i-firmam--236698/>
- Rada Evropské unie. (2019). *Obchodní dohody EU*. Načteno z Evropská rada: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/trade-policy/trade-agreements/https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/trade-policy/trade-agreements/>
- Rezková Alice, Kruliš, K., & Antal, J. (2016). *Studie dopadů uzavření Transatlantické dohody o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP) na ČR a její hospodářství*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu : <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55303/63264/651957/priloha001.pdf>
- Rezková, A., Kruliš, K., Antal, J., & a kol. (2016). *Studie dopadů uzavření Transatlantické dohody o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP) na ČR a její hospodářství*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55303/63264/651957/priloha001.pdf>
- Rezková, A., Kruliš, K., Antal, J., & kol. (2016). *Studie dopadů uzavření Transatlantické dohody o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP) na ČR a její hospodářství*. Načteno z Ministerstvo průmyslu a obchodu: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55303/63264/651957/priloha001.pdf>
- Rybáček, V. (2019). *Otevřenost české ekonomiky aneb jak interpretovat ekonomická data*. Načteno z Statistika a My:

<https://www.statistikaamy.cz/2019/03/29/otevrenost-ceske-ekonomiky-aneb-jak-interpretovat-ekonomicka-data/>

Semerák, V. (2013). *Transatlantic Trade and Investment Partnership: Perspectives, Obstacles, and Implications for Czech Republic*. Načteno z Association for International Affairs : <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz-pp-2013-04.pdf>

Tomášek , M., Týč Vladimír, & kol. (2017). *Právo Evropské unie*. Praha : Leges.

WTO. (2020). *Understanding the WTO: Basics*. Načteno z World Trade Organization: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact3_e.htm

III. Seznam obrázků, grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf 1: Zahraníční obchod EU-28 se zbožím	26
Graf 2: Podíl EU-27 na světovém importu a exportu	27
Graf 3: Nejvýznamnější území ve světovém obchodě.....	27
Graf 4: Nejvýznamnější členské země v obchodu se třetími zeměmi 2018	28
Graf 5: Kategorie produktů importu a exportu	29
Graf 6: Podíl exportu zboží a služeb na HDP ČR a EU-28	29
Graf 7: Podíl importu zboží a služeb na HDP ČR a EU-28.....	30
Graf 8: Obchodní bilance EU se zbožím se třetími zeměmi v rámci obchodních dohod	32
Graf 9: Růst obchodu dle FTA / non-FTA obchodních partnerů EU	32
Graf 10: Průměrný růst zahraničního obchodu se zbožím dle sektorů	33
Graf 11: Podíl exportu do třetích zemí na celkové zaměstnanosti	34
Graf 12: Počet pracovních míst na 1 mld. exportu	36
Graf 13: Obchodní bilance EU-Kanada.....	40
Graf 14: Obchodní bilance ČR-Kanada.....	41
Graf 15: Podíl exportu do Kanady na HDP	41
Graf 16: Export do Kanady.....	42
Graf 17: Podíl importu z Kanady na HDP	42
Graf 18: Import z Kanady	43
Graf 19: Obchodní bilance EU-USA	46
Graf 20: Obchodní bilance ČR-USA	46
Graf 21: Podíl exportu do USA na HDP.....	47
Graf 22: Export do USA	48
Graf 23: Podíl importu do USA na HDP	48
Graf 24: Import z USA	49
Graf 25: Vývoj celního zatížení ČR-Japonsko	51
Graf 26: Obchodní bilance EU-Japonsko	52
Graf 27: Obchodní bilance ČR-Japonsko	53
Graf 28: Podíl exportu do Japonska na HDP	53
Graf 29: Export do Japonska	54

Graf 30: Podíl importu z Japonska na HDP	54
Graf 31: Import z Japonska.....	55
Graf 32: Obchodní bilance EU-Čína	58
Graf 33: Obchodní bilance ČR-Čína	58
Graf 34: Podíl exportu do Číny na HDP	59
Graf 35: Export do Číny	59
Graf 36: Podíl importu z Číny na HDP.....	60
Graf 37: Import z Číny.....	60
Graf 38: Obchodní bilance EU-Mexiko.....	62
Graf 39: Obchodní bilance ČR-Mexiko.....	63
Graf 40: Podíl exportu do Mexika na HDP	64
Graf 41: Export do Mexika	64
Graf 42: Podíl importu do Mexika na HDP	65
Graf 43: Import z Mexika	65
Graf 44: Obchodní bilance EU-Jižní Korea.....	67
Graf 45: Obchodní bilance ČR-Jižní Korea.....	67
Graf 46: Podíl exportu do Jižní Korey na HDP	68
Graf 47: Export do Jižní Korey.....	69
Graf 48: Podíl importu z Jižní Korey na HDP	69
Graf 49: Import z Jižní Korey.....	70

Seznam tabulek

Tabulka 1: Pracovní místa závislá na exportu	35
Tabulka 2: Pracovní místa vytvořená exportem z EU ve třetí zemi v roce 2017	35

IV. Seznam příloh

Příloha 1: Obchodní mapa EU	88
Příloha 2: Přehled obchodních dohod EU.....	89
Příloha 3: Podíl pracovních míst závislých na exportu do třetích zemí.....	95
Příloha 4: Zaměstnanost mimo EU podporovaná exportem členských států EU	96

V. Přílohy

Příloha 1: Obchodní mapa EU

Zdroj: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/eu-trade-map/>

Příloha 2: Přehled obchodních dohod EU

OVERVIEW OF FTA AND OTHER TRADE NEGOTIATIONS

Updated August 2020 - Updates in red

FTA NEGOTIATIONS

Country	Negotiating Directives	Current Status	Next Steps
EUROPE			
UK	Negotiating directives obtained in February 2020.	After the High Level meeting in June, it was agreed to work on restricted Team negotiations in person, focusing on the issues where divergences still persist between both sides (Fisheries, LPF, Governance). Trade in goods and Trade in Services have featured better progress than Level Playing Field and Fisheries.	The next two rounds will take place in London the week of 20 July 2020 and Brussels from 17 to 20 August. The negotiations will end on 31 December 2020 at the latest
NORTH AMERICA			
USA	Negotiating directives obtained in April 2019	The Council of the EU approved two mandates on 15 April 2019 for an agreement on (1) the elimination of tariffs for industrial goods and on (2) conformity assessment.	Further steps to be determined.
CANADA	Negotiating directives obtained in April 2009	The European Commission has adopted on 5 July 2016 draft proposals for Council Decisions on the signature, provisional application and conclusion of the Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) and submitted this to the Council for adoption. The Council has adopted the CETA proposal on 28	CETA will enter into force fully and definitively when all EU Member States parliaments have ratified the Agreement.
		October to allow the signature and the provisional application of CETA. The agreement was signed on 30 October 2016 during the EU Canada bilateral Summit. The European Parliament gave its consent to CETA on 15 February 2017. On 21 September 2017, the agreement has entered into force provisionally.	
ASIA			
JAPAN	Negotiating Directives adopted on 29 November 2012	The EU-Japan Economic Partnership Agreement came into force on 1 February 2019. The EPA removes the vast majority of duties paid by EU companies, which sum up to €1 billion annually, opens the Japanese market to key EU agricultural exports and increases opportunities in a range of sectors. It sets the highest standards of labour, safety, environmental and consumer protection, data protection, fully safeguards public services and has a dedicated chapter on sustainable development. For the first time, an agreement includes a specific commitment to the Paris climate change.	Negotiations continue separately for an Investment Protection Agreement (IPA) with Japan. While the substantive provisions have been agreed, the procedural ones (ICS) are still not accepted by Japan. The last discussions on the IPA took place on 20-22 March 2019 in Tokyo. For the time being, no further discussions are foreseen.
ASEAN <i>More on each particular country below</i>	Negotiating directives obtained in April 2007	Negotiations for a trade agreement with a regional grouping of 7 ASEAN Member States started in July 2007 and were suspended in December 2009. In March 2017, an EU-ASEAN Joint Working Group was created to discuss the parameters of a future ASEAN-EU region-to-region agreement. The Joint Working Group so far met three times.	Discussions are continuing.
SINGAPORE	Based on 2007 ASEAN negotiating directives (see above)	The Free Trade Agreement with Singapore entered into force on 21 November 2019.	The Investment Protection Agreement (IPA) will further need to be ratified by all EU Member States according to their own national procedures before it can enter into force.
MALAYSIA	Based on 2007 ASEAN negotiating directives (see above)	Trade and investment negotiations with Malaysia were launched in 2010 and, after seven rounds of negotiation, put on hold in April 2012 at the request of Malaysia.	The EU is looking for a comprehensive and ambitious agreement, equivalent to the ones it has reached with Singapore and Vietnam. A stocktaking exercise took place in 2016-2017 to assess prospects in this regard. The new Government in Malaysia has yet to take a position on the possible resumption of negotiations.

VIETNAM	Based on 2007 ASEAN negotiating directives (see above)	The Free Trade Agreement with Vietnam will enter into force on 1 August 2020	The Investment Protection Agreement will further need to be ratified by all EU Member States according to their own national procedures before it can enter into force.
THAILAND	Based on 2007 ASEAN negotiating directives (see above)	Negotiations on a trade agreement with Thailand were launched in March 2013 and four rounds took place until April 2014. No further FTA negotiating rounds have been scheduled.	In the conclusions it adopted in October 2019, the Council stressed the importance of taking steps towards the resumption of negotiations on an ambitious and comprehensive trade agreement with Thailand. Before resuming negotiations, it is important to ensure that the EU and Thailand see eye-to-eye on the level of ambition of a future deal. The Commission has engaged in a mapping exercise with Thailand in this respect.
INDONESIA	Based on 2007 ASEAN negotiating directives (see above)	Negotiations for a trade agreement with Indonesia were launched in September 2016. The last round of negotiations took place in June 2020.	No date has been yet agreed for the next round of negotiations.
PHILIPPINES	Based on 2007 ASEAN negotiating directives (see above)	Trade and investment negotiations with the Philippines were launched in December 2015. Two negotiating rounds were held so far: in May 2016 and February 2017.	No date has been set yet for the next round of negotiations.
MYANMAR/BURMA	Negotiating directives for an investment protection agreement adopted in March 2014	The EU sent its text proposal in December 2014. Four rounds of negotiations have taken place so far: 9-12 February 2015, 25-29 May 2015, 21-23 September 2015, and 13-16 December 2016. Technical discussions were held on 26-27 April 2017, and good progress was made, but discussions will have to continue.	Negotiations are halted since 2017.
INDIA	Negotiating directives adopted in April 2007	Negotiations for a trade agreement with India were launched in June 2007 and brought to a <i>de facto</i> standstill in 2013 due to a serious gap in the levels of ambitions.	The EU remains committed to strengthening the economic partnership with India, and to ambitious, comprehensive and mutually beneficial trade and investment agreements. The two sides remain in regular contact.

OCEANIA

AUSTRALIA	Negotiating directives adopted in May 2018.	Seven negotiating rounds held since the launch in June 2018. The Commission tabled text proposals for all substantial areas of the negotiation. Initial market access offers for goods, services and investment, and public procurement have been exchanged. The 7 th round took place in May per video-	The 8 th round is scheduled for the weeks of 14-25 September, again per video-conference.
------------------	---	---	--

3

NEW ZEALAND	Negotiating directives adopted in May 2018	Eight negotiating rounds held since the launch in June 2018, the last one in June 2020. The Commission tabled text proposals for all substantial areas of the negotiation.	The 9 th negotiating round will be held sometime after the September general elections in New Zealand.
--------------------	--	--	---

LATIN AMERICA

MERCOSUR	Negotiating Directives of 1999	An agreement in principle was reached on the trade part on 28 June 2019. The agreement will remove the majority of tariffs on EU exports to Mercosur, saving over €4 billion worth of duties per year. Mercosur countries will protect some 350 European Geographical Indications from imitation. The agreement will create new opportunities by opening up services sectors and government procurement markets at central level. It sets the highest standards for food safety and consumer protection. It safeguards the Parties' right to regulate in the public interest and preserves the right to organise public services in the way they consider appropriate. The trade and sustainable development chapter includes strong provisions on labour rights and environmental protection, including a commitment to effectively implement the Paris Climate Agreement and explicit reference to the precautionary principle. Civil society organisations will have an active role to overview the implementation of the entire agreement.	The texts of the trade part of the agreement have been published. Market access offers are currently being consolidated and will be published soon as well. Both sides are engaged in the legal revision of the agreement. Once finalised, the texts and offers will need to undergo translation into all EU languages, before the Commission can start the necessary internal procedures for the transmission of the agreement to the Council and European Parliament.
MEXICO	Negotiating Directives of 2016	An agreement in principle was reached on the trade part on 21 April 2018 and supplemented with the agreement on public procurement (sub-central) reached on 28 April 2020. The modernised EU-Mexico agreement will replace the EU-Mexico Global Agreement (1997) once in force. The modernised agreement is a landmark agreement. It not only updates the existing agreement and ensures mutually beneficial economic gains, but it also builds up our geostrategic alliance with a like-minded country, and set the rules for fair and open trade in line with EU values and interests.	The texts of the trade part of the agreement have been published. Once the legal scrubbing of the whole agreement is finalised, the texts and offers will need to undergo translation into all EU languages, before the Commission can start the necessary internal procedures for the transmission of the agreement to the Council and European Parliament.
CHILE	Negotiating Directives of 2017	The EU and Chile started the negotiation process for the modernisation of the EU - Chile Association Agreement in 2017. The seventh round took place in the week of 25 May 2020 by	The eight round is slated to take place in September 2020 by videoconference.

4

		videoconference.	
--	--	------------------	--

CANDIDATE COUNTRIES

TURKEY	Draft Negotiating directives adopted by Commission on 21 December 2016.	Council started its deliberations on the Commission's proposal on 20 January 2017. During the first months of 2017, the proposal was under discussion in the Council Working Groups COELA and TPC, as well as in the European Parliament. It is up to the Council to conclude its work on the Negotiating Directives.	The negotiations can start when the Council adopts the Negotiating Directives. However, in that context the conclusions of the General Affairs Council meeting of 26 June 2018 and repeated on 18 June 2019 noted: 'Turkey has been moving further away from the European Union. Turkey's accession negotiations have therefore effectively come to a standstill and no further chapters can be considered for opening or closing and no further work towards the modernisation of the EU-Turkey Customs Union is foreseen.'
BOSNIA AND HERZEGOVINA		The EU-Bosnia and Herzegovina Stabilisation and Association Agreement (SAA) was signed in June 2008 and entered into force in June 2015 (the trade part entered into force in July 2008 through an Interim Agreement on trade and trade-related matters).	Negotiations for Bosnia and Herzegovina's accession to the WTO are on-going.
SERBIA		The EU-Serbia Stabilisation and Association Agreement (SAA) was signed in April 2008 and entered into force in Sept. 2013 (the trade part entered into force in 2010 through an Interim Agreement on trade and trade-related matters).	Negotiations for Serbia's accession to the WTO are on-going.

SOUTH MEDITERRANEAN & MIDDLE EAST COUNTRIES

GENERAL OVERVIEW (see below for information on particular countries)		The EU has established a network of Association Agreements, which include reciprocal FTAs essentially limited to trade in goods, with 8 countries of the region (all except Libya and Syria). In order to promote broader regional integration, the EU also encourages the countries of the region to agree FTAs between themselves and has promoted wide participation in the Pan-Euro Mediterranean system of cumulation for rules of origin (in which EFTA and Western Balkans countries also participate). Under the framework of the Association Agreements, a series of bilateral negotiations have been launched with individual	
--	--	---	--

5

		partners to complement and expand these agreements in areas such as agriculture, industrial standards, dispute settlement and services and establishment. A number of these free-standing negotiations have been successfully concluded, while others are continuing and, where appropriate, may be absorbed into DCFTA negotiations. On 14 th December 2011, the Council authorised the Commission to open bilateral negotiations to establish Deep and Comprehensive Free Trade Areas with Egypt, Jordan, Morocco and Tunisia. Individual scoping exercises to prepare these negotiations were launched with Morocco, Tunisia and Jordan in March 2012 and with Egypt in June 2013. Negotiations with Morocco were launched in March 2013 and with Tunisia in October 2015.	
--	--	---	--

COUNTRY OVERVIEW			
MOROCCO	Negotiating directives for a DCFTA adopted by the Council on 14 th December 2011	The EU-Morocco Association Agreement was signed in February 1996 and entered into force in March 2000. The two sides subsequently negotiated an additional protocol setting up a dispute settlement mechanism, which entered into force in November 2012, and an agreement on further liberalisation of trade in agricultural products which entered into force in October 2012. In March 2013, the EU and Morocco launched negotiations for a Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA). Four rounds have taken place and texts for all chapters have been put on the table.	The latest round took place in April 2014. The Negotiations were then put on hold to accommodate the plan of Morocco to carry out additional studies before continuing the negotiations. The Joint Declaration of the Association Council of June 2019 calls for the relaunch of DCFTA negotiations, which has not yet happened.
TUNISIA	Negotiating directives for a DCFTA adopted by the Council on 14 th December 2011	The EU signed an Association Agreement with Tunisia in July 1995. The Agreement entered into force in March 1998. Negotiations on a Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTAs) were launched in October 2015 and so far, four rounds took place. The fourth round took place in 28-30 April/1-2 May 2019 in Tunis. After the fourth round good progress was made in several areas. Some texts have been practically closed at technical level (GIs and most of the IP text), in other texts more than 60% of provisions have been agreed (this is the case for sustainable development, competition, digital trade). In other areas, progress	The potential relaunching of the negotiations is occurring during a delicate political period as the country is just managing to install a new government. The new executive power in Tunis has not yet spoken on the issue of the DCFTA, but the EU is ready and willing to relaunch the negotiations in a real intention to reach a mutually benefiting agreement, provided the new government demonstrate a real ownership on the process. If these conditions are met, negotiations could be resumed before the end of the year and a political stocktaking exercise could also be envisaged.

6

		<p>is slower, (e.g. TBT, SPS, public procurement). Issues related to market access, notably on agriculture and services, are clearly among the remaining sensitive areas. Tunisia also tabled some alternative texts and has put a lot of emphasis on trade related assistance and the need to receive differential treatment. To be noted that negotiations for a Visa Facilitation Agreement (VFA) are also on-going and the objective is to ensure utmost synergy between the two processes so to facilitate as much as possible the visa process for service providers in the VFA that we aim to liberalize in the DCFTA.</p> <p>However negotiations have been effectively brought to a standstill due to a change of government in Tunisia as well as to strong civil society protest. Their critics focused essentially on the potential risks regarding the removal of tariff barriers for agricultural goods and the supposedly opacity of the negotiations.</p>	
--	--	---	--

ACP (African, Caribbean and Pacific Countries)

[See Overview of Economic Partnership Agreements \(EPAs\)](#)

7

OTHER TRADE NEGOTIATIONS

Country	Negotiating Directives	Current Status	Next Steps
ARMENIA	Directives for the negotiation of a Framework Agreement between the EU and Armenia were adopted by the Council on 12 October 2015.	No mandate/negotiations for an FTA. Negotiations to enhance and replace the current Partnership and Cooperation Agreement (PCA) in force, including its trade related provisions were concluded on 27th February and initialled on 21 March 2017. The Agreement was signed on 24 November 2017 in the margins of the Eastern Partnership summit.	The Agreement applies provisionally since 1 June 2018.
AZERBAIJAN	Directives for the negotiation of a Comprehensive Agreement between the EU and Azerbaijan were adopted by the Council on 7 November 2016.	No mandate/negotiations for an FTA. Negotiations to enhance and replace the current Partnership and Cooperation Agreement (PCA) in force, including its trade related provisions, were launched in February 2017. The seventh round of trade negotiations took place in Baku on 23-25 April 2019. Restructuring in the Azeri Ministry of Economy and COVID-19 have delayed the negotiations. Negotiations of the WTO accession of Azerbaijan are ongoing.	Depending on Azerbaijan's feedback on an EU compromise proposal, the eighth (and possibly final) round is to be scheduled as soon as COVID-19 subsides.
BELARUS	Conclusions of the European Council on Belarus of 15 February 2016 call for 'the acceleration of the implementation of measures aimed at enhancing EU-Belarus cooperation in a number of economic, trade and assistance related fields'.	Through the amendment of Regulation (EU) 2015/936, Commission proposed on 3 February 2016 to abolish the autonomous quotas for the import of textiles and clothing from Belarus, also considering their limited use and impact on trade. Regulation (EU) 2017/354 of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) 2015/936 on common rules for imports of textile products from certain third countries not covered by bilateral agreements, protocols or other arrangements, or by other specific Union import rules was adopted on 15 February 2017 and published on 3 March.	A Dialogue on Trade with Belarus takes place twice a year in order to enhance cooperation and transparency on trade issues. Negotiations are ongoing with Belarus on its WTO accession process.

8

		The latest Dialogue on Trade with Belarus one took place in Brussels on 19 December 2019.	
KYRGYZSTAN	College adopted joint recommendations to the Council on 2 June 2017	College authorised the Commission and the HRVP to negotiate a new agreement (Enhanced Partnership Cooperation Agreement) with the Kyrgyz Republic, building on the provisions of the existing PCA which dates from 1995. The Council has approved the negotiations directives on 9 October 2017. Negotiations have started on 19 December 2017 and were concluded during the 7 th round which took place in Bishkek on June 2019. The new Agreement concluded with the Kyrgyz Republic was initiated in Bishkek on 6 July 2019 in the margins of the EU-Central Asia Ministerial meeting.	The text is presently undergoing legal scrubbing.
UZBEKISTAN	College adopted joint recommendations to the Council on 14 May 2018	The Council issued negotiating directives in July 2018 and the negotiations on the Trade title of the agreement were launched in February 2019, with four rounds held in 2019. The fifth round of negotiations took place on 2-5 March 2020, in Tashkent.	Videoconferences on individual chapters are continuing. A next round (also by VC) will be planned in September. UZ buy-in remains strong but concluding an agreement in 2020 now seems ambitious.

CHINA – Investment	<p>The Council authorised the Commission to initiate negotiations for a comprehensive EU-China investment agreement on 18 October 2013.</p> <p>The mandate to launch negotiations on a new Partnership and Cooperation Agreement with China was approved by the Council in December 2005.</p>	<p>Negotiations of a comprehensive EU-China investment agreement were formally launched at the EU-China Summit of 21 November 2013 in Beijing. With this agreement, the EU seeks to create new investment opportunities for European companies by opening China's market and eliminating discriminatory laws and practices. Provisions on investment protection should ensure a high level of protection for European companies, while preserving governments' right to regulate. It will replace the 26 existing Bilateral Investment Treaties between 27 individual EU Member States and China by one single comprehensive investment Agreement.</p> <p>In 2016 the EU and China negotiators reached clear conclusions on an ambitious and comprehensive scope for the EU-China investment agreement and established a</p>	The next round will take place on the week of 21 September 2020.
---------------------------	---	--	---

9

		<p>joint negotiating text.</p> <p>Separate negotiations with China for an upgrade of the 1985 Trade and Economic Cooperation Agreement were launched in 2007 but have been stalled since 2011 due to divergences between the mandates and expectations of the parties.</p> <p>The 31th round took place on the week of 20 July 2020 via videoconference.</p>	
Services (TISA)	In February 2013, the European Commission received from the Council its green light for negotiations on a new international agreement on trade in services. The negotiations cover all services sectors, including information and communication technology (ICT) services, logistics and transport, financial services and services for businesses.	The talks started formally in March 2013. 23 WTO members (including EU representing its 28 Member States) have taken part in the negotiations. By the end of 2016, most participants had indicated which of their services markets they were prepared to open and to what extent. 21 negotiation rounds took place.	Negotiations are paused since the US Presidential elections in November 2016, pending clarity in the US trade policy.
E-Commerce		Plurilateral WTO negotiations on e-commerce were launched in Davos in January 2019 after a year of exploratory talks. The negotiations cover both goods and services and their aim is to agree on global rules on digital trade. Since the launch of the negotiations, seven negotiating rounds have taken place on the basis of text proposals submitted by WTO Members. So far 84 WTO Members have formally joined the talks.	The last round took place in February. The March and April rounds have been cancelled.
Investment facilitation	The Directives for the negotiation of Investment Facilitation multilateral framework were adopted by the Council on 7 th of October 2019.	During the WTO Ministerial Conference in Buenos Aires in December 2017, 70 Members called for developing a multilateral framework on investment facilitation. The objective is to increase worldwide investment flows and contribute to sustainable development by making investment conditions and opportunities more transparent	Technical meetings take place in October and November 2019, to be followed by a stock-taking meeting on 12 December.

10

		and streamlining administrative procedures. A special focus is on developing countries and LDCs. Since the beginning of 2018, the structured discussions on investment facilitation are taking place in the WTO on a regular basis. They are currently coordinated by the Chilean Ambassador to the WTO. On 5 November, 92 WTO Members issued a joint ministerial statement, stating their support for this initiative and committing to working towards an outcome on investment facilitation at the next WTO ministerial conference in June 2020.	
Domestic regulation		WTO Members have been negotiating horizontal disciplines for domestic regulation in services for many years, based on a mandate included in article VI.4 of the General Agreement on Trade in Services (GATS). Following a Joint Statement issued at the 11 th WTO Ministerial Conference in Buenos Aires, a large group of WTO Members has had several rounds of negotiations in an open-ended format. On 23 May 2019, a group of 60 WTO Members committed in a new Joint Statement issued in Paris, to continue working on the outstanding issues with a view to incorporating the outcome of their work in their respective schedules of specific commitments by the 12 th WTO Ministerial Conference.	The last round of negotiations took place on 4 March 2020. The rounds planned for April and May have been postponed because of the COVID crisis.
Fisheries	This is part of the Doha Development Agenda mandate in 2002.	Negotiations on fisheries subsidies re-started in the WTO at the end of 2016. They aim at eliminating subsidies to illegal, unreported and unregulated fishing and at prohibiting subsidies that contribute overcapacity and overfishing. The negotiations have been stuck during the pandemic but are about to restart as the Rules Negotiating Group (RNG) Chair presented his text that will serve as a basis for negotiations.	The negotiations should have been concluded in June 2020 at the 12 th WTO Ministerial conference. However, this Ministerial Conference has been postponed. The EU is pushing hard to comply with the mandate of SDG 14.6 and therefore to conclude the negotiations by 2020, ideally at a dedicated General Council meeting towards the end of the year.
Green Goods		Since July 2014 the EU and 16 other members (see below) of the World Trade Organization (WTO) have been negotiating an Environmental Goods Agreement (EGA) to remove barriers to trade in environmental or "green" goods that are crucial for environmental protection and climate change mitigation. The next, 18 th round took place in November and was followed by a Ministerial meeting in December 2016. Despite efforts, the deal could not yet be	Further steps to be determined.

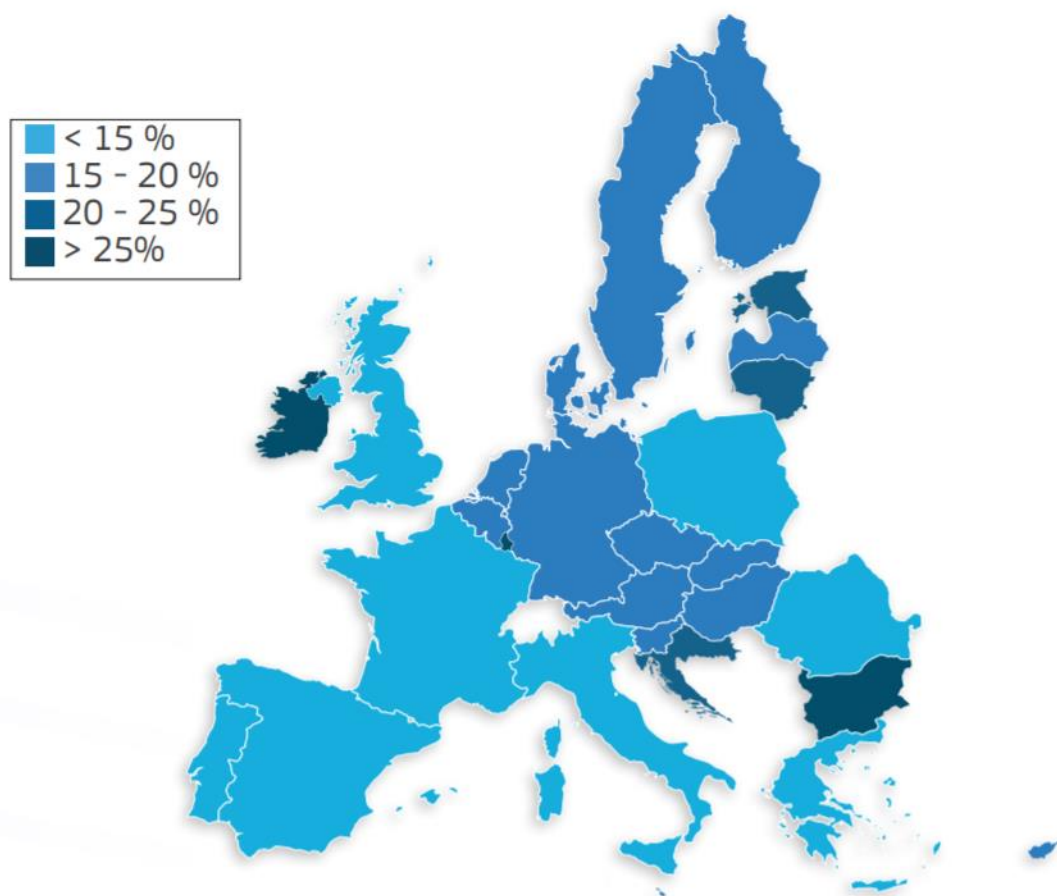
11

		reached at a Ministerial meeting in December 2016 and the negotiations were shelved. Read more.	
TRADE IN AGRI-FOOD AND FISHERIES PRODUCTS with EEA/EFTA COUNTRIES		<p>European Economic Area (EEA): negotiations on further liberalisation for agricultural products are part of the EEA agreement (Art. 19).</p> <p>Iceland: an EU-Iceland agreement on geographical indications (GI) and a separate agreement on further liberalisation of trade in basic agricultural products and processed agricultural products between Iceland and the EU entered into force on 1 May 2018.</p> <p>Norway: negotiations on a GI agreement started in 2013 and are now on hold. Negotiations on further liberalisation of EU-Norway trade in agricultural products, which started in 2015, were concluded at negotiator's level in April 2017; the respective EU-Norway agreement entered into force on 1 October 2018.</p> <p>Switzerland: negotiations on further liberalisation of agricultural products started in 2008 and are on hold since 2009.</p> <p>Norway and Iceland: negotiations of fish quotas took place between January 2014 and July 2015 and were finalised on 17 July 2015.</p>	
ASSOCIATION AGREEMENTS WITH ANDORRA, MONACO AND SAN MARINO		The Council authorised on 4 December 2014 negotiations 'on one or several Association Agreement(s)' between the EU and Andorra, Monaco, San Marino (AMS). The main goal of these negotiations which started in 2016 is to allow AMS to participate in the internal market (four freedoms).	Negotiating sessions took place in Brussels in March, April, June, July and October 2019. The next rounds of negotiations are scheduled on 8-11 June 2020.

12

Zdroj: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf

Příloha 3: Podíl pracovních míst závislých na exportu do třetích zemí

Zdroj: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157520.pdf

Příloha 4: Zaměstnanost mimo EU podporovaná exportem členských států EU

B.2. Extra-EU Employment by country supported by the exports of each Member State (2017; 1,000 jobs)

	Exports by																											Total	
	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SJ	SK		UK
AU	1	2	0	0	0	6	2	0	0	2	0	3	0	0	2	3	0	1	0	0	3	1	0	0	1	0	0	5	34
BR	4	27	2	0	3	85	21	1	2	31	7	42	1	4	15	47	1	2	1	0	78	5	9	3	9	2	1	34	436
CA	1	5	0	0	1	14	2	0	1	3	1	15	0	1	8	6	0	2	0	0	6	1	1	0	3	0	0	26	98
CH	5	8	0	0	2	47	4	0	1	4	1	13	0	1	7	10	0	15	0	0	12	2	1	0	2	0	1	10	148
CN	58	164	13	4	102	1,029	118	15	28	201	86	464	9	85	138	332	14	33	7	3	387	98	26	22	151	12	38	354	3,990
ID	7	30	3	0	7	139	20	3	5	53	6	50	1	6	23	72	2	4	2	0	100	12	5	3	9	2	3	47	615
IN	27	123	10	5	25	430	75	4	16	127	33	234	8	18	59	220	7	11	3	2	159	39	25	9	49	6	10	221	1,953
JP	3	10	1	0	5	64	5	0	1	7	2	20	0	5	19	12	0	3	0	0	19	4	1	1	4	0	2	24	214
KR	3	5	0	0	6	40	4	0	1	7	2	14	0	6	8	12	1	2	0	0	11	6	1	1	4	1	9	17	162
MX	1	4	0	0	1	15	2	0	0	12	1	9	0	1	6	6	0	1	0	0	5	1	1	0	1	0	0	9	76
NO	1	4	0	0	0	13	8	0	0	3	2	6	0	0	2	2	0	2	0	0	4	1	0	0	9	0	0	10	70
RU	30	52	7	5	23	253	32	9	11	45	51	66	8	13	24	94	29	8	10	1	46	60	6	13	43	3	9	81	1,030
TR	9	20	10	0	7	151	10	1	7	30	4	46	2	7	7	56	2	2	1	1	20	12	4	9	10	2	4	40	476
TW	3	6	1	0	4	52	6	1	1	7	3	18	0	4	11	14	1	1	0	0	13	4	1	1	5	0	2	18	180
US	9	48	1	1	6	142	31	1	6	16	11	87	1	7	426	33	1	88	1	1	82	7	3	2	22	1	2	80	1,115
RW	132	561	53	16	104	1,448	550	24	148	558	82	771	36	94	1,028	676	61	649	23	11	879	139	102	60	166	27	75	667	9,139
Extra-EU	293	1,071	101	32	295	3,928	890	59	229	1,105	294	1,857	68	251	1,783	1,595	120	825	48	21	1,823	393	186	125	488	58	158	1,641	19,738

Zdroj: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf